

UGOVOR

između

“HRVATSKE AUTOCESTE“ d.o.o.

i

**Poslovne udruge: “HIDROELEKTRA NISKOGRADNJA” d.d.
“OSIJEK KOTEKS” d.d.
“KAMEN INGRAD” d.d.**

(za dionicu: Županja - Spačva, jug, sjever)

Zagreb, 29. srpnja 2004

Ugovorni sporazum

Ovaj sporazum je sklopljen 29. srpnja 2004. između

«Hrvatskih autocesta» d.o.o., Širolina 4, 10000 Zagreb, Hrvatska (dalje u tekstu «Naručitelj»), s jedne strane, i

Poslovne udruge (koju čine slijedeće tvrtke):

«Hidroelektra – niskogradnja» d.d., Zeleni trg 6a, 10000 Zagreb, Hrvatska – vodeći partner;

«Osijek - Koteks» d.d., Ribarska 1, 31000 Osijek, Hrvatska - partner;

«Kamen Ingrad» d.d., Trg bana Jelačića 9, Velika, Hrvatska - partner;
(dalje u tekstu «Izvođač») s druge strane.

Prema želji Naručitelja Izvođač je dužan izvesti radove na izgradnji autoceste Zagreb – Lipovac (Dionica 1 – 1: Županja - Spačva, jug, sjever– od km 438+350 do km 454+300 - 15,950 ukupno) i Naručitelj je prihvatio ponudu Izvođača za te radove u iznosu od 38.053.912,95 EUR (33.090.359,08 EUR + 4.963.553,86 EUR nepredviđeni radovi) - **NAPOMENA: PDV nije uključen u ugovorni iznos a za izvođenje i dovršetak radova od strane Izvođača te za uklanjanje svih nedostataka koji iz radova mogu proizići.**
Rok predviđen za dovršetak radova: 24 mjeseca od dana početka radova.

Naručitelj i Izvođač se slažu u slijedećem:

1. U ovom će Sporazumu riječi i izrazi imati ista značenja kao što su svakome od njih dodijeljena u Uvjetima ugovaranja koji će se dalje spominjati.
2. Slijedeći će se dokumenti smatrati dijelom ovog sporazuma i interpretirati i tumačiti kao dio ovog Sporazumu:
 - (a) Obavijest o dodjeli ugovora od dana 23. lipnja 2004;
 - (b) Izvoditeljevo pismo ponude;
 - (c) Opći ugovorni uvjeti (FIDIC);
 - (d) Posebni ugovorni uvjeti;
 - (e) Prihvaćeni dodatak nadmetanju i prihvaćeni miritelj;
 - (f) Kompletan plan realizacije radova;
 - (g) Tehničke specifikacije (građevinska dozvola, glavni projekt, Opći tehnički uvjeti)
 - (h) Troškovnici;
3. S obzirom na plaćanja koja je Naručitelj dužan izvršiti prema Izvođaču kao što je dalje navedeno, Izvođač se ovime obvezuje Naručitelju da će izvršiti i dovršiti radove i ispraviti bilo kakve nedostatke u njima, a u skladu s odredbama Ugovora.

4. Naručitelj se ovim sporazumom obvezuje da će Izvođaču platiti, s obzirom na izvođenje i dovršenje radova i na ispravljanje nedostataka u njima - Ugovornu cijenu u vrijeme i na način određen Ugovorom.

Kao svjedočanstvo ovom sporazumu ugovorne strane su dogovorile da ovaj sporazum bude izvršen na dan i godinu koji su prvi ranije napisani, a u skladu s njihovim zakonima, u osam (8) primjeraka – pet (5) za Naručitelja a 3 (3) za Izvođača.

Za i u korist Naručitelja:

Predsjednik Uprave

Mario Crnjak

Za i u korist Izvođača:

(“Hidroelektra niskogradnja” d.d.)

Generalni direktor

Rade Pilipović

(“Osijek Koteks” d.d.)

Predsjednik Uprave

Ivan Raguž

(“Kamen ingrad” d.d.)

Predsjednik Uprave

Vlado Zec

Ur. br.:

U Zagrebu, 29. srpnja 2004.

PISMO O PRIHVAĆANJU

File No.: 45212-300-10801/04
Zagreb, 23. lipnja 2004.

Na: Poslovnu udругu

«Hidroelektra – niskogradnja» d.d.»
Zeleni trg 6a
10000 Zagreb, Hrvatska
(n/p. gosp. Branko Giljanović)
Fax: 6199 – 577

«Osijek Koteks» d.d.
Ribarska 1
31000 Osijek, Hrvatska
(n/p gosp. Ivan Raguž)
Fax: 031 – 227 – 777

«Kamen Ingrad» d.d.
Trg bana Jelačića 9
Velika, Hrvatska
(n/p gosp. Akilu Debebe)
Fax: 034 – 272 - 112

**Subject: “Projekt dovršetka autoceste na Koridoru X u Republici Hrvatskoj” – dionica
Županja - Spačva
– obavijest o dodjeli ugovora i zahtjev za produženjem roka važenja ponude**

Poštovani,

U svezi s navedenim predmetom obavještavamo Vas da su «Hrvatske autoceste» donijele odluku:

1. Da se ugovor o izvođenju radova na izgradnji dionice Županja - Spačva (jug, sjever – od km 438+350 do km 454+300 -15,950 km ukupno) dodjeljuje Vašoj Poslovnoj udruzi;
Iznos ugovora: 38.053.912,95 EUR (33.090.359,08 EUR + 4.963.553,86 EUR za nepredviđene radove) – bez PDV – a;

Kako bi se uspješno provela procedura potpisivanja ugovora molimo Vas da produžite rok važenja Vaše ponude za dodatnih 90 dana (do 12. listopada 2004.) te da produžite rok važenja osiguranja ponuda za dodatnih 128 dana (do 9. studenog 2004.). Osiguranja ponuda moraju biti produžena od strane banaka koje su izdale originale).

Molimo da tražene dokumente dostavite do 12. srpnja 2004. na slijedeću adresu:

«Hrvatske autoceste» d.o.o.
Širolina 4 (IV kat – ured 405) – n/p. gosp. Igor Guja
10000 Zagreb

S poštovanjem,

Predsjednik Uprave

Mario Crnjak

PISMO O PONUDI

OPĆI UVJETI UGOVARANJA

== == == == == == == ==
«1. DIO: OPĆI UVJETI

Uvjeti ugovaranja, 1. dio: Opći uvjeti, biti će oni koji čine 1. dio «Uvjeta ugovaranja za izgradnju za građevinske i inženjerske radove projektirane od strane Poslodavca» Prvo izdanje 1999, sastavio *Fédération Internationale des Ingénieurs Conseils* (FIDIC).

Ti uvjeti su podložni variranju i dodacima spomenutim u 2. dijelu prije spomenutih «Posebnih Uvjeta».

Primjerci FIDIC-ovih Uvjeta ugovaranja mogu se dobiti od:

FIDIC Secretariat
P.O.Box 86
1000 Lausanne 12
Švicarska
Faks: 41 21 653 5432
Telefon: 41 21 653 5003

== == == == == == == ==

RŽAJ

Opće odredbe	1
1.1. Definicije	45
1.2. Tumačenje.....	55
1.3. Komuniciranje.....	56
1.4. Pravo i jezik	56
1.5. Red prvenstva dokumentacije	67
1.6. Sporazum.....	67
1.7. Ustupanje	67
1.8. Čuvanje i dostava dokumentacije.....	67
1.9. Zakašnjeli Nacrti ili Upute.....	78
1.10. Korištenje Dokumentacije Izvoditelja od strane Naručitelja.....	78
1.11. Korištenje dokumentacije Naručitelja od strane Izvoditelja.....	89
1.12. Povjerljivi podaci	89
1.13. Pridržavanje Zakona.....	89
1.14. Solidarna odgovornost.....	89
Naručitelj.....	89
2.1. Pravo pristupa na Gradilište.....	910
2.2. Dozvole, suglasnosti ili odobrenja	910
2.3. Osoblje Naručitelja.....	911
2.4. Financijski aranžmani Naručitelja.....	911
2.5. Potraživanja Naručitelja.....	911
Nadzorni inženjer.....	1011
3.1. Obveze i ovlaštenja Nadzornog inženjera	1011
3.2. Ustupanje ovlasti i dužnosti od strane Nadzornog inženjera.....	1013
3.3. Upute Nadzornog inženjera	1113
3.4. Zamjena Nadzornog inženjera	1113
3.5. Odluke.....	1113
I. Izvoditelj.....	1213
4.1. Opće obveze Izvoditelja	1314
4.2. Garancija za dobro izvođenje radova	1315
4.3. Predstavnik Izvoditelja	1416
4.4. Podizvoditelji	1416
4.5. Ustupanje prava iz podugovora.....	1416
4.6. Suradnja	1517
4.7. Iskolčenje.....	1517
4.8. Sigurnost.....	1618
4.9. Osiguranje kvalitete.....	1618
4.10. Podaci o Gradilištu	1619
4.11. Dostatnost Prihvaćenog Ugovornog iznosa.....	1719
4.12. Nepredvidivi fizički uvjeti.....	1720
4.13. Pravo prolaza i objekti/oprema	1820
4.14. Izbjegavanje ometanja	1820
4.15. Pristupni putovi.....	1821
4.16. Transport Sredstava.....	1821

4.17.	Oprema Izvoditelja	1824
4.18.	Zaštita okoliša	1924
4.19.	Struja, voda i plin	1922
4.20.	Oprema Naručioca i besplatni materijal	2022
4.21.	Izveštaji o napredovanju radova	2023
4.22.	Sigurnost Gradilišta	2123
4.23.	Radovi Izvoditelja na Gradilištu	2124
4.24.	Iskopine	2124
Imenovani Podizvoditelji		2124
5.1.	Definicija "imenovanog Podizvoditelja"	2225
5.2.	Prigovor na imenovanje	2225
5.3.	Plaćanja imenovanom Podizvoditelju	2225
5.4.	Dokaz o plaćanju	2225
Osoblje i radna snaga		2326
6.1.	Angažiranje osoblja i radne snage	2326
6.2.	Plaće i uvjeti rada	2326
6.3.	Osobe u službi Naručioca	2326
6.4.	Zakoni o radu	2326
6.5.	Radno vrijeme	2327
6.6.	Objekti za osoblje i radnu snagu	2327
6.7.	Zdravlje i sigurnost	2427
6.8.	Nadzor od strane Izvoditelja	2427
6.9.	Osoblje Izvoditelja	2428
6.10.	Evidencija Opreme Izvoditelja i Osoblja Izvoditelja	2428
6.11.	Neodgovarajuće ponašanje	2428
Postrojenja, Materijali i izrada		2528
7.1.	Način Izvedbe	2528
7.2.	Uzorci	2529
7.3.	Kontrola	2529
7.4.	Ispitivanje	2630
7.5.	Odbijanje	2630
7.6.	Otklanjanje nedostataka	2731
7.7.	Vlasništvo nad Postrojenjem i Materijalima	2731
7.8.	Naknade	2731
8. Početak, kašnjenje i prekid		2731
8.1.	Početak radova	2731
8.2.	Rok dovršetka	2833
8.3.	Vremenski plan	2833
8.4.	Produljenje Roka dovršetka	2933
8.5.	Kašnjenje koje uzrokuju vlasti	2933
8.6.	Napredovanje	2924
8.7.	Ugovorna kazna (penali)	3034
8.8.	Privremena obustava Radova	3034
8.9.	Posljedice privremene obustave Radova	3035
8.10.	Plaćanje za Postrojenja i Materijale u slučaju privremene obustave Radova	3035
8.11.	Produljenje privremene obustave	3135
8.12.	Nastavak radova	3135

Testovi po dovršetku	3135
9.1. Obveze Izvoditelja	3135
9.2. Kašnjenje Testova	3136
9.3. Ponavljanje Testova po dovršetku	3136
9.4. Neuspjeli Testovi po dovršetku	3136
Preuzimanje od strane Naručitelja	3237
10.1. Preuzimanje Radova ili Faze	3237
10.2. Preuzimanje Faze	3238
10.3. Ometanje Testova po dovršetku	3439
10.4. Površine koje treba vratiti u prvobitno stanje	3439
Odgovornost za nedostatke	3439
11.1. Dovršenje preostalih radova i otklanjanje nedostataka	3439
11.2. Troškovi otklanjanja nedostataka	3439
11.3. Produljenje Roka za obavijest o nedostacima	3540
11.4. Propust da se otklone nedostaci	3540
11.5. Otklanjanje radova s nedostatkom	3540
11.6. Ostali testovi	3541
11.7. Pravo pristupa	3541
11.8. Otkrivanje uzroka nedostataka od strane Izvoditelja	3541
11.9. Potvrda o obavljenom poslu	3641
11.10. Neispunjene obveze	3641
11.11. Čišćenje Gradilišta	3642
2. Izmjera i procjena	3642
12.1. Radovi koji podliježu izmjeri	3742
12.2. Način izmjere	3742
12.3. Procjena	3843
12.4. Izostavljanje	3844
13. Izmjene i usklađenja	3844
13.1. Pravo na izmjene	3944
13.2. Poboljšanja	3945
13.3. Postupak Izmjene	4045
13.4. Plaćanje u važećoj valuti	4046
13.5. Paušalni iznosi	4046
13.6. Radovi plativi po satu	4147
13.7. Korekcije zbog izmjene u zakonodavstvu	4147
13.8. Korekcija zbog promjene troškova	4249
14. Ugovorna cijena i plaćanje	4249
14.1. Ugovorna cijena	4349
14.2. Avansno plaćanje	4350
14.3. Zahtjev za izdavanje Privremene situacije	4451
14.4. Prikaz dinamike plaćanja	4451
14.5. Postrojenja i Materijali namijenjeni za Radove	4552
14.6. Izdavanje Privremene situacije	4653
14.7. Plaćanje	4653
14.8. Zakašnjelo plaćanje	4653
14.9. Plaćanje Zadržanog iznosa	4754
14.10. Izvještaj o dovršetku radova	

14.11.	Zahtjev za izdavanje Konačne situacije.....	4754
14.12.	Oslobađanje od obveza.....	4855
14.13.	Izdavanje Konačne situacije.....	4855
14.14.	Prestanak odgovornosti Naručitelja.....	4855
14.15.	Valute plaćanja.....	4856
Raskid od strane Naručitelja.....		4956
15.1.	Obavijest za otklanjanje nedostataka.....	4956
15.2.	Raskid od strane Naručitelja.....	4957
15.3.	Obračun na dan raskida.....	5058
15.4.	Plaćanje nakon Raskida.....	5058
15.5.	Pravo Naručitelja na Raskid.....	5158
Obustava i raskid od strane Izvoditelja.....		5159
16.1.	Pravo Izvoditelja na privremenu obustavu radova.....	5159
16.2.	Raskid od strane Izvoditelja.....	5159
16.3.	Prestanak radova i uklanjanje Opreme Izvoditelja.....	5260
16.4.	Plaćanje nakon Raskida.....	5260
Rizik i odgovornost.....		5261
17.1.	Obeštećenja.....	5261
17.2.	Briga Izvoditelja za Radove.....	5261
17.3.	Rizici Naručitelja.....	5462
17.4.	Posljedice rizika Naručitelja.....	5462
17.5.	Prava intelektualnog i industrijskog vlasništva.....	5463
17.6.	Ograničenje odgovornosti.....	5563
3. Osiguranje.....		5564
18.1.	Opći zahtjevi za osiguranje.....	5564
18.2.	Osiguranje Radova i Opreme Izvoditelja.....	5765
18.3.	Osiguranje protiv povreda osoba i oštećenja imovine.....	5867
18.4.	Osiguranje Osoblja Izvoditelja.....	5967
9. Viša sila.....		5968
19.1.	Definicija više sile.....	5968
19.2.	Obavijest o Višoj sili.....	5968
19.3.	Obveza da se maksimalno smanji kašnjenje.....	6069
19.4.	Posljedice Više sile.....	6069
19.5.	Utjecaj Više sile na Podizvoditelja.....	6069
19.6.	Raskid po slobodnoj volji, plaćanje i oslobođenje od obveza.....	6069
19.7.	Oslobođenje od izvođenja prema Zakonu.....	6170
20. Potraživanja, sporovi i arbitraža.....		6170
20.1.	Potraživanja Izvoditelja.....	6170
20.2.	Imenovanje Vijeća za rješavanje sporova.....	6272
20.3.	Nepostojanje sporazuma o Vijeću za rješavanje sporova.....	6373
20.4.	Odluke Vijeća za rješavanje sporova (Odluka VRS).....	6373
20.5.	Sporazumno rješenje spora.....	6474
20.6.	Arbitraža.....	6474
20.7.	Nepoštivanje odluke VRS-a.....	6575
20.8.	Prestanak imenovanja VRS-a.....	6575
Opći uvjeti Sporazuma o rješavanju sporova.....		6676

cesna pravila 2183

OPĆI UVJETI UGOVORA

Opće odredbe

Definicije

U Uvjetima Ugovora ("ovi Uvjeti"), koji obuhvaćaju Posebne uvjete i ove Opće uvjete, slijedeće riječi i izrazi imat će značenje koje je ovdje navedeno. Riječi koje označavaju osobe ili ugovorne strane obuhvaćaju i tvrtke i druge pravne osobe, osim tamo gdje to kontekst drugačije zahtijeva.

1. Ugovor
 - 1.1. "Ugovor" ima značenje Sporazuma, Pisma o prihvaćanju, Pisma ponude, ovih Uvjeta, Specifikacija, Nacrta, Priloga i svih ostalih dokumenata koji su navedeni u Sporazumu ili u Pismu o prihvaćanju.
 - 1.2. "Sporazum" ima značenje sporazuma (ako postoji) iz članka 1.6.
 - 1.3. "Pismo o prihvaćanju" je dokument koji potpisuje Naručitelj i ima značenje formalnog prihvaćanja Pisma ponude, koji obuhvaća sve priložene sporazume koji su postignuti i potpisani između Ugovornih strana. Ukoliko ne postoji takvo Pismo o prihvaćanju, izraz "Pismo o prihvaćanju" znači Sporazum, a datum izdavanja ili primitka Pisma o prihvaćanju predstavlja datum potpisa Sporazuma.
 - 1.1.4. "Pismo ponude" ima značenje dokumenta s nazivom pismo ponude kojeg je ispunio Izvoditelj i sadrži potpisanu ponudu Naručitelju za Radove.
 - 1.1.5. "Specifikacija" ima značenje dokumenta koji je sastavni dio Ugovora, kao i sve dopune i izmjene specifikacija u skladu s Ugovorom. Takav dokument pobliže opisuje Radove.
 - 1.1.1.6. "Nacrti" imaju značenje nacрта za izvođenje Radova koji su sastavni dio Ugovora kao i sve dodatne i izmijenjene nacрте koje je izradio ili koji su izrađeni u ime Naručitelja u skladu s Ugovorom.
 - 1.1.1.7. "Prilozi" imaju značenje svih dokumenata pod tim nazivom koje je izradio Izvoditelj i koji su predani zajedno s Pismom ponude, koji su sastavni dio Ugovora. Takav dokument može sadržavati troškovnike, podatke, tabele i cjenike.
 - 1.1.1.8. "Ponuda" ima značenje Pisma ponude i svih drugih dokumenata koje Izvoditelj dostavi s Pismom ponude, te koji su sastavni dio Ugovora.
 - 1.1.1.9. "Dodatak ponudi" označava ispunjene stranice pod tim nazivom, a koje su dodane i čine dio Pisma ponude.
 - 1.1.1.10. "Troškovnik" i "Prilog radova procijenjenih po trošku" su dokumenti pod tim nazivom (ako ih ima) i koji su obuhvaćeni Prilozima.
 - 1.1.2. Ugovorne strane i osobe
 - 1.1.2.1. "Ugovorna strana" je Naručitelj ili Izvoditelj, ovisno o kontekstu / situaciji.
 - 1.1.2.2. "Naručitelj" je osoba koja je u Dodatku ponudi imenovana kao naručitelj, kao i svi pravni slijednici Naručitelja.

3. "Izvoditelj" je osoba/osobe koja je u Pismu ponude imenovana kao Izvoditelj prihvaćena od strane Naručitelja, kao i pravni slijednici te osobe/osoba.
4. "Nadzorni inženjer" je osoba koju imenuje Naručitelj da djeluje kao Nadzorni inženjer u vezi s Ugovorom i koja je navedena u Dodatku ponudi, ili druge osobe koje Naručitelj povremeno može imenovati i o kojoj je Izvoditelj obaviješten prema članku 3.4. (Zamjena Nadzornog inženjera).
- 2.5. "Predstavnik Izvoditelja" je osoba koju Izvoditelj imenuje u Ugovoru ili koju Izvoditelj povremeno imenuje sukladno članku 4.3 (Predstavnik Izvoditelja), te koja nastupa u ime Izvoditelja.
- 2.6. "Osoblje Naručitelja" označava Nadzornog inženjera, suradnike iz članka 3.2. (Imenovanje od strane Nadzornog inženjera) kao i sve drugo osoblje, radnu snagu i druge zaposlenike Nadzornog inženjera i Naručitelja; kao i sve drugo osoblje o kojem su Naručitelj ili Nadzorni inženjer obavijestili Izvoditelja kao o Osoblju Naručitelja.
- 2.7. "Osoblje Izvoditelja" označava Predstavnika Izvoditelja i sve drugo osoblje koje on koristi na gradilištu, a obuhvaća radnu snagu i zaposlenike Izvoditelja i svakog Podizvoditelja, kao i ostalo osoblje koje pomaže Izvoditelju pri izvođenju Radova.
- 1.2.8. "Podizvoditelj" označava svaku osobu koja je u Ugovoru navedena kao Podizvoditelj ili svaku osobu koja je imenovana kao Podizvoditelj za dio Radova, kao i pravne slijednike tih osoba.
- 1.2.9. "VRS" (Vijeće za rješavanje sporova) je jedna osoba ili tri osobe koje su tako nazvane u Ugovoru ili druga osoba/osobe koje su imenovane u članku 20.2. (Imenovanje vijeća za rješavanje sporova) ili u članku 20.3. (Nemogućnost da se dogovori vijeće za rješavanje sporova).
- 1.2.10. "FIDIC" znači Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils, Međunarodna federacija inženjera konzultanata.
- 1.3. Datumi, testovi, rokovi i dovršetak
 - 1.1.3.1. "Osnovni datum" je datum 28 dana prije zadnjeg dana za podnošenje Ponude.
 - 1.1.3.2. "Datum početka" je datum koji je naveden u članku 8.1 (Početak radova).
 - 1.1.3.3. "Rok dovršetka" je vrijeme potrebno za izvršenje Radova ili Faze iz članka 8.2 (Rok dovršetke kako je to navedeno u Dodatku ponudi (s bilo kojim produljenjem iz članka 8.4 (Produljenje Rok dovršetka), računajući od Datuma početka.
 - 1.1.3.4. "Testovi po dovršetku" su ispitivanja specificirana Ugovorom ili dogovorena po Ugovorn stranama ili određena kao Izmjena, a koja se provode prema članku 9 (Testovi po dovršetku) p nego što Radove ili Fazu preuzme Naručitelj.
 - 1.1.3.5. "Potvrda o preuzimanju" označava Potvrdu izdanu prema članku 10 (Preuzimanje od str Naručitelja)
 - 1.1.3.6. "Testovi nakon dovršenja" su ispitivanja (ako postoje) specificirana Ugovorom i koja se provod skladu s odredbama Posebnih uvjeta nakon što Radove ili Fazu preuzme Naručitelj.
 - 1.1.3.7. "Rok za obavijest o nedostacima" je rok za obavijest o nedostacima na Radovima ili Fazi p članku 11.1 (Dovršenje preostalih radova i otklanjanje nedostataka) kako je to navedeno u Doc ponudi (sa svim produljenjima iz članka 11.3 (Produljenje Roka za obavijest o nedostaciu računajući od datuma kada su Radovi ili Faza dovršeni kako je to potvrđeno prema članku (Preuzimanje Radova ili Faze).

- 3.8. "Potvrda o obavljenom poslu" je potvrda koja se izdaje prema članku 11.9. (Potvrda o obavljenom poslu)
- 3.9. "dan" je kalendarski dan a "godina" označava 365 dana.
4. Novac i plaćanje
- 4.1. "Prihvaćen Ugovorni iznos" označava iznos koji je prihvaćen Pismom o prihvaćanju za izvođenje i dovršenje Radova i za otklanjanje svih nedostataka.
- 4.2. "Ugovorna cijena" označuje cijenu definiranu u članku 14.1 (Ugovorna cijena) i obuhvaća sve izmjene u skladu s Ugovorom.
- 1.4.3. "Trošak" su svi izdaci koji su razumno nastali (ili će nastati) Izvoditelju bilo na Gradilištu ili izvan njega, uključujući režijske i slične izdatke, ali ne uključujući dobit.
- 1.4.4. "Konačna situacija" je potvrda o plaćanju koja se izdaje prema članku 14.13. (Izdavanje Konačne situacije).
- 1.4.5. "Konačni izvještaj" je izvještaj koji je definiran u članku 14.11. (Zahtjev za izdavanje Konačne situacije).
- 1.1.4.6. "Strana valuta" je valuta u kojoj se plaća dio (ili cijela) Ugovorna cijena, ali nije lokalna valuta.
- 1.1.4.7. "Privremena situacija" je potvrda o plaćanju koji se izdaje prema Članku 14 (Ugovorna cijena i plaćanje), a koji nije Konačna situacija.
- 1.1.4.8. "Lokalna valuta" označava valutu Zemlje.
- 1.1.4.9. "Situacija" je potvrda o plaćanju koji se izdaje prema članku 14. (Ugovorna cijena i plaćanje).
- 1.1.4.10. "Paušalni iznos" je iznos (ako ga ima) koji je specificiran Ugovorom kao paušalni iznos za izvođenje dijelova Radova ili za isporuku Opreme, Materijala ili usluge prema članku 13.5 (Paušalni iznosi).
- 1.1.4.11. "Zadržani iznos" označava sveukupne zadržane iznose koje Naručitelj zadržava prema članku 14.3 (Zahtjev za plaćanje Privremenih situacija) i koje plaća prema članku 14.9. (Plaćanje Zadržanih iznosa).
- 1.1.4.12. "Izvještaj" je izvještaj kojeg dostavlja Izvoditelj kao dio zahtjeva za izdavanje potvrde o plaćanju iz članka 14 (Ugovorna cijena i plaćanje).
- 1.1.5. Radovi i Sredstva
- 1.1.5.1. "Oprema Izvoditelja" znači sve aparate, strojeve, sredstva i druge predmete koji su potrebni za izvođenje i dovršenje Radova i za otklanjanje svih nedostataka. Međutim, Oprema Izvoditelj: isključuje Privremene radove, Opremu Naručitelja (ako je ima), Postrojenje, Materijale i sve druge predmete koji će činiti ili čine dio Stalnih Radova.
- 1.1.5.2. "Sredstva" predstavljaju Opremu Izvoditelja, Materijale, Postrojenje i Privremene radove, ili bil koje od toga, već prema potrebi.
- 1.1.5.3. "Materijali" označavaju sve predmete (osim Postrojenja) koji će činiti ili čine dio Stalnih Radov uključujući samo isporuku materijala (ako ga ima) koga treba isporučiti Izvoditelj prema Ugovoru

- 1.5.4. "Stalni Radovi" označavaju stalne radove koje izvodi Izvoditelj prema Ugovoru.
- 1.5.5. "Postrojenja" označavaju instrumente, strojeve i sredstva koji su potrebni za izvođenje Stalnih Radova.
- 1.5.6. "Faza" označuje dio Radova koji je u Dodatku ponudi naznačen kao Faza (ako ga ima)
- 1.5.7. "Privremeni Radovi" označavaju sve privremene radove bilo koje vrste (osim Opreme Izvoditelja) koji su potrebni na Gradilištu za izvođenje Stalnih Radova ili otklanjanje nedostataka.
- 1.1.5.8. "Radovi" označavaju Stalne Radove i Privremene Radove ili bilo koji od njih, već prema potrebi.
- 1.1.6. Ostale definicije
- 1.1.6.1. "Dokumentacija Izvoditelja" označava kalkulacije, kompjuterske programe i drugi software, nacрте, priručnike, modele i druge dokumente tehničke prirode (ako ih ima) koje isporučuje Izvoditelj prema Ugovoru.
- 1.1.6.2. "Zemlja" označava zemlju u kojoj je locirano Gradilište (ili njegov veći dio), gdje se izvode Stalni Radovi.
- 1.1.6.3. "Oprema Naručitelja" označava aparate, strojeve i sredstva (ako postoje) koje je Naručitelj dao na korištenje Izvoditelju za izvođenje Radova, kako je to navedeno u Specifikaciji; ali to ne obuhvaća Postrojenja koja Naručitelj nije preuzeo.
- 1.1.6.4. "Viša sila" definirana je u članku 19 (Viša sila).
- 1.1.6.5. "Zakoni" označavaju nacionalno (ili državno) zakonodavstvo, zakone, uredbe i druge propise odredbe i pravilnike bilo kojih zakonski osnovanih javnih tijela.
- 1.1.6.6. "Garancija za dobro izvođenje" ima značenje garancija (ili garancije) prema članku 4.2. (Garancij: za dobro izvođenje radova).
- 1.1.6.7. "Gradilište" je mjesto gdje se izvode Stalni Radovi i na koje treba isporučiti Postrojenja Materijale, kao i svako drugo mjesto koje je navedeno Ugovorom da čini dio Gradilišta.
- 1.1.6.8. "Nepredvidivo" znači sve ono što iskusan izvođač nije mogao razumno predvidjeti do dan podnošenja ponude.
- 1.1.6.9. "Izmjena" znači svaku promjenu Radova koja se naredi ili koja se odobri kao izmjena prema člank 13 (Izmjene i dopune).

1.2. Tumačenje

U Ugovoru, osim gdje kontekst drugačije zahtijeva:

- (a) riječi u jednom rodu obuhvaćaju sve rodove;
- (b) riječi koje su u jednini obuhvaćaju i množinu a riječi koje su u množini također obuhvaćaju i jedninu;
- (c) odredbe koje sadrže riječ "sporazumjeti", "sporazumno" ili "sporazum" moraju biti sačinjeni pismeno;

- (d) "pismeno" znači pisano rukom, strojem, tiskano ili obrađeno elektronski, a što kao rezultat ima trajnost zapisa.

Naslovi se neće uzimati u obzir u tumačenju ovih Uvjeta.

Komuniciranje

Kada ovi Uvjeti predviđaju izdavanje odobrenja, potvrda, pristanaka, odluka, obavijesti ili zahtjeva, komuniciranje će se vršiti:

- (a) u pismenom obliku i uz dostavu, poslano poštom ili kurirrom ili prenošeno koristeći jedan od dogovorenih sustava elektronske dostave kako je to navedeno u Dodatku ponudi; i
- (b) dostavom ili slanjem na adresu primatelja kako je to navedeno Ugovorom. Međutim:
- (i) ako primatelj dostavi obavijest o drugoj adresi, obavijest će se dostaviti nakon toga na adekvatnu adresu; i
- (ii) ako primatelj nije naveo drugu adresu kada je zahtijevao odobrenje ili pristanak, obavijest će se poslati na onu adresu s koje je poslan zahtjev.

Odobrenja, potvrde, suglasnosti i odluke neće se bez razloga uskratiti ili dostavljati sa zakašnjenjem. Kada se potvrda izdaje jednoj Ugovornoj strani tada se kopija šalje drugoj Ugovornoj strani. Kada jedna Ugovorna strana ili Nadzorni inženjer daje obavijest drugoj Ugovornoj strani, kopija se dostavlja Nadzornom inženjeru ili drugoj Ugovornoj strani, već prema potrebi.

1.4.

Pravo i jezik

Na Ugovor se primjenjuje pravo zemlje koje je navedeno u Dodatku ponudi.

Ako postoje verzije nekog dijela Ugovora koje su napisane na više jezika, mjerodavna je ona verzija koja je napisana na mjerodavnom jeziku koji je naveden u Dodatku ponudi.

Jezik komuniciranja je onaj koji je naveden u Dodatku ponudi. Ukoliko tamo nije naveden jezik komunicirat će se na jeziku na kojem je napisan Ugovor (ili njegov veći dio).

1.5.

Red prvenstva dokumentacije

Dokumentacija koja čini Ugovor međusobno se nadopunjuje. U svrhu tumačenja dokumenata njihov red prvenstva bit će kako slijedi:

- (a) Sporazum (ako ga ima)
- (b) Pismo o prihvaćanju
- (c) Pismo ponude
- (d) Posebni uvjeti Ugovora
- (e) ovi Opći uvjeti ugovora
- (f) Specifikacija
- (g) Nacrta, i

(h) Prilozi i bilo koji drugi dokumenti koji čine dio Ugovora

Ukoliko su dokumenti nejasni ili su nađene neke proturječnosti, Nadzorni inženjer će dati potrebna objašnjenja ili upute.

Sporazum

Ugovorne strane će sklopiti Sporazum u roku od 28 dana nakon što Izvoditelj primi Pismo o prihvaćanju, osim ako se ne dogovore drugačije. Sporazum će se temeljiti na predlošku koji je priložen Posebnim uvjetima Ugovora. Troškove pristojbi i druga slična zakonska davanja (ako ih ima) u vezi sklapanja Sporazuma snosi Naručitelj.

7. *Ustupanje*

Niti jedna Ugovorna strana neće ustupiti cijeli ili bilo koji dio Ugovora niti bilo koju korist iz Ugovora. Međutim, svaka Ugovorna strana:

- (a) može ustupiti cijeli ili bilo koji dio uz prethodni pristanak druge Ugovorne strane, po diskreciji te druge Ugovorne strane, i
- (b) može ustupiti svoja prava na bilo koje dospjele iznose ili koji će dospjeti prema Ugovoru, kao osiguranje u korist banke ili financijske institucije.

1.8. *Čuvanje i dostava dokumentacije*

Naručitelj će čuvati i voditi računa o Specifikaciji i Nacrtima. Osim ako nije drugačije navedeno u Ugovoru, dvije kopije Ugovora i svakog sljedećeg Nacrta dostavit će se Izvoditelju koji može načiniti ili tražiti dodatne kopije na trošak Izvoditelja.

Izvoditelj će čuvati i voditi računa o svakom dokumentu iz Dokumentacije Izvoditelja, osim ako nije preuzeta od Naručitelja. Ukoliko nije u Ugovoru drugačije navedeno, Izvoditelj će dostaviti Nadzornom inženjeru šest kopija svakog dokumenta iz Dokumentacije Izvoditelja.

Izvoditelj će na Gradilištu imati kopiju Ugovora, publikacije navedene u Specifikacijama Dokumentaciji Izvoditelja (ako ih ima), Nacrte i Izmjene kao i sve druge obavijesti koje su dar prema Ugovoru. Osoblje Naručitelja ima pravo pristupa svim tim dokumentima u razumno vrijeme.

Ukoliko jedna Ugovorna strana uoči grešku ili nedostatak tehničke prirode u dokumentu koji pripremljen za korištenje pri izvođenju Radova, Ugovorna strana će odmah obavijestiti drugu Ugovornu stranu o takvoj grešci ili nedostatku.

1.9. *Zakašnjeli Nacrti ili Upute*

Izvoditelj će obavijestiti Nadzornog inženjera kadgod se čini da će Radovi kasniti ili biti prekinuti ukoliko potrebni nacrti ili uputa nisu dani Izvoditelju u određenom roku, a koji treba biti razuman. Obavijest mora sadržavati pojedinosti o potrebnim nacrtima ili uputama, pojedinosti zašto i do koga trebaju biti dostavljeni, te podatke o vrsti i trajanju zakašnjenja ili prekida za koje je vjerojatno da će nastupiti u slučaju da dođe do zakašnjenja.

Ukoliko Izvoditelj kasni i/ili mu nastanu Troškovi kao rezultat propusta Nadzornog inženjera da dostavi nacrt ili uputu u razumnom roku i koji je naveden u obavijesti sa svim detaljima, Izvoditelj će dostaviti Nadzornom inženjeru dodatnu obavijest i prema članku 20.1. (*Zahtjevi Izvoditelja*) imat će pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*)
- (b) plaćanje takvih Troškova uključujući razumnu dobit, što će biti uključeno u Ugovornu cijenu.

Nakon primitka te dodatne obavijesti, Nadzorni inženjer će u skladu sa člankom 3.5 (*Odluke*) dati svoju suglasnost ili odrediti te zahtjeve.

Međutim, Izvoditelj neće imati pravo na produljenje roka, Troškove ili dobit ako i u mjeri u kojoj je propust Nadzornog inženjera uzrokovan greškom ili kašnjenjem Izvoditelja, uključujući grešku ili kašnjenje u predaji bilo kojeg dokumenta iz Dokumentacije Izvoditelja.

10. *Korištenje Dokumentacije Izvoditelja od strane Naručitelja*

S učinkom samo među Ugovornim stranama, Izvoditelj će zadržati autorsko pravo i druga prava intelektualnog vlasništva na Dokumentaciji Izvoditelja i drugoj projektnoj dokumentaciji koju je izradio ili dao izraditi Izvoditelj.

(Potpisom Ugovora) smatra se da Izvoditelj daje Naručitelju trajno, prenosivo, ne-ekskluzivno i besplatno pravo na umnožavanje, korištenje i dostavljanje drugima Dokumentacije Izvoditelja, uključujući njihovomijenjanje i korištenje takvih izmjena. Dozvola će:

- (a) biti na snazi tijekom stvarnog ili pretpostavljenog radnog vijeka relevantnih dijelova Radova (*već prema tome koji je dulji*);
- (b) davati ovlast svakoj osobi koja posjeduje određene dijelove Radova da umnožava, koristi i dostavlja Dokumentaciju Izvoditelja u svrhu kompletiranja, upravljanja, održavanja, mijenjanja, prilagođavanja, popravljanja i rušenja Radova, i
- (c) ako je Dokumentacija Izvoditelja izrađena u obliku kompjuterskog programa ili drugog softwera, dozvoliti njeno korištenje na bilo kojem kompjuteru na Gradilištu ili na drugim mjestima koja su predviđena Ugovorom, a tu je obuhvaćena i zamjena bilo kojeg kompjutera kojeg isporuči Izvoditelj.

Dokumentaciju Izvoditelja kao i drugu projektnu dokumentaciju koju je izradio ili dao izraditi Izvoditelj, Naručitelj neće bez suglasnosti Izvoditelja koristiti, kopirati ili dostavljati trećim osobama s nekom drugom svrhom, osim one koja je dozvoljena ovim člankom.

1.11. *Korištenje dokumentacije Naručitelja od strane Izvoditelja*

S učinkom samo među Ugovornim stranama, Naručitelj zadržava autorsko pravo i druga prava intelektualnog vlasništva na Specifikacije, Nacrte i druge dokumente koje je izradio (ili dao izraditi) Naručitelj. Izvoditelj može na svoj trošak umnožavati, koristiti i zahtijevati dostavljanje tih dokumenata u svrhu Ugovora. Bez pristanka Naručitelja njih Izvoditelj neće umnožavati, koristiti i dostavljati trećim osobama, osim ako je to potrebno vezano na Ugovor.

2. *Povjerljivi podaci*

Izvoditelj će dati sve povjerljive i druge informacije koje Nadzorni inženjer može razumno zatražiti kako bi potvrdio da se Izvoditelj pridržava Ugovora.

13. *Pridržavanje Zakona*

Prilikom realizacije Ugovora Izvoditelj će se pridržavati važećih Zakona. Osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima Ugovora:

- (a) Naručitelj je dobio (ili će dobiti) za Stalne radove, urbanističke i druge dozvole kao i sve ostale dozvole za koje je navedeno u Specifikaciji da ih treba ishoditi Naručitelj; Naručitelj će Izvoditelja oštetiti u slučaju propusta da učini navedeno; i
- (b) Izvoditelj će dati sve potrebne obavijesti, platiti sve poreze, carine i druga davanja i pribaviti sve dozvole i odobrenja koja traže Zakoni u vezi izvođenja Radova i za otklanjanje svih nedostataka; Izvoditelj će oštetiti Naručitelja u slučaju propusta da učini navedeno.

1.14. *Solidarna odgovornost*

Ukoliko, prema važećim Zakonima, Izvoditelj osnuje društvo zajedničkim ulaganjem (joint venture), konzorcij ili neku drugu grupu dvije ili više osoba, koje ne predstavljaju trgovačko društvo:

- (a) smatrat će se da su te osobe solidarno odgovorne Naručitelju za realizaciju Ugovora.
- (b) te osobe će obavijestiti Naručitelja o imenu osobe koja je na čelu te grupe i koja ima ovlasti da obveže Izvoditelja i svaku od tih osoba;
- (c) Izvoditelj neće mijenjati svoje ustrojstvo ili pravni status bez prethodnog odobrenja Naručitelja.

2. *Naručitelj*

2.1. *Pravo pristupa na Gradilište*

Naručitelj će dati Izvoditelju pravo pristupa i posjed svih dijelova Gradilišta u roku (ili rokovima) koji je naveden u Dodatku ponudi. Pravo pristupa i posjed ne pripadaju isključivo Izvoditelju. Ako je, prema Ugovoru, Naručitelj dužan dati u posjed (Izvoditelju) temelje, objekte, postrojenja i sredstva za pristup, Naručitelj će to učiniti u vrijeme i na način kako je to navedeno u Specifikaciji. Međutim, Naručitelj može uskratiti takvo pravo ili posjed dok ne primi Garanciju za dobro izvođenje.

Ukoliko takav rok nije naveden u Dodatku ponudi, Naručitelj će dati Izvoditelju pravo pristupa i posjed Gradilišta u rokovima koji su potrebni da Izvoditelj postupa u skladu s programom koji dostavljen prema članku 8.3. (*Vremenski plan*).

Ukoliko Izvoditelj kasni i/ili ima Troškove koji su rezultat propusta Naručitelja da preda bilo koje takvo pravo ili posjed u tim rokovima, Izvoditelj će o tome obavijestiti Nadzornog inženjera i prema članku 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*) ima pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*)

- (b) plaćanje takvih Troškova uključujući razumnu dobit, što će biti uključeno u Ugovornu cijenu.

Nakon primitka ove obavijesti, Nadzorni inženjer će u skladu sa člankom 3.5 (Odluke) dati svoju suglasnost ili odrediti te zahtjeve.

Međutim, Izvoditelj neće imati pravo na produljenje roka, Troškove ili dobit ako i u mjeri u kojoj je propust Naručitelja uzrokovan greškom ili zakašnjenjem Izvoditelja, uključujući i grešku ili kašnjenje u podnošenju cjelokupne ili bilo kojeg dokumenta iz Dokumentacije Izvoditelja.

2. *Dozvole, suglasnosti ili odobrenja*

Naručitelj će (kada je u mogućnosti da tako učini) pružiti razumnu pomoć Izvoditelju kada on to zatraži i to:

- (a) da dobije kopije Zakona Zemlje koji se odnose na Ugovor ali nisu odmah dostupni, i
- (b) kada Izvoditelj podnese zahtjev za dozvolu ili odobrenje koji se moraju pribaviti prema Zakonima Zemlje:
- (i) koje Izvoditelj mora pribaviti prema članku 1.13. (*Pridržavanje Zakona*)
 - (ii) za isporuku Sredstava, uključivo i carinjenje, i
 - (iii) za izvoz Opreme Izvoditelja kada se uklanja s Gradilišta.

2.3. *Osoblje Naručitelja*

Naručitelj je dužan osigurati da Osoblje Naručitelja i drugi izvođači Naručitelja na Gradilištu :

- (a) surađuju s Izvoditeljem prema članku 4.6 (*Suradnja*); i
- (b) poduzimaju akcije slične onima koje mora poduzeti Izvoditelj prema točkama a), b), c) članka 4.8. (*Procedura sigurnosti*) i prema članku 4.18 (*Zaštita okoliša*).

2.4. *Financijski aranžmani Naručitelja*

U roku od 28 dana nakon što dobije zahtjev Izvoditelja Naručitelj će dostaviti razumne dokaze da postignuti financijski aranžmani a koji će omogućiti Naručitelju da plati Ugovornu cijenu (u izno predvidivom u to vrijeme) u skladu sa člankom 14 (*Ugovorna cijena i plaćanje*). Ukoliko Naručitelj namjerava izvršiti bilo kakve materijalne izmjene tog financijskog aranžmana, Naručitelj će o toj obavijestiti Izvoditelja navodeći detalje.

2.5. *Potraživanja Naručitelja*

Ukoliko Naručitelj smatra da ima pravo na plaćanje prema bilo kojem članku ovih Uvjeta ili na drugi način u vezi s Ugovorom i/ili na produljenje Roka za obavijesti o nedostacima, Naručitelj Nadzorni inženjer će obavijestiti Izvoditelja i dati mu sve pojedinosti. Obavijest nije potrebna dospjela plaćanja prema članku 4.19. (*Struja, voda i plin*), prema članku 4.20 (*Oprema Naručitelja Besplatni materijal*), ili za druge usluge koje traži Izvoditelj.

Obavijest će se dati što je prije moguće nakon što Naručitelj sazna za događaj ili za okolnost koja je razlog potraživanja. Obavijest koja se odnosi na bilo koje produljenje Roka za obavijest o nedostacima bit će dana prije isteka takvog roka.

U detaljima će biti specificirani članak ili druga osnova za potraživanje i dokazi za iznos i/ili produljenje na koje Naručitelj smatra da ima pravo u vezi s Ugovorom. Nadzorni inženjer će tada dalje postupati u skladu sa člankom 3.5 (*Odluke*), i daje suglasnost ili određuje (i) iznos (ako ga ima) kojeg Izvoditelj mora platiti Naručitelju i/ili (ii) produljenje Roka za obavijest o nedostacima u skladu sa člankom 11.3. (*Produljenje Roka za obavijest o nedostacima*).

Taj se iznos kao odbitak može uvrstiti u Ugovornu cijenu i u Situacije. Naručitelj ima pravo samo na kompenzaciju ili odbitak od iznosa koji je potvrđen u Situaciji ili na drugo potraživanje prema Izvoditelju u skladu s ovim člankom.

Nadzorni inženjer

Obveze i ovlaštenja Nadzornog inženjera

Naručitelj će imenovati Nadzornog inženjera koji će obavljati dužnosti koje su mu dane Ugovorom. Osoblje Nadzornog inženjera bit će kvalificirani inženjeri i drugi stručnjaci koji su sposobni obavljati ove dužnosti.

Nadzorni inženjer nema pravo mijenjati Ugovor.

Nadzorni inženjer može obavljati svoja ovlaštenja koja su specificirana ili koja proizlaze iz Ugovora. Ako Nadzorni inženjer mora dobiti odobrenje Naručitelja prije nego što provede neko ovlaštenje, takvi zahtjevi su oni koji su navedeni u Posebnim uvjetima Ugovora. Naručitelj se obvezuje da neće dodatno ograničavati ovlaštenje Nadzornog inženjera, osim ako je to dogovoreno s Izvoditeljem.

Međutim, kada Nadzorni inženjer postupuje na temelju ovlaštenja za koje je potrebno posebno odobrenje Naručitelja, tada se (u svrhu ovog Ugovora) smatra da je Naručitelj dao odobrenje.

Osim ako nije drugačije navedeno u ovim Uvjetima:

- (a) smatra se da Nadzorni inženjer nastupa za Naručitelja kad god izvršava obveze ili provodi ovlaštenja koja su specificirana ili koja se podrazumijevaju Ugovorom;
- (b) Nadzorni inženjer nema pravo osloboditi niti jednu Ugovornu stranu njenih dužnosti: obveza ili odgovornosti prema Ugovoru; i
- (c) Niti jedno odobrenje, kontrola, potvrda, pristanak, ispitivanje, uputa, obavijest, prijedlog zahtjev, test ili sličan čin od strane Nadzornog inženjera (uključivo izostane neodobravanja) neće osloboditi Izvoditelja bilo koje odgovornosti koju on ima prema Ugovoru, uključivo i odgovornost za greške, propuste, odstupanja i neslaganja.

3.2.

Ustupanje ovlasti i dužnosti od strane Nadzornog inženjera

Povremeno Nadzorni inženjer može ustupiti dužnosti i prenijeti ovlaštenja svojim pomoćnicima isto tako može to i povući. Pomoćnici mogu biti lokalni nadzorni inženjer i/ili neovisni inspektori koji su imenovani za kontrolu i/ili ispitivanje dijelova Postrojenja i/ili Materijala. Ustupanje prijenos ovlaštenja ili povlačenje dat će se pismeno i neće stupiti na snagu sve dok kopije ne dobije obje Ugovorne strane. Osim ako obje Ugovorne strane nisu drugačije dogovorile, Nadzorni inženjer neće prenijeti svoje ovlasti da odluči o bilo kojem pitanju u skladu sa člankom 3.5 (*Odluke*).

Pomoćnici su adekvatno kvalificirane osobe koje su kompetentne za obavljanje tih dužnosti i za provođenje ovlasti i koji tečno govore jezik komuniciranja, a koji je definiran u članku 1.4 (*Pravo i jezik*).

Svaki pomoćnik, kojem su ustupljene dužnosti ili prenesene ovlasti bit će ovlašten samo da daje upute Izvoditelju u obimu koji je definiran takvim prenošenjem. Bilo koje odobrenje, potvrda, pristanak, kontrola, inspekcija, uputa, obavijest, prijedlog zahtjev, test ili sličan čin pomoćnika u skladu s ustupanjem ovlasti ili dužnosti imat će isti učinak kao da ga je izdao Nadzorni inženjer. Naravno:

- (a) svaki propust da se ne odobre radovi, Postrojenja ili Materijali neće značiti odobrenje i time neće prejudicirati pravo Nadzornog inženjera da odbije radove, Postrojenja ili Materijale;
- (b) ako Izvoditelj posumnja u određene odluke ili upute pomoćnika, Izvoditelj se može s problemom obratiti Nadzornom inženjeru koji će odmah potvrditi, promijeniti ili poništiti odluku ili uputu.

3.3.

Upute Nadzornog inženjera

Nadzorni inženjer može u svako doba davati Izvoditelju upute i dodatne ili izmijenjene Nacrte koji su potrebni za izvođenje Radova ili za otklanjanje nedostataka, sve u skladu s Ugovorom. Izvoditelj će upute primati samo od Nadzornog inženjera ili od pomoćnika kojem su prenesene odgovarajuće ovlasti prema ovom članku. Ukoliko uputa predstavlja Izmjenu, primjenjuje se članak 13. (*Izmjene i dopune*).

Izvoditelj će se pridržavati uputa koje je dao Nadzorni inženjer ili pomoćnik u vezi bilo čega što se odnosi na Ugovor. Gdje god je to moguće, upute će se davati u pismenom obliku. Ako Nadzorni inženjer ili pomoćnik:

- (a) dade usmenu uputu,
- (b) dobije pismenu potvrdu upute od strane (ili u ime) Izvoditelja u roku dva radna dana nakon izdavanja upute, i
- (c) ne odgovori izdavanjem pismenog odbijanja i/ili upute u roku od dva radna dana nakon primitka potvrde,

tada potvrda ima značenje pismene upute Nadzornog inženjera ili pomoćnika.

3.4.

Zamjena Nadzornog inženjera

Ako Naručitelj namjerava zamijeniti Nadzornog inženjera, Naručitelj će, najmanje 42 dana prije planirane zamjene, obavijestiti Izvoditelja o imenu, adresi i relevantnom radnom iskustvu novog Nadzornog inženjera. Naručitelj neće zamijeniti Nadzornog inženjera osobom protiv koje je Izvoditelj uložio opravdan prigovor obaviješću Naručitelju, dajući odgovarajuće pojedinosti tome u prilog.

3.5.

Odluke

Kada god ovi Uvjeti određuju da Nadzorni inženjer treba postupiti u skladu s ovim člankom 3.5. č se suglasi ili da odluči o nekoj stvari, Nadzorni inženjer će konzultirati svaku Ugovornu stranu

nastojanju da postigne sporazum. Ukoliko sporazum nije postignut, Nadzorni inženjer će donijeti pravednu odluku u skladu s Ugovorom, vodeći računa o svim relevantnim okolnostima.

Nadzorni inženjer će obavijestiti obje Ugovorne strane o svakoj suglasnosti ili odluci, dajući pojedinosti koje idu tome u prilog. Svaka Ugovorna strana će provesti svaki sporazum ili odluku osim ako nije i sve dok nije revidirana prema članku 20 (*Potraživanja, sporovi i arbitraža*).

Izvoditelj

Opće obveze Izvoditelja

Izvoditelj će projektirati (do obima koji je naveden u Ugovoru), izvesti i dovršiti Radove u skladu s Ugovorom i u skladu s uputama Nadzornog inženjera, kao i otkloniti sve eventualne nedostatke na Radovima.

Izvoditelj će osigurati Postrojenja i Dokumentaciju Izvoditelja koja je specificirana Ugovorom, kao i sve Osoblje Izvoditelja, Sredstva, potrošnu robu i ostale stvari i usluge, bilo privremenog ili stalnog karaktera, koji se traže projektom za izvedbu, dovršenje i otklanjanje nedostataka.

Izvoditelj će biti odgovoran za primjerenost, stabilnost i sigurnost svih aktivnosti na Gradilištu i svih metoda građenja. Osim u mjeri u kojoj je specificirano u Ugovorom, Izvoditelj (i) će biti odgovoran za cjelokupnu Dokumentaciju Izvoditelja, Privremene radove i projekte svakog dijela Postrojenja i Materijala koji su potrebni da bi odnosni dio bio u skladu s Ugovorom, i (ii) neće na drugi način biti odgovoran za projekte ili specifikacije vezane za Stalne radove.

Kadgod to zatraži Nadzorni inženjer, Izvoditelj će dostaviti sve pojedinosti organizacije i metoda koje Izvoditelj predlaže da se prihvate u izvođenju Radova. Nikakve znatne izmjene tih metoda i organizacije neće se poduzimati bez prethodne obavijesti Nadzornom inženjeru.

Ukoliko je Ugovorom specificirano da Izvoditelj projektira neki dio Stalnih Radova, tada će, osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima Ugovora:

Izvoditelj dostaviti Nadzornom inženjeru svoju Dokumentaciju Izvoditelja za ovaj dio u skladu s postupkom koja je specificirana Ugovorom:

- (b) Ova Dokumentacija Izvoditelja bit će u skladu sa Specifikacijom i Nacrtima, i napisana na jeziku komuniciranja koji je određen u članku 1.4 (*Pravo i jezik*), i obuhvaćat će dodatne informacije koje zahtijeva Nadzorni inženjer da ih doda Nacrtima radi koordinacije projekta svake Ugovorne strane;
- (c) Izvoditelj će biti odgovoran za ovaj dio koji će, kada Radovi budu gotovi, biti spreman za onu namjenu koju taj dio ima, kao što je to specificirano Ugovorom; i
- (d) Izvoditelj će, prije početka Testova po dovršetku, dostaviti Nadzornom inženjeru sve nacрте izvedenog stanja, priručnike za upravljanje i održavanje u skladu sa Specifikacijom i koji sadrže sve pojedinosti tako da Naručitelj može upravljati, održavati, demontirati ponovno sastaviti, uskladiti i popraviti ovu Fazu. Takav dio neće se smatrati gotovim u svrhu preuzimanja prema članku 10.1 (*Preuzimanje Radova ili Faze*) sve dok ta dokumentacija i priručnici ne budu dostavljeni Nadzornom inženjeru.

Garancija za dobro izvođenje radova

Izvoditelj će na svoj trošak pribaviti Garanciju za dobro izvođenje radova, u iznosu i u valuti koja je navedena u Dodatku ponudi. Ukoliko nije naveden iznos u Dodatku ponudi, tada se ovaj članak ne primjenjuje.

Izvoditelj će Naručitelju dostaviti Garanciju za dobro izvođenje u roku od 28 dana nakon što primi Pismo o prihvaćanju, i kopiju će dostaviti Nadzornom inženjeru. Garanciju za dobro izvođenje treba izdati osoba iz zemlje (ili iz druge jurisdikcije) koju odobri Naručitelj, a u obliku koji je dan u prilogu Posebnih uvjeta Ugovora, ili u nekom drugom obliku koji odobri Naručitelj.

Izvoditelj će osigurati da je Garancija za dobro izvođenje valjana i izvršiva sve dok Izvoditelj ne dovrši Radove i otkloni eventualne nedostatke. Ukoliko se u uvjetima Garancije za dobro izvođenje navodi njezin datum isteka, a Izvoditelj još nije stekao pravo da dobije Potvrdu o obavljenom poslu do datuma koji je 28 dana prije datuma isteka, Izvoditelj će produžiti važenje Garancije za dobro izvođenje sve dok Radovi ne budu dovršeni i dok nisu otklonjeni eventualni nedostaci.

Naručitelj neće postaviti zahtjev iz Garancije za dobro izvođenje, osim iznosa na koje Naručitelj ima pravo prema Ugovoru i to u slučaju:

- (a) propusta Izvoditelja da produži važenje Garancije za dobro izvođenje kako je to opisano u prethodnom odlomku, u kojem slučaju Naručitelj može potraživati puni iznos Garancije.
- (b) Propusta Izvoditelja da Naručitelju plati dužni iznos, bilo da je to dogovoreno s Izvoditeljem ili je to definirano člankom 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) ili člankom 20. (*Potraživanja, sporovi i arbitraža*), u roku od 42 dana nakon takvog dogovora ili definiranja.
- (c) Propusta Izvoditelja da otkloni kršenje Ugovora u roku od 42 dana nakon što primi obavijest Naručitelja kojom se traži da se kršenje otkloni, ili
- (d) Okolnosti koje daju pravo Naručitelju da raskine ugovor prema članku 15.2 (*Raskid od strane Naručitelja*) bez obzira da li je obavijest o raskidu dostavljena ili nije.

Naručitelj će Izvoditelja oštetiti za svaku štetu, gubitak i troškove (uključivo i nagradu i troškov odvjetnika i sudske troškove) koji proizlaze iz potraživanja iz Garancije za dobro izvođenje, u onom obimu do kojeg Naručitelj nije imao pravo postaviti zahtjev.

Naručitelj će vratiti Izvoditelju Garanciju za dobro izvođenje u roku od 21 dan nakon što dobije kopiju Potvrde o obavljenom poslu.

4.3. *Predstavnik Izvoditelja*

Izvoditelj će imenovati Predstavnik Izvoditelja i dati mu sve potrebne ovlasti kako bi mog nastupati u ime Izvoditelja na temelju Ugovora.

Osim ako Predstavnik Izvoditelja nije naveden u Ugovoru, Izvoditelj će, prije Datuma počet dostaviti na odobrenje Nadzornom inženjeru ime i podatke osobe koju Izvoditelj predlaže da b imenovana kao Predstavnik Izvoditelja. Ukoliko odobrenje nije dano ili je naknadno povučeno ako imenovana ne nastupa u svojstvu Predstavnik Izvoditelja, Izvoditelj će na sličan n dostaviti ime i podatke o drugoj odgovarajućoj osobi.

Bez prethodnog pristanka Nadzornog inženjera, Izvoditelj neće povući imenovanje Predstavnik Izvoditelja ili imenovati zamjenu.

Cijelo vrijeme svog angažmana Predstavnik Izvoditelja posvetit će usmjeravanju izvršenja Ugovora od strane Izvoditelja. Ukoliko Predstavnik Izvoditelja mora privremeno biti odsutan s Gradilišta tijekom izvođenja Radova, tada treba imenovati odgovarajuću zamjenu, što podliježe prethodnom odobrenju Nadzornog inženjera i Nadzorni inženjer mora biti adekvatno obaviješten.

Predstavnik Izvoditelja će, u ime Izvoditelja, primati upute prema članku 3.3. (*Upute Nadzornog inženjera*).

Predstavnik Izvoditelja može prenijeti bilo koje funkcije, ovlaštenja bilo kojoj kompetentnoj osobi i u svako doba može opozvati takvo ovlaštenje. Sva ta prenošenja ili opozivi neće stupiti na snagu sve dok Nadzorni inženjer ne dobije prethodnu obavijest, koju je potpisao Predstavnik Izvoditelja, a u kojoj se navodi ime osobe i ovlaštenja i funkcije koje joj se prenose ili se opozivaju.

Predstavnik Izvoditelja i sve te osobe moraju dobro vladati jezikom komuniciranja iz članka 1.4 (*Pravo i jezik*).

4.4.

Podizvoditelji

Izvoditelj neće s Podizvoditeljima podugovoriti sve Radove.

Izvoditelj snosi odgovornost za bilo koji postupak ili kršenje Ugovora od strane bilo kojeg Podizvoditelja, njegovih zastupnika ili zaposlenika, kao da je to postupak ili kršenje Ugovora od strane Izvoditelja. Osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima Ugovora:

- (a) Izvoditelj ne treba dobiti pristanak za isporučitelje Materijala ili za podugovor za koji je u Ugovoru imenovan Podizvoditelj;
- (b) Treba dobiti prethodni pristanak Nadzornog inženjera za druge predložene Podizvoditelje;
- (c) Izvoditelj će Nadzornog inženjera obavijestiti najmanje 28 dana unaprijed o planiranoj datumu početka rada svakog Podizvoditelja i o početku takvih radova na Gradilištu; i
- (d) Svaki podugovor sadržavat će odredbe koje ovlašćuju Naručitelja da može tražiti da : podugovor ustupi Naručitelju prema članku 4.5. (*Ustupanje prava iz podugovora*) (kada ako se to može primijeniti) ili u slučaju raskida prema članku 15.2 (*Raskid od strane Naručitelja*).

4.5.

Ustupanje prava iz podugovora

Ukoliko se obveze Podizvoditelja produljuju i nakon datuma isteka odgovarajućeg Roka obavijest o nedostacima, a Nadzorni inženjer, prije tog datuma preda nalog Izvoditelju o ustupa prava Naručitelju, tada će Izvoditelj tako i učiniti. Osim ako nije drugačije navedeno u ustupa Izvoditelj neće biti odgovoran Naručitelju za radove koje je izveo Podizvoditelj nakon što ustupanje stupilo na snagu.

4.6.

Suradnja

Izvoditelj će, prema onome što je specificirano Ugovorom ili naloženo od strane Nadzo inženjera, omogućiti izvođenje radova:

- (a) Osoblju Naručitelja,

- (b) nekim drugim izvoditeljima koje angažira Naručitelj, i
- (c) osoblju bilo kojeg zakonski konstituiranog javnog tijela,

koji mogu biti angažirani za izvođenje onih radova na ili u blizini Gradilišta koji nisu obuhvaćeni Ugovorom.

Svaka takva uputa smatrat će se Izmjenom ukoliko uzrokuje Izvoditelju Nepredvidive Troškove. Usluge za takvo osoblje i ostale izvoditelje može obuhvaćati korištenje Opreme Izvoditelja, Privremene radove ili organizaciju pristupa za koje je odgovoran Izvoditelj.

Ukoliko se od Naručitelja, prema Ugovoru, traži da Izvoditelju da u posjed temelje, objekt, postrojenje ili sredstva pristupa u skladu s Dokumentacijom Izvoditelja, Izvoditelj će te dokumente dostaviti Nadzornom inženjeru u roku i na način koji je naveden u Specifikaciji.

4.7.

Iskolčenje

Izvoditelj će izvršiti iskolčenje za Radove u odnosu na originalne referentne točke, visine i kote koje su specificirane Ugovorom ili koje odredi Nadzorni inženjer. Izvoditelj će biti odgovoran za točno pozicioniranje svih dijelova Radova i ispraviti će eventualne greške u kotama, visinama, dimenzijama ili trasi Radova .

Naručitelj snosi odgovornost za sve greške u tim specificiranim ili referentnim stavkama, ali će Izvoditelj nastojati potvrditi njihovu točnost prije korištenja.

Ukoliko Izvoditelj kasni i/ili ima Troškove zbog izvođenja radova koji su rezultat greške u tim referentnim stavkama, a iskusni izvoditelj nije mogao razumno otkriti grešku i izbjeći kašnjenje i/ili Troškove, Izvoditelj će o tome obavijestiti Nadzornog inženjera i imat će pravo, prema članku 20.1 (*Potraživanja Izvoditelja*) na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*)
- (b) plaćanje takvih Troškova uključujući razumnu dobit, što će biti uključeno u Ugovornu cijenu.

Nakon primitka takve obavijesti, Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*) dogovoriti će ili odlučiti (i) da li se i u kojem obimu greška nije mogla razumno otkriti, (ii) kao i pitanjima navedenim pod (a) i (b) u odnosu na obim greške.

4.8.

Sigurnost

Izvoditelj će:

- (a) se pridržavati važećih propisa o sigurnosti,
- (b) voditi računa o sigurnosti svih osoba koje su ovlaštene biti na Gradilištu,
- (c) uložiti razumne napore da se Gradilište i Radovi zaštite od nepotrebnog oštećivanja kako bi se izbjegle opasnosti za te ljude,
- (d) osigurati postavljanje ograde, osvjetljenja, čuvanja i nadzora Radova sve do dovršenja preuzimanja prema Članku 10 (*Preuzimanje od strane Naručitelja*), i

- (e) osigurati potrebne Privremene radove (što obuhvaća ceste, pješačke staze, rukohvate i ograde) koji su potrebni zbog izvođenja Radova, u svrhu korištenja i zaštite javnosti i vlasnika i korisnika susjednih parcela.

9.

Osiguranje kvalitete

Izvoditelj će uspostaviti sustav osiguranja kvalitete kako bi pokazao usuglašenost sa zahtjevima Ugovora. Sustav će biti u skladu s pojedinostima iz Ugovora. Nadzorni inženjer će biti ovlašten kontrolirati bilo koji aspekt tog sustava.

Pojedinosti o svim postupcima i dokumentaciji kojom se dokazuje zahtjevano postupanje dostavit će se Nadzornom inženjeru na znanje prije početka svake faza projektiranja i izvođenja. Kada se bilo koji tehnički dokument izdaje Nadzornom inženjeru, na njemu mora biti vidljivo prethodno odobrenje od samog Izvoditelja.

Usuglašenost sa sustavom osiguranja kvalitete neće osloboditi Izvoditelja bilo kojih njegovih dužnosti, obveza ili odgovornosti iz Ugovora.

4.10.

Podaci o Gradilištu

Prije Osnovnog datuma Naručitelj će dati Izvoditelju sve relevantne podatke koje Naručitelj ima o hidrološkim uvjetima na Gradilištu i ispodpovršinskim uvjetima Gradilišta, uključivo i aspekte očuvanja okoliša. Isto tako Naručitelj će dati Izvoditelju sve podatke koje dobije nakon Osnovnog datuma. Izvoditelj je odgovoran za tumačenje svih tih podataka.

Smatrat će se da je Izvoditelj dobio sve potrebne informacije o rizicima, nepredviđenim izdacima i drugim okolnostima koji mogu utjecati na Ponudu ili Radove i to u onom obimu u kojem je to bilo izvedivo (vodeći računa o vremenu i troškovima). U istom obimu, smatrat će se da je Izvoditelj pregledao Gradilište, njegovu okolicu, gore navedene podatke i druge raspoložive obavijesti, i da je, prije podnošenja Ponude, bio zadovoljan svim relevantnim činjenicama, koje obuhvaćaju (ali se ne ograničavaju) na:

- (a) oblik i prirodu Gradilišta, uključivo i ispodpovršinske uvjete,
- (b) hidrološke i klimatske uvjete,
- (c) obim i karakter radova i Sredstava koja su potrebna za izvođenje i dovršenje Radova i z otklanjanje svih nedostataka,
- (d) Zakone, postupke i radnu praksu u Zemlji, i
- (e) zahtjeve Izvoditelja što se tiče pristupa, smještaja, uređaja, osoblja, energenata, transport: vode i ostalih usluga.

4.11.

Dostatnost Prihvaćenog Ugovornog iznosa

Smatrat će se da je Izvoditelj:

- (a) naveo točan i dostatan iznos za Prihvaćeni Ugovorni iznos, i
- (b) temeljio Prihvaćeni Ugovorni iznos na podacima, interpretacijama, potrebni obavijestima, inspekcijama, ispitivanjima i na saznanju o svim relevantnim stvarima kc su navedene u članku 4.10 (*Podaci o Gradilištu*).

Osim ako nije drugačije navedeno u Ugovoru, Prihvaćeni ugovorni iznos pokriva sve obveze Izvoditelja iz Ugovora (uključivo i one iz Paušalnog iznosa, ako takav postoji) i sve stvari koje su potrebne za točno izvođenje i dovršenje Radova i otklanjanje svih nedostataka.

4.12.

Nepredvidivi fizički uvjeti

U ovom članku "fizički uvjeti" znače prirodne fizičke uvjete i fizičke prepreke i zagađivače izazvane ljudskim djelovanjem ili druge fizičke prepreke i zagađivače koje Izvoditelj susreće na Gradilištu pri izvođenju Radova, uključivo i ispodpovršinske uvjete i hidrološke uvjete, ali ne i klimatske uvjete.

Ukoliko Izvoditelj susreće nepovoljne fizičke uvjete za koje smatra da su Nepredvidivi, Izvoditelj će o tome što je prije moguće obavijestiti Nadzornog inženjera.

U obavijesti će opisati fizičke uvjete tako da ih Nadzorni inženjer može ispitati i iznijet će razloge zašto ih Izvoditelj smatra Nepredvidivima. Izvoditelj će nastaviti s izvođenjem Radova, koristeći odgovarajuće i razumne mjere koje odgovaraju tim fizičkim uvjetima, i pridržavat će se uputa koje daje Nadzorni inženjer. Ako uputa znači Izmjenu, primjenjuje se članak 13. (*Izmjene i dopune*).

Ako se Izvoditelj susretne s fizičkim uvjetima koji su Nepredvidivi, o tome daje obavijest i zbog toga kasni i/ili mu nastanu troškovi, Izvoditelj, prema članku 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*) ima pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*)
- (b) plaćanje takvih Troškova, što će biti uključeno u Ugovornu cijenu.

Nakon što primi takvu obavijest i izvrši kontrolu i/ili ispitivanje takvih fizičkih uvjeta, Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*) i suglasiti se ili odrediti (i) da li i do koje obima su ti fizički uvjeti bili Nepredvidivi i (ii) da li se opisano u točkama (a) i (b) odnosi na t obim.

Međutim, prije nego što se konačno usuglase ili odrede dodatni Troškovi prema točki (ii), Nadzorni inženjer može ispitati da li su drugi fizički uvjeti u sličnim dijelovima Radova (ako postoje) t povoljniji nego što se to moglo razumno predvidjeti kada je Izvoditelj dostavio Ponudu. Ako su povoljniji uvjeti utvrđeni, Nadzorni inženjer može postupiti u skladu sa člankom 3.5 (*Odluke*) suglasiti se ili odrediti smanjenje Troškova koji su dospjeli zbog tih uvjeta, što će se obuhva Ugovornom cijenom i Situacijom (kao odbici). Naravno, neto učinak svih korekcija prema točki i svih tih smanjenja za sve fizičke uvjete koji su nađeni u sličnim dijelovima Radova neće rezultirati u neto smanjenju Ugovorne cijene.

Nadzorni inženjer može uzeti u obzir svako dokazivanje fizičkih uvjeta koje predvidi Izvoditelj kada predaje Ponudu, a koje Izvoditelj može staviti na raspolaganje, ali niti jedan takav dokaz n biti za njega obvezujući.

4.13.

Pravo prolaza i objekti/oprema

Izvoditelj će snositi sve troškove posebnog i/ili privremenog prava prolaza koje može zahtijevati uključivo i one za pristup na Gradilište. Izvoditelj će također pribaviti, na vlastiti rizik i trošak, dodatne objekte/opremu izvan Gradilišta koji su mu potrebni za Radove.

14.

Izbjegavanje ometanja

Izvoditelj neće nepotrebno ili neopravdano ometati:

- (a) građanstvo, ili
- (b) pristup i korištenje i zauzimanje svih cesta i pločnika, bez obzira da li su javni ili u posjedu Naručitelja ili drugih.

Izvoditelj će obešteti Naručitelja od šteta, gubitaka i troškova (uključivo i nagrade i troškove odvjetnika i sudske troškove) koji proizlaze iz takvog nepotrebno ili neopravdanog ometanja.

4.15.

Pristupni putovi

Smatra se da je Izvoditelj zadovoljan što se tiče prikladnosti i mogućnošću pristupnih putova na Gradilište. Izvoditelj će poduzeti razumne mjere da spriječi oštećenja cesta ili mostova bilo od strane svojeg Osoblja ili zbog prometovanja njegovih vozila. Razumne mjere se sastoje u pravilnom korištenju odgovarajućih vozila i putova.

Osim ako u ovim Uvjetima nije drugačije navedeno:

- (a) s učinkom između Ugovornih strana, Izvoditelj će biti odgovoran za održavanje potrebno zbog njegovog korištenja pristupnih puteva;
- (b) Izvoditelj će osigurati postavljanje potrebnih znakova i smjerokaza duž pristupnih putova, i pribavit će sve potrebne dozvole od nadležnih tijela za korištenje pravaca, znakova i smjerokaza;
- (c) Naručitelj neće snositi odgovornost za bilo koje zahtjeve koji mogu proizlaziti iz korištenja bilo kojeg pristupnog puta ili se na drugi način odnositi na pristupne puteve,
- (d) Naručitelj ne garantira da je pojedini pristupni put prikladan i dostupan za prolaz, i
- (e) Troškove nastale zbog neprikladnosti ili nemogućnosti korištenja pristupnih puteva od strane Izvoditelja snosi Izvoditelj.

4.16.

Transport Sredstava

Osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima Ugovora:

- (a) Izvoditelj će obavijestiti Nadzornog inženjera, najmanje 21 dan unaprijed, o datumu kada na Gradilište stiže bilo koje Postrojenje ili glavni dio drugih Sredstava;
- (b) Izvoditelj je odgovoran za pakiranje, utovar, prijevoz, primopredaju, istovar, skladištenje zaštitu cjelokupnih Sredstava kao i ostalih stvari koje su potrebne za Radove; i
- (c) Izvoditelj će Naručitelja obešteti za sve štete, gubitke i troškove (uključivo i nagradu troškove odvjetnika i sudske troškove) koji proizlaze iz transporta Sredstava, a isto tako pregovarati i platiti sva potraživanja koja proizlaze iz transporta.

4.17.

Oprema Izvoditelja

Izvoditelj snosi odgovornost za svu Opremu Izvoditelja. Kada je dovezena na Gradilište smatra da je Oprema Izvoditelja namijenjena isključivo za izvođenje Radova. Izvoditelj neće s Gradili

ukloniti sve veće dijelove Opreme Izvoditelja bez pristanka Nadzornog inženjera. Pristanak nije potreban za vozila koja prevoze Robu ili Osoblje Izvoditelja s Gradilišta.

4.18.

Zaštita okoliša

Izvoditelj će poduzeti sve razumne mjere za zaštitu okoliša (i na Gradilištu i izvan njega) i ograničiti štetu i ometanje osoba i imovine zbog zagađenja, buke ili drugog, a što je uzrokovano njegovim radovima.

Izvoditelj će osigurati da emisije, površinska otjecanja i druga zagađenja od njegovih aktivnosti ne prijeđu vrijednosti koje su navedene u Specifikaciji, a neće prijeći vrijednosti koje su propisane važećim Zakonima.

4.19.

Struja, voda i plin

Izvoditelj će, osim dolje navedenoga, snositi odgovornost za osiguranje svih energenata, vode i drugih usluga koje su mu potrebne.

Za Radove Izvoditelj ima pravo koristiti količine struje, vode i plina i ostalih usluga koje su dostupne na Gradilištu, a za koje su cijene i detalji dani u Specifikaciji. Izvoditelj će, na svoj rizik i trošak, dobiti sve potrebne uređaje za korištenje tih usluga i za mjerenje potrošenih količina.

Potrošene količine i dospjeli iznosi (po tim cijenama) za takve usluge dogovoriti će ili utvrditi Nadzorni inženjer u skladu sa člankom 2.5 (*Potraživanja Naručitelja*) i člankom 3.5. (*Odluke*). Izvoditelj će platiti te iznose Naručitelju.

4.20.

Oprema Naručitelja i besplatni materijal

Naručitelj će dati Izvoditelju na korištenje Opremu Naručitelja (ako je ima) za izvođenje Radova, u skladu sa svim pojedinostima, dogovorima i cijenama koje su navedene u Specifikaciji. Osim ako u Specifikaciji nije drugačije navedeno:

- (a) Naručitelj će snositi odgovornost za Opremu Naručitelja, osim ako
- (b) je Izvoditelj odgovoran za svaki dio opreme Naručitelja sve dok osoblje Izvoditelja njome radi, vozi je ili njome upravlja ili je u njegovom posjedu ili pod njegovom kontrolom.

Odgovarajuće količine i dospjeli iznosi (po navedenim cijenama) za korištenje Opreme Naručitelja dogovoriti će ili odrediti Nadzorni inženjer u skladu sa člankom 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) i člankom 3.5. (*Odluke*). Izvoditelj će platiti te iznose Naručitelju.

Naručitelj će besplatno dobiti "besplatne materijale" (ako ih ima) u skladu s pojedinostima iz Specifikacije. Naručitelj će, na vlastiti rizik i trošak, osigurati te materijale u vrijeme i na mjestu koje je navedeno u Ugovoru. Izvoditelj će tada izvršiti vizualnu kontrolu i odmah će obavijestiti Nadzornog inženjera ako postoje manjak, oštećenja ili nedostaci u tim materijalima. Osim ako obje Ugovorne strane drugačije ne dogovore, Naručitelj će odmah ispraviti uočeni manjak, oštećenja ili nedostatke.

Nakon ovog vizualnog pregleda, Izvoditelj će voditi brigu i kontrolirati besplatni materijal. Obveza Izvoditelja da kontrolira i čuva ne oslobađa Naručitelja odgovornosti za sve manjkove, greške i nedostatke koji nisu bili očit vizualnim pregledom.

Izveštaji o napredovanju radova

Osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima Ugovora, Izvoditelj će sastavljati mjesečne izvještaje o napredovanju i dostavljati ih Nadzornom inženjeru u šest kopija. Prvi Izveštaj pokriva period do kraja prvog kalendarskog mjeseca nakon Datuma početka. Izveštaji će se nakon toga dostavljati mjesečno, svaki u roku od 7 dana nakon posljednjeg dana perioda na koji se odnosi.

Izveštaji će se dostavljati sve dok Izvoditelj ne dovrši sve radove za koje se zna da su preostali na dan dovršenja i koji je naveden u Potvrdu o preuzimanju.

Svaki izvještaj će sadržavati:

- (a) dijagrame i detaljan opis napredovanja radova, uključivo i svaku fazu projektiranja (ako postoji), Dokumentaciju Izvoditelja, nabavke, izradu, isporuku na Gradilište, izgradnju, montažu i testiranje; uključivo i one faze radova po svakom imenovanom Podizvoditelju, kako je to definirano u članku 5 (*Imenovani Podizvoditelj*),
- (b) fotografije koje pokazuju fazu izrade i napredovanje radova na Gradilištu,
- (c) za izradu svake glavne stavke Postrojenja i Materijala, ime proizvođača, mjesto proizvodnje, postotak napredovanja i aktualne i očekivane datume za:
 - (i) početak izrade
 - (ii) kontrolu Izvoditelja
 - (iii) ateste
 - (iv) isporuku i dolazak na Gradilište;
- (d) detalje koji su opisani u članku 6.10 (Evidencija opreme Izvoditelja i osoblja Izvoditelja);
- (e) kopije dokumentacije za osiguranje kvalitete, rezultate ispitivanja i ateste Materijala;
- (f) popis obavijesti koje su dane prema članku 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) i prema članku 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*);
- (g) statističke podatke o sigurnosti, uključivo i pojedinosti o opasnim incidentima i aktivnostima koji se odnosi na aspekt okoliša i odnose s javnošću; i
- (h) komparacije stvarnog i planiranog napredovanja sa svim pojedinostima o svim događajima ili okolnostima koje bi mogle ugroziti dovršenje u skladu s Ugovorom, kao i mjere koju su prihvaćene (ili će se prihvatiti) da se izbjegne kašnjenje.

Sigurnost Gradilišta

Osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima Ugovora:

- (a) Izvoditelj je odgovoran da neovlaštene osobe ne pušta na Gradilište, i
- (b) Ovlaštene osobe ograničavaju se na Osoblje Izvoditelja i Osoblje Naručitelja kao i na drugo osoblje koje Naručitelj ili Nadzorni inženjer prijave Izvoditelju kao ovlašteno osoblje drugih Naručiteljevih izvođača na Gradilištu.

4.23.

Radovi Izvoditelja na Gradilištu

Izvoditelj će ograničiti svoje radove na Gradilište i na druga područja koja Izvoditelj osigura i dogovori s Nadzornim inženjerom kao područja obavljanja Radova. Izvoditelj će poduzeti sve potrebne mjere kako bi se Oprema Izvoditelja i Osoblje Izvoditelja zadržavali na Gradilištu i na tim drugim površinama i zadržati ih izvan susjednog zemljišta.

Tijekom izvođenja Radova, Izvoditelj će paziti da na Gradilištu nema nepotrebnih prepreka i deponirat će svu Opremu Izvoditelja ili višak materijala. Izvoditelj će odstraniti i odvesti s Gradilišta sav otpad, smeće, Privremene Radove i ostatke koji više nisu potrebni.

Nakon izdavanja Potvrde o preuzimanju, Izvoditelj će očistiti i ukloniti s tog dijela Gradilišta i Radova na koji se Potvrda o preuzimanju odnosi, svu Opremu Izvoditelja, višak materijala, otpad, smeće i Privremene Radove. Izvoditelj će taj dio Gradilišta i Radove ostaviti čistim i u dobrom stanju. Naravno, tijekom Roka za obavijest o nedostacima Izvoditelj može na Gradilištu zadržati ona Sredstva koja su mu potrebna da ispuni svoje obveze iz Ugovora.

4.24.

Iskopine

Sve iskopine, kovani novac, antikni ili vrijedni predmeti, objekti i ostali geološki ili arheološki ostaci koji se pronađu na Gradilištu predat će se na čuvanje i u nadležnost Naručitelja. Izvoditelj će poduzeti sve razumne mjere da Osoblje Izvoditelja ili druge osobe ne oštete ili uklone te nalaze.

Nakon otkrića tih nalaza Izvoditelj će odmah o tome obavijestiti Nadzornog inženjera koji će izdati potrebne upute za postupanje. Ukoliko zbog pridržavanja uputa Izvoditelj kasni ili mu zbog toga nastanu troškovi, Izvoditelj će o tome obavijestiti Nadzornog inženjera i prema članku 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*) ima pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*)
- (b) plaćanje takvih Troškova uključujući razumnu dobit, što će biti uključeno u Ugovornu cijenu.

Nakon što primi takvu obavijest Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5 (*Odluke*), te će se suglasiti ili će odrediti navedeno.

5.

Imenovani Podizvoditelji

5.1.

Definicija "imenovanog Podizvoditelja"

U ugovoru "imenovani Podizvoditelj" znači Podizvoditelj:

- (a) koji je naveden u Ugovoru kao imenovani Podizvoditelj, ili
- (b) za kojeg je Nadzorni inženjer, prema članku 13 (*Izmjene i dopune*) dade uputu Izvoditelju da ga angažira kao Podizvoditelja.

5.2.

Prigovor na imenovanje

Izvoditelj nema obvezu zaposliti imenovanog Podizvoditelja protiv kojeg Izvoditelj uloži razumni prigovor pismenom obaviješću Nadzornom inženjeru što je prije moguće, navodeći pojedinosti tome u prilog. Prigovor se smatra razumnim ukoliko proizlazi (između ostaloga) iz sljedećeg, osim u slučajevima ako je Naručitelj suglasan da Izvoditelju nadoknadi štetu kao posljedicu:

- (a) što postoje razlozi da se povjeruje da Podizvoditelj nije dovoljno kompetentan, da nema odgovarajuća sredstva rada ili financijsku moć;
- (b) da podugovor ne specificira da će nominirani Podizvoditelj nadoknaditi Izvoditelju štetu zbog nepažnje ili krive upotrebe Sredstava od strane imenovanog Podizvoditelja, njegovih zaposlenika ili zastupnika; ili
- (c) da podugovor ne specificira da će za podugovorene radove (uključivo i projekt, ako ga ima) nominirani Podizvoditelj:
 - (i) preuzeti prema Izvoditelju takve obveze i odgovornosti koje omogućuju Izvoditelju da se oslobodi svojih obveza i odgovornosti iz Ugovora, i
 - (ii) obeštetiti Izvoditelja za sve obveze i odgovornosti koje proizlaze iz ili su u vezi s Ugovorom i kao posljedica propusta Podizvoditelja da ispuni te obveze ili odgovornosti.

5.3.

Plaćanja imenovanom Podizvoditelju

Izvoditelj će platiti imenovanom Podizvoditelju iznos za koji Nadzorni inženjer potvrdi da je dospio u skladu s podugovorom. Ti iznosi, plus ostali troškovi, bit će obuhvaćeni Ugovornom cijenom u skladu s točkom (b) članka 13.5. (*Paušalni iznosi*), osim navedenog u članku 5.4. (*Dokaz o plaćanju*).

5.4.

Dokaz o plaćanju

Prije izdavanja Situacije, koja obuhvaća iznos koji treba platiti nominiranom Podizvoditelju, Nadzorni inženjer od Izvoditelja može tražiti da podnese razumne dokaze da je Podizvoditelj primio sve dospjele iznose u skladu s prethodnom Situacijom, umanjeno za primjenjive odbitke za zadržane iznose i slično.

Osim ako Izvoditelj:

- (a) ne dostavi potrebne dokaze Nadzornom inženjeru ili
- (b)
 - (i) dokaže Nadzornom inženjeru pismeno da je Izvoditelj razumno ovlašten zadržati ili odbiti plaćanje tih iznosa, i
 - (ii) dostavi Nadzornom inženjeru razumne dokaze da je imenovani Podizvoditelj obaviješten o tom pravu Izvoditelja,

tada Naručitelj može (po svojoj diskrecijskoj ocjeni) platiti direktno imenovanom Podizvoditelju dio ili ukupan iznos koji je prethodno potvrđen (umanjeno za odbitke) koji dospijevaju imenovanom Podizvoditelju i za koje Izvoditelj nije dostavio dokaz gore naveden pod (a) ili (b). Izvoditelj će tada vratiti Naručitelju iznos koji je on direktno platio imenovanom Podizvoditelju.

6. Osoblje i radna snaga

6.1. *Angažiranje osoblja i radne snage*

Osim ako nije drugačije navedeno u Specifikaciji, Izvoditelj će organizirati angažiranje cjelokupnog osoblja i radne snage, lokalne ili druge, kao i njihovo plaćanje, smještaj, prehranu i transport.

6.2. *Plaće i uvjeti rada*

Izvoditelj će isplaćivati plaće i pridržavati se uvjeta rada koji nisu manji od onih koji su utvrđeni za trgovinu ili industriju tamo gdje se obavljaju radovi. Ukoliko se ne mogu primijeniti plaće i uvjeti, Izvoditelj će isplatiti plaće i pridržavati se uvjeta rada koji nisu manji od općeg prosjeka plaća i da uvjeti nisu niži od onih koji se lokalno primjenjuju na radove koji su slični onima koje izvodi Izvoditelj.

6.3. *Osobe u službi Naručitelja*

Izvoditelj neće angažirati niti pokušati angažirati radnu snagu iz Osoblja Naručitelja.

6.4. *Zakoni o radu*

Izvoditelj će poštovati sve relevantne Zakone o radu koji se primjenjuju na Osoblje Izvoditelja uključivo i Zakone koji se odnose na njihovo zapošljavanje, zdravstvenu zaštitu, sigurnost useljavanja i iseljavanja, i omogućit će im sva njihova zakonska prava.

Izvoditelj će tražiti od svojih djelatnika da poštuju važeće Zakone, kao i one koji se odnose na sigurnost na radu.

6.5. *Radno vrijeme*

Na Gradilištu se posao neće obavljati u dane koji su lokalno određeni kao dani odmora ili izvan normalnog radnog vremena koje je navedeno u Dodatku ponudi, osim ako:

- (a) nije drugačije navedeno u Ugovoru
- (b) Nadzorni inženjer ne daje pristanak, ili
- (c) ako je posao neizbježan ili potreban u svrhu zaštite života ili imovine ili u svrhu zaštite sigurnosti Radova, a u tom slučaju će Izvoditelj odmah obavijestiti Nadzornog inženjera.

6.6. *Objekti za osoblje i radnu snagu*

Osim ako nije drugačije navedeno u Specifikaciji, Izvoditelj će osigurati i održavati objekte za smještaj i boravak Osoblja Izvoditelja. Izvoditelj će također osigurati objekte za smještaj Osoblja Naručitelja, kako je to navedeno u Specifikaciji.

Izvoditelj neće dozvoliti nikome od Osoblja Izvoditelja da organizira privremeni ili trajni smještaj unutar objekata koji su sastavni dio Stalnih Radova.

6.7. *Zdravlje i sigurnost*

Izvoditelj će svakodnevno poduzimati sve razumne mjere za zaštitu zdravlja i sigurnost Osoblja Izvoditelja. U suradnji s lokalnim zdravstvenim institucijama Izvoditelj će osigurati da medicinsko osoblje, objekti prve pomoći, stacionar i ambulanta dostupni na Gradilištu i u svi

smještajnim objektima za Osoblje Izvoditelja i Osoblje Naručitelja, kao i da su postignuti prikladni aranžmani za sve potrebne higijenske mjere u svrhu sprečavanja epidemija.

Izvoditelj će imenovati osobu na Gradilištu koja je zadužena za sprečavanje nesreća, a koja je odgovorna za pridržavanje sigurnosnih i zaštitnih mjera. Ta osoba mora biti kvalificirana za takav posao a njene ovlasti su da izdaje upute i poduzima zaštitne mjere u sprečavanju nesretnih slučajeva. Tijekom izvođenja Radova, Izvoditelj će osigurati sve potrebno što takva osoba odredi u izvršavanju svojih dužnosti.

Izvoditelj će Nadzornom inženjeru dostaviti sve pojedinosti o eventualnom nesretnom slučaju što je prije moguće nakon što se takav slučaj dogodi. Izvoditelj će voditi bilješke i izvještavati o zdravstvenim mjerama, sigurnosti osoba, o šteti na imovini, ako tako zatraži Nadzorni inženjer u razumnom opsegu.

6.8.

Nadzor od strane Izvoditelja

Tijekom izvođenja Radova, i koliko je to potrebno nakon toga da bi Izvoditelj ispunio svoje obveze, Izvoditelj će osigurati potreban nadzor u svrhu planiranja, organiziranja, upravljanja, kontrole i ispitivanja radova.

Nadzor će obavljati dovoljan broj osoba koje imaju zadovoljavajuće znanje jezika za komuniciranje (definirano u članku 1.4. (*Pravo i jezik*)) i koje poznaju radove koji se izvode (uključivo i način i potrebne tehnike, opasnosti koje se mogu susresti kao i načine sprečavanja nezgoda) za zadovoljavajuće i sigurno izvođenje Radova.

6.9.

Osoblje Izvoditelja

Osoblje Izvoditelja imat će odgovarajuću kvalifikaciju, iskustvo i sposobnosti za obavljanje određenih poslova i zanimanja. Nadzorni inženjer može zatražiti da Izvoditelj odstrani svaku osobu zaposlenu na Gradilištu ili na Radovima, uključivo i Predstavnik Izvoditelja koja:

- (a) uporno nastavlja s lošim ponašanjem ili nedostatkom pažnje,
- (b) nekompetentno ili nemarno obavlja svoje dužnosti,
- (c) ne pridržava se odredbi Ugovora,
- (d) nastavlja s ponašanjem koje ugrožava sigurnost, zdravlje ili okoliš.

Prema potrebi, Izvoditelj će tada imenovati (ili dati imenovati) odgovarajuću zamjenu.

6.10.

Evidencija Opreme Izvoditelja i Osoblja Izvoditelja

Izvoditelj će dostaviti Nadzornom inženjeru sve pojedinosti koje se odnose na broj svake skupine Osoblja Izvoditelja i na svaku vrstu Opreme Izvoditelja na Gradilištu. Detalji moraju biti dostavljeni svakog kalendarskog mjeseca u obliku koji odobri Nadzorni inženjer, sve dok Izvoditelj nije dovršio sve Radove za koje se zna da su preostali na dan dovršenja koji je naveden u Potvrdu o preuzimanju za Radove.

6.11.

Neodgovarajuće ponašanje

Izvoditelj će u svako doba poduzimati sve razumne mjere za sprečavanje nezakonitog, nasilnog neadekvatnog ponašanja Osoblja Izvoditelja i čuvati će mir i zaštitu osoba i imovine na i u blizini Gradilišta.

7. Postrojenja, Materijali i izrada

7.1. Način Izvedbe

Izvoditelj će voditi proizvodnju Postrojenja, proizvodnju Materijala i ostale Radove:

- (a) na način (ako ga ima) specificiran Ugovorom,
- (b) na pravilan i stručan način u skladu s priznatim pravilima struke i
- (c) s propisno opremljenim uređajima i neopasnim Materijalima, osim ako nije drugačij navedeno u Ugovoru.

7.2. Uzorci

Izvoditelj će dostaviti Nadzornom inženjeru sljedeće uzorke Materijala i odgovarajuće informacij na odobrenje prije nego što te Materijale koristi za Radove:

- (a) standardne uzroke proizvođača Materijala i uzorke specificirane Ugovorom, sve na trošak Izvoditelja, i
- (b) dodatne uzorke ako tako traži Nadzorni inženjer kao Izmjenu.

Svaki uzorak imat će oznaku o svom porijeklu i o planiranoj upotrebi na Radovima.

7.3. Kontrola

Osoblje Naručitelja imat će u svako razumno doba:

- (a) pristup svim dijelovima Gradilišta i svim mjestima na kojima se dobivaju prirodni Materijali, i
- (b) pravo da tijekom proizvodnje i izgradnje (na Gradilištu ili drugdje) kontrolira, ispita, izmjeri i testira materijale i kvalitetu izrade, kao i kontrolira napredovanje montaže Postrojenja i proizvodnje Materijala.

Izvoditelj će Osoblju Naručitelja dati mogućnost da obavi te aktivnosti, uključivo i omogućavanje pristupa, osiguranje uređaja, dozvola i sigurnosne opreme. Niti jedna ta aktivnost neće osloboditi Izvoditelja od njegovih obveza ili odgovornosti.

Izvoditelj će obavijestiti Nadzornog inženjera kad god su neki radovi gotovi i prije nego što budu zatvoreni, nevidljivi, ili zapakirani za skladištenje ili transport. Nadzorni inženjer će tada ili obaviti inspekciju, kontrolu, izmjeru ili testiranje bez nepotrebnog odlaganja ili će odmah obavijestiti Izvoditelja da Nadzorni inženjer ne traži da to učini. Ukoliko Izvoditelj ne dostavi takvu obavijest on će, kada i ako to zatraži Nadzorni inženjer, otvoriti taj dio Radova i nakon toga ih zatvoriti i popraviti, sve na trošak Izvoditelja.

7.4. Ispitivanje

Ova članak će se primjenjivati na sva ispitivanja koja su specificirana Ugovorom, osim Testova nakon dovršenja (ako ih ima).

Izvoditelj će osigurati sve aparate, pomoć, dokumentaciju i druge informacije, struju, opremu, gorivo, potrošni materijal, instrumente, radnu snagu, materijale i odgovarajuće kvalificirano i

iskusno osoblje, što je potrebno za efikasno provođenje ispitivanja. Izvoditelj će dogovoriti Nadzornim inženjerom vrijeme i mjesto ispitivanja bilo koje Opreme, Materijala i drugih dijelov Radova.

Nadzorni inženjer može prema članku 13 (*Izmjene i dopune*) promijeniti lokaciju ili detalj specificiranih ispitivanja, ili može dati nalog Izvoditelju da izvede dodatna ispitivanja. Ukoliko t izmijenjena ili dodatna ispitivanja pokažu da ispitivano Postrojenje, Materijali ili izrada nisu u skladu s Ugovorom, troškove tih izmjena snosit će Izvoditelj, bez obzira na ostale odredb Ugovora.

Nadzorni inženjer će Izvoditelja obavijestiti najmanje 24 sata unaprijed o svojoj namjeri d prisustvuje ispitivanju. Ako Nadzorni inženjer ne prisustvuje ispitivanju u dogovoreno vrijeme i n dogovorenom mjestu, Izvoditelj može izvesti ispitivanje osim ako nije drugačije naredio Nadzorr inženjer, a smatrat će se da je ispitivanje obavljeno u prisustvu Nadzornog inženjera.

Ukoliko Izvoditelj kasni i/ili mu nastanu troškovi ukoliko se pridržava ovih uputa ili kao rezult kašnjenja za koje je odgovoran Naručitelj, Izvoditelj će obavijestiti Nadzornog inženjera i prem članku 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*) ima pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prem članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*)
- (b) plaćanje takvih Troškova uključujući razumnu dobit, što će biti uključeno u Ugovorn cijenu.

Nakon primitka takve obavijesti Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*) suglasiti se ili odrediti navedeno.

Izvoditelj će odmah dostaviti Nadzornom inženjeru propisno potvrđene izvještaje o ispitivanju Kada su specificirani testovi obavljeni, Nadzorni inženjer će na poleđini potvrditi Izvoditelje potvrdu o ispitivanju ili će mu izdati potvrdu. Ukoliko Nadzorni inženjer nije prisustvova ispitivanjima, smatrat će se da je izvještaje primio kao točne.

7.5.

Odbijanje

Ako nakon ispitivanja, mjerenja ili testiranja neko Postrojenje, Materijali ili izrada imaju nedostatk ili inače nisu u skladu s Ugovorom, Nadzorni inženjer može odbiti Postrojenje, Materijale ili izrad dajući Izvoditelju obavijest uz navođenje razloga. Izvoditelj će odmah popraviti nedostatke osigurati da je neprihvaćeni dio u skladu s Ugovorom.

Ukoliko Nadzorni inženjer traži da Postrojenje, Materijali ili izrada budu ponovo ispitan ispitivanja će se provesti pod istim uvjetima. Ukoliko odbijanje i ponovno ispitivanje uzrokuje Naručitelju dodatne troškove, Izvoditelj će prema članku 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) plati Naručitelju te troškove.

7.6.

Otklanjanje nedostataka

Bez obzira na prethodna ispitivanja ili potvrde, Nadzorni inženjer može odrediti Izvoditelju da:

- (a) ukloni s Gradilišta i da zamijeni bilo koji Opremu ili Materijale koji nisu u skladu Ugovorom,
- (b) ukloni i ponovo izvede bilo koje druge radove koji nisu u skladu s Ugovorom,

- (c) izvede bilo koje radove koji su hitno potrebni radi sigurnosti Radova, bilo zbog nezgode, nepredviđenog događaja ili nečeg drugoga.

Izvoditelj će postupiti prema uputama u razumnom roku koji će biti (ako ga ima) specificiran u uputama, ili odmah ako se radi o hitnom slučaju koji je opisan u točki (c).

Ukoliko Izvoditelj ne postupi prema uputama, Naručitelj ima pravo angažirati i platiti druge osobe da obave taj posao. Osim u mjeri u kojoj bi Izvoditelj imao pravo na plaćanje za taj posao, Izvoditelj će prema članku 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) platiti Naručitelju i sve troškove koji proizlaze iz ovog propusta.

7.7. *Vlasništvo nad Postrojenjem i Materijalima*

Svi dijelovi Postrojenja i Materijal postat će vlasništvo Naručitelja, do onog obima koji je u skladu sa Zakonima Zemlje, slobodni od založnog prava i drugih tereta, u sljedećim rokovima, već prema tome koji je raniji:

- (a) kada budu dostavljeni na Gradilište;
- (b) kada Izvoditelj ima pravo na plaćanje vrijednosti Postrojenja i Materijala prema članku 8.10 (*Plaćanje za Postrojenja i Materijale u slučaju privremene obustave radova*).

7.8. *Naknade*

Osim ako nije drugačije navedeno u Specifikaciji, Izvoditelj će platiti sve naknade, zakupnine i druga plaćanja za:

- (a) prirodne materijale koji se pribavljaju izvan Gradilišta, i
- (b) deponiranje materijala preostalog od rušenja i iskopa kao i drugih viškova materijala (bilo da su prirodni ili umjetni), osim ako su deponije unutar Gradilišta specificirane Ugovorom.

8. **Početak, kašnjenje i prekid**

8.1. *Početak radova*

Nadzorni inženjer će obavijestiti Izvoditelja o Datumu početka najmanje 7 dana unaprijed. Osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima, Datum početka bit će u roku od 42 dana nakon što Izvoditelj primi Pismo o prihvaćanju.

Izvoditelj će započeti s izvedbom Radova što je prije razumno moguće nakon Datuma početka, i nakon toga će nastaviti s Radovima odgovarajućom brzinom i bez odlaganja.

8.2. *Rok dovršetka*

Izvoditelj će dovršiti sve Radove i svaku Fazu (ako postoji) u Roku dovršetka Radova ili Faze (ovisno o tome kakav je slučaj), uključujući:

- (a) uspješno prolazak na Testovima po dovršetku, i
- (b) dovršenje svih radova koji su navedeni u Ugovoru kao potrebni za Radove ili Fazu kako bi se smatrali dovršeni u svrhu preuzimanja prema članku 10.1. (*Preuzimanje Radova ili Faze*).

Vremenski plan

Izvoditelj će Nadzornom inženjeru dostaviti detaljan vremenski plan u roku od 28 dana nakon što primi obavijest iz članka 8.1. (*Početak Radova*). Izvoditelj će također dostaviti revidirani plan ka god se prethodni plan ne podudara sa stvarnim napredovanjem ili s obvezama Izvoditelja. Sval plan će sadržavati:

- (a) redoslijed kojim Izvoditelj namjerava izvoditi Radove, uključujući predviđeno vremensko određivanje svake faze projektiranja (ako postoji), Dokumentaciju Izvoditelja, nabavku izrade Opreme, isporuku na Gradilište, izgradnju, montažu i ispitivanje,
- (b) svaku od tih faza radova za svakog imenovanog Podizvoditelja (kako je to definirano Članku 5 (*Imenovano Podizvoditelji*)).
- (c) Redoslijed i dinamika kontrole i ispitivanja koji su specificirani Ugovorom, i
- (d) Popratno izvješće koje obuhvaća:
 - (i) generalni opis tehnologije koju Izvoditelj ima namjeru primijeniti kao i glavnih faza u izvođenju Radova
 - (ii) podatke koji pokazuju da je Izvoditelj pravilno procijenio broj svih struktura Osoblja Izvoditelja kao i svaku vrstu Opreme Izvoditelja koji su potrebni na Gradilištu za svaku glavnu fazu.

Osim ako Nadzorni inženjer u roku od 21 dan nakon što primi plan, ne obavijesti Izvoditelja navodeći dio koji nije u skladu s Ugovorom, Izvoditelj će postupiti u skladu s planom, ovisno svojim drugim obvezama prema Ugovoru. Pri planiranju svojih aktivnosti Osoblje Naručitelja ima pravo oslanjati se na vremenski plan.

Izvoditelj će odmah obavijestiti Nadzornog inženjera o specifičnim eventualnim budućim događajima ili okolnostima koje mogu negativno utjecati na radove, povećati Ugovornu cijenu i produljiti izvođenje Radova. Nadzorni inženjer može od Izvoditelja tražiti da dostavi procjenu očekivanih utjecaja budućih događaja ili okolnosti i/ili prijedlog prema članku 13.3. (*Postupak Izmjene*).

Ako Nadzorni inženjer, u bilo koje doba, obavijesti Izvoditelja da vremenski plan nije u skladu s Ugovorom ili nije sukladan stvarnom napredovanju radova i s iznesenim namjerama Izvoditelja, tada će Izvoditelj dostaviti Nadzornom inženjeru revidirani plan u skladu s ovim člankom.

Produljenje Roka dovršetka

Na temelju članka 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*) Izvoditelj ima pravo na produljenje Roka dovršetka ako će dovršenje u svrhu članka 10.1 (Preuzimanje Radova i Faze) kasniti zbog bilo kojeg od sljedećih razloga:

- (a) Izmjene (osim ako promjena Roka dovršetka nije dogovorena prema članku 13.3. (*Postupak Izmjene*)), ili zbog znatne izmjene količine radova koji su obuhvaćeni Ugovorom,
- (b) uzroka kašnjenja koji daje pravo na produljenje roka prema bilo kojem članku ovih Uvjeta ugovora,
- (c) iznimno nepovoljnih klimatskih uvjeta,

- (d) nepredviđenog manjka osoblja ili Sredstava koji može biti uzrokovan epidemijom ili vladinim akcijama, ili
- (e) bilo kojeg kašnjenja, prepreka ili uzroka za koje je odgovoran Naručitelj, Osoblje Naručitelja ili drugi izvođači Naručitelja na Gradilištu.

Ukoliko Izvoditelj smatra da ima pravo na produljenje Roka dovršetka, Izvoditelj će obavijestiti Nadzornog inženjera u skladu sa člankom 20.1 (*Potraživanja Izvoditelja*) Kada se određuje svako produljenje roka prema članku 20.1., Nadzorni inženjer će pregledati prethodne odluke i može produljiti ali nikako smanjiti sveukupni rok produljenja.

8.5. *Kašnjenje koje uzrokuju vlasti*

Ukoliko se primjenjuju sljedeći uvjeti:

- (a) kada je Izvoditelj propisno slijedio upute koje su odredila nadležna zakonito osnovana tijela vlasti Zemlje,

kada ta tijela uzrokuju kašnjenje ili prekidaju rad Izvoditelja,

kada su kašnjenje ili prekid bili Nepredvidivi,

tada se to kašnjenje ili prekid smatra uzrokom kašnjenja prema točki (b) članka 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*).

8.6. *Napredovanje*

Ako je u bilo koje vrijeme:

- (a) stvarno napredovanje presporo da bi do dovršenja došlo u Roku za dovršenje i/ili
- (b) napredovanje kasni (ili će kasniti) u odnosu na tekući vremenski plan prema članku 8.3. (*Vremenski Plan*),

a što nije uzrokovano razlozima navedenim u članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*), tada Nadzorni inženjer može zatražiti od Izvoditelja sukladno članku 8.3 (*Vremenski plan*) da dostavi revidirani plan uz popratno izvješće gdje navodi revidirane metode koje Izvoditelj predlaže kako bi se ubrzalo napredovanje i postiglo dovršenje unutar Roka za dovršenje.

Osim ako Nadzorni inženjer drugačije ne navede, Izvoditelj će prihvatiti te revidirane metode kojima se mogu povećati radni sati i/ili broj Osoblja Izvoditelja i/ili Sredstava, na rizik i na trošak Izvoditelja. Ukoliko te revidirane metode uzrokuju Naručitelju dodatne troškove, Izvoditelj će prema članku 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) platiti te troškove Naručitelju, uključujući (eventualnu) ugovornu kaznu prema članku 8.7.

8.7. *Ugovorna kazna (penali)*

Ukoliko Izvoditelj ne postupi u skladu sa člankom 8.2. (*Rok dovršetka*) Izvoditelj će prema članku 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) platiti Naručitelju ugovornu kaznu. Iznos ugovorne kazne je svota koja je navedena u Dodatku ponudi, a koja će se platiti za svaki dan između relevantnog Roka dovršetka i datuma koji je naveden u Potvrdi o preuzimanju. Sveukupni iznos prema ovom članku neće prijeći maksimalan iznos (eventualne) ugovorne kazne koji je naveden u Dodatku ponudi.

Ova ugovorna kazna bit će jedina šteta koju Izvoditelj duguje za takav propust, osim u slučaju Raskida iz članka 15.2. (*Raskid od strane Naručitelja*) prije dovršenja Radova. Ta ugovorna kazna neće osloboditi Izvoditelja obveze da dovrši Radove ili bilo koje druge obveze, zadatke ili odgovornosti koji ima prema Ugovoru.

8.8. *Privremena obustava Radova*

Nadzorni inženjer može u svako doba narediti privremenu obustavu Radova ili dijela Radova. Tijekom privremene obustave Izvoditelj će zaštititi, uskladištiti i osigurati takav dio Radova protiv uništenja, gubitka ili oštećenja.

Nadzorni inženjer može također navesti i razlog obustave Radova. Ukoliko je privremena obustava priopćena od strane Izvoditelja i ukoliko je on odgovoran za privremenu obustavu Radova, neće se primjenjivati sljedeći stavci 8.9., 8.10. i 8.11.

8.9. *Posljedice privremene obustave Radova*

Ukoliko Izvoditelj kasni ili ima troškove zbog toga što je postupio prema naredbi Nadzornog inženjera iz članka 8.8. (*Prekid radova*) i/ili zbog ponovnog nastavljanja radova, Izvoditelj će obavijestiti Nadzornog inženjera i prema članku 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*) ima pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*)
- (b) plaćanje takvih Troškova, što će biti uključeno u Ugovornu cijenu.

Nakon što primi takvu obavijest, Nadzorni inženjer će postupiti prema članku 3.5 (*Odluke*) te će se suglasiti i odrediti navedeno.

Izvoditelj nema pravo na produljenje roka ili na plaćanje nastalih Troškova zbog otklanjanja posljedica greške u projektiranju za koju je odgovoran Izvoditelj, loše izrade ili materijala, ili zbog propusta Izvoditelja da zaštiti, spremi ili osigura radove u skladu sa člankom 8.8. (*Privremena obustava radova*).

8.10. *Plaćanje za Postrojenja i Materijale u slučaju privremene obustave Radova*

Izvoditelj ima pravo na plaćanje vrijednosti Postrojenja i/ili Materijala (na dan privremen obustave), a koji nisu bili isporučeni na Gradilište, ako:

- (a) radovi na Postrojenju ili isporuka Postrojenja i/ili Materijala obustavljeni su više od 28 dana,
- (b) je Izvoditelj označio Postrojenje i/ili Materijale kao vlasništvo Naručitelja, u skladu s uputama Nadzornog inženjera.

8.11. *Produljenje privremene obustave*

Ukoliko je privremena obustava iz članka 8.8. (*Privremena obustava radova*) trajala više od 84 dana, Izvoditelj može od Nadzornog inženjera tražiti dozvolu za nastavak radova. Ako Nadzorni inženjer ne dozvoli nastavak radova u roku od 28 dana nakon zahtjeva, Izvoditelj može, uz obavijest Nadzornom inženjeru, smatrati privremenu obustavu kao neizvršenje Ugovora prema članku 13 (*Izmjene i dopune*) u pogledu dijela radova na koje se privremena obustava odnosi.

Ukoliko se privremena obustava odnosi na sve Radove, Izvoditelj može poslati obavijest o Raskidu prema članku 16.2. (*Raskid od strane Izvoditelja*).

8.12.

Nastavak radova

Nakon što je dana dozvola ili uputa da se nastavi, Izvoditelj i Nadzorni inženjer će zajedno ispit Radove Opremu i Materijale na koje se odnosila privremena obustava. Izvoditelj će poprav oštećenja ili nedostatke na Radovima ili Postrojenjima ili Materijalima koji su se dogodili tijekom privremene obustave.

9.

Testovi po dovršetku

9.1.

Obveze Izvoditelja

Izvoditelj će izvesti Testove po dovršetku u skladu s ovim člankom i sa člankom 7.4. (*Ispitivanje nakon što pribavi dokumentaciju u skladu s točkom (d) članka 4.1. (Opće obveze Izvoditelja)*).

Izvoditelj će obavijestiti Nadzornog inženjera najmanje 21 dan unaprijed o datumu kada Izvoditelj biti spreman obaviti Testove po dovršetku. Osim ako nije drugačije dogovoreno, Test po dovršetku obaviti će se u roku od 14 dana nakon tog datuma, na taj datum ili u dane kako nar Nadzorni inženjer.

Pri ocjeni rezultata Testova po dovršetku Nadzorni inženjer će uzeti u obzir učinke korištenja Radova od Naručitelja koje je utjecalo na karakteristike Radova. Kada su Radovi ili Faza pro Testove po dovršetku, Izvoditelj će dostaviti Nadzornom inženjeru potvrđeni izvještaj o rezultati tih ispitivanja.

9.2.

Kašnjenje Testova

Ako Testovi po dovršetku neopravdano kasne zbog Naručitelja, primjenjuju se članak (*Ispitivanje*) (peti stavak) i/ili 10.3. (*Ometanje Testova po dovršetku*).

Ako Testovi po dovršetku neopravdano kasne zbog Izvoditelja, Nadzorni inženjer može obavijestiti tražiti od Izvoditelja da Testove obavi u roku od 21 dan nakon što primi takvu obavijest. Izvoditelj će Testove obaviti određenog dana kojeg Izvoditelj odredi u tom periodu, o čemu obavijestiti Nadzornog inženjera.

Ukoliko Izvoditelj ne obavi Testove po dovršetku u roku od 21 dan, Osoblje Naručitelja može obaviti Testove na rizik i na trošak Izvoditelja. Testovi po dovršetku smatrat će se obavljenim prisustvu Izvoditelja, a rezultati ispitivanja prihvatit će se kao točni.

9.3.

Ponavljanje Testova po dovršetku

Ukoliko Radovi ili Faza ne prođu Testove po dovršetku, primjenjuje se članak 7.5. (*Odbijanje Nadzorni inženjer ili Izvoditelj mogu tražiti da se neuspjeli testovi ili Testovi po dovršetku ponovno obaviti pod istim uvjetima*).

9.4.

Neuspjeli Testovi po dovršetku

Ukoliko Radovi ili Faza ne zadovolje Testove po dovršetku koji su ponovljeni prema članku (*Ponavljanje Testova po dovršetku*) Nadzorni inženjer ima pravo:

- (a) da naredi daljnje ponavljanje Testova po dovršetku prema članku 9.3.;

- (b) odbijanje Radova ili Faze ukoliko neuspjeli Testovi uzrokuju Naručitelju u bitnome nemogućnost da koristi Radove ili Fazu, a u tom slučaju Naručitelj ima pravo na ista sredstva iz točke (c) članka 11.4. (*Propust da se otklone nedostaci*); ili
- (c) izdati Potvrdu o preuzimanju ako Naručitelj tako zatraži.

U slučaju primjene točke (c) Izvoditelj će nastaviti u skladu sa svim drugim obvezama iz Ugovora a Ugovorna cijena umanjit će se za vrijednost koji je potreban da se Naručitelju pokrije smanjena vrijednost koja je rezultat takvog propusta. Osim u slučaju da je u Ugovoru naveden iznos sniženja cijene za ovaj propust (ili definiran način izračuna sniženja cijene), Naručitelj može tražiti da smanjenje (i) dogovore obje Ugovorne strane (do iznosa koji u cijelosti odgovara navedenom propustu) i da se plati prije izdavanja Potvrde o preuzimanju, ili (ii) da se definira i plati prema članku 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) i članku 3.5. (*Odluke*).

10. Preuzimanje od strane Naručitelja

10.1. *Preuzimanje Radova ili Faze*

Osim kako je to rečeno u članku 9.4. (*Neuspjeli Testovi po dovršetku*) Naručitelj će preuzeti Radove kada (i) su dovršeni u skladu s Ugovorom, uključivo i ono opisano članku 8.2. (*Rok dovršetka*) i osim kako je to dozvoljeno u niže navedenoj točki (a), i (ii) kada je izdana Potvrda o preuzimanju za Radove, ili se on smatra izdanim u skladu s ovim člankom.

Izvoditelj može zatražiti od Nadzornog inženjera izdavanje Potvrde o preuzimanju ne ranije od 14 dana prije nego što će, po mišljenju Izvoditelja, Radovi biti završeni i spremni za preuzimanje. Ako su Radovi podijeljeni na Faze, Izvoditelj može isto tako zatražiti Potvrdu o preuzimanju za svaku Fazu.

U roku od 28 dana nakon što primi zahtjev Izvoditelja, Nadzorni inženjer će:

- (a) izdati Izvoditelju Potvrdu o preuzimanju navodeći dan kada su Radovi ili Faza dovršeni u skladu s Ugovorom, osim manjih preostalih radova i nedostataka koji neće bitnije utjecati na korištenje Radova ili Faze u svrhu za koju su namijenjeni (sve dok radovi nisu dovršeni i nedostaci otklonjeni); ili
- (b) odbiti zahtjev navodeći razloge i specificirajući radove koje Izvoditelj mora obaviti kako bi omogućio izdavanje Potvrde o preuzimanju. Izvoditelj će tada dovršiti radove prije davanja daljnje obavijesti prema ovom članku.

Ukoliko Nadzorni inženjer ne izda Potvrdu o preuzimanju ili propusti odbiti zahtjev Izvoditelja u roku od 28 dana, i ako su Radovi ili Faza u bitnom u skladu s Ugovorom, smatrat će se da je Potvrda o preuzimanju izdana posljednjeg dana tog roka.

10.2. *Preuzimanje Faze*

Nadzorni inženjer može, prema slobodnoj ocjeni Naručitelja, izdati Potvrdu o preuzimanju za bilo koji dio Stalnih Radova.

Naručitelj neće koristiti niti jedan dio Radova (osim ako to nije privremena mjera koja je ili navedena u Ugovoru ili dogovorena između Ugovornih strana), sve dok Nadzorni inženjer ne izda Potvrdu o preuzimanju za taj dio. Ukoliko Naručitelj koristi dio Radova prije nego što je izdan Potvrdu o preuzimanju:

- (a) dio koji se koristi smatrat će se da je preuzet s datumom kad se počeo koristiti,
- (b) prestat će odgovornost Izvoditelja da vodi računa o tom dijelu s datumom kada je ta odgovornost prešla na Naručitelja, i
- (c) Nadzorni inženjer će izdati Potvrdu o preuzimanju za taj dio ako tako zatraži Izvoditelj.

Nakon što je Nadzorni inženjer izdao Potvrdu o preuzimanju za dio Radova, Izvoditelj će, što je prije moguće, dobiti mogućnost izvođenja bilo kojeg preostalog Testa po dovršetku. Izvoditelj će izvesti te Testove po dovršetku što je prije moguće prije isteka relevantnog Roka za obavijest o nedostacima.

Ako Izvoditelj ima Troškove, koji su rezultat preuzimanja i/ili korištenja dijela Radova od strane Naručitelja, osim ako to korištenje nije specificirano Ugovorom ili dogovoreno s Izvoditeljem, Izvoditelj (i) će obavijestiti Nadzornog inženjera i (ii) ima pravo na plaćanje takvih Troškova uključujući razumnu dobit prema članku 20.1. (Potraživanja Izvoditelja), što će biti obuhvaćeno Ugovornom cijenom. Nakon što primi takvu obavijest, Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (Odluke) i suglasiti se ili odrediti troškove i dobit.

Ako je Potvrda o preuzimanju izdana za dio Radova (a koji ne predstavljaju Fazu), nakon toga smanjit će se ugovorna kazna za dovršenje preostalih dijelova Radova. Isto tako ugovorna kazna za preostale Faze, u koje je uključen i taj dio, bit će također smanjena. Za bilo koji period kašnjenja nakon datuma navedenog u ovoj Potvrdi o preuzimanju uračunat će se proporcionalno smanjenje ugovorne kazne kao odnos koji vrijednost tako ovjerenog dijela ima u odnosu na vrijednost Radova ili Faze kao cjeline. Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (Odluke) kako bi se suglasio ili utvrdio te odnose. Odredbe ovog članka primjenjivat će se samo na dnevne iznose ugovorne kazne prema članku 8.7. (Ugovorna kazna) i neće utjecati na njezin maksimalni iznos.

10.3

Ometanje Testova po dovršetku

Ako je Izvoditelj za više od 14 dana spriječen provesti Testove po dovršetku zbog razloga za koje je odgovoran Naručitelj, tada će se smatrati da je Naručitelj preuzeo Radove ili Fazu na dan kada bi se inače obavili Testovi po dovršetku.

Nadzorni inženjer će tada izdati Potvrdu o preuzimanju a Izvoditelj će obaviti Testove po dovršetku što je prije izvedivo, prije isteka Roka za obavijest o nedostacima. Nadzorni inženjer će tražiti da se Testovi po dovršetku izvedu uz obavijest 14 dana unaprijed u skladu s relevantnim odredbama Ugovora.

Ukoliko Izvoditelj kasni i/ili ima Troškove koji su rezultat navedenog kašnjenja u provođenju Testova po dovršetku, Izvoditelj će o tome obavijestiti Nadzornog inženjera i prema članku 20.1 (Potraživanja Izvoditelja) ima pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (Produljenje Roka dovršetka)
- (b) plaćanje takvih Troškova uključujući razumnu dobit, što će biti uključeno u Ugovornu cijenu.

Nakon što primi obavijest, Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (Odluke) i suglasiti se i odrediti navedeno.

10.4.

Površine koje treba vratiti u prvobitno stanje

Osim ako nije drugačije navedeno u Potvrdi o preuzimanju, smatra se da potvrda za Fazu ili dio Radova ne potvrđuje dovršenje bilo koje površine koju je potrebno vratiti u prijašnje stanje.

11.

Odgovornost za nedostatke

11.1.

Dovršenje preostalih radova i otklanjanje nedostataka

Kako bi Radovi i Dokumentacija Izvoditelja, kao i svaka Faza bili u stanju kakvo se traži Ugovorom (osim trošenja izazvanog uobičajenom upotrebom stvari) do isteka odgovarajućeg Roka za obavijest o nedostacima, ili što je prije izvedivo nakon toga, Izvoditelj će:

- (a) dovršiti sve radove koji su preostali na dan koji je naveden u Potvrdi o preuzimanju, i to u razumnom roku kojeg odredi Nadzorni inženjer, i
- (b) obaviti radove koji su potrebni za otklanjanje nedostataka ili štete, o čemu obavijest daje Naručitelj na dan ili prije isteka Roka za obavijest o nedostacima za Radove ili Fazu.

Ukoliko se pojavi nedostatak ili se dogodi šteta, Naručitelj će na odgovarajući način o tome obavijestiti Izvoditelja.

11.2.

Troškovi otklanjanja nedostataka

Svi radovi koji su navedeni u točki (b) članka 11.1. (*Dovršenje preostalih radova i otklanjanje nedostataka*) izvest će se na rizik i na trošak Izvoditelja, do onog obima i ako su ti radovi uzrokovani:

- (a) bilo kojim projektom za koji je odgovoran Izvoditelj,
- (b) Postrojenjem, Materijalima ili izradom koja nije u skladu s Ugovorom,
- (c) Propustom Izvoditelja da se pridržava bilo koje druge obveze.

Ukoliko i do opsega do kojeg su ti radovi uzrokovani bilo kojim drugim razlogom, Naručitelj će odmah obavijestiti Izvoditelja i primijenit će se članak 13.3. (*Postupak Izmjene*).

11.3.

Produljenje Roka za obavijest o nedostacima

Prema članku 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) Naručitelj ima pravo na produljenje Roka za obavijest o nedostacima za Radove ili Fazu ako se Radovi, dio Radova ili veći dijelovi Postrojenja (nakon preuzimanja) ne mogu koristiti sukladno svrsi za koju su namijenjeni zbog nedostatka ili oštećenja. U svakom slučaju Rok za obavijest o nedostacima neće biti produžen za više od dvije godine.

Ukoliko je isporuka i/ili montaža Postrojenja i/ili Materijala bila privremeno obustavljena prema članku 8.8. (*Privremena obustava Radova*) ili članku 16.1 (*Pravo Izvoditelja da privremeno obustavi Radove*), tada se obveze Izvoditelja iz ovog članka neće primjenjivati na oštećenja i nedostatke koji se dogode nakon više od dvije godine, nakon što bi Rok za obavijest o nedostacima za Postrojenje i/ili Materijale ionako istekao.

Propust da se otklone nedostaci

Ukoliko Izvoditelj ne otkloni oštećenja i nedostatke u razumnom roku, Naručitelj može odrediti datum do kojeg se oni trebaju otkloniti. Izvoditelj će o datumu biti obaviješten unaprijed u razumnom roku.

Ukoliko Izvoditelj ne izvrši popravak do tog određenog datuma, a taj se popravak trebao obaviti na trošak Izvoditelja prema članku 11.2. (*Trošak otklanjanja nedostataka*) Naručitelj može, po svom izboru:

- (a) sam obaviti posao ili ga dati obaviti na odgovarajući način i na trošak Izvoditelja, ali Izvoditelj neće imati nikakvu odgovornost za taj posao; prema članku 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) Izvoditelj će platiti Naručitelju razumne troškove koje je Naručitelj imao zbog otklanjanja nedostataka;
- (b) zatražiti od Nadzornog inženjera da dogovori ili odredi odgovarajuće smanjenje Ugovorne cijene u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*); ili
- (c) ukoliko zbog nedostatka ili oštećenja Naručitelj ne može koristiti Radove ili veći dio Radova, Naručitelj može raskinuti Ugovor u cijelosti ili za onaj veći dio koji se ne može koristiti sukladno namjeni. Ne dirajući ostala prava prema Ugovoru, Naručitelj ima pravo povrata svih iznosa koji su plaćeni za Radove ili za takav dio, uključujući i troškove financiranja i troškove demontaže, čišćenja Gradilišta, povrata Postrojenja i Materijala Izvoditelju.

11.5.

Otklanjanje radova s nedostatkom

Ukoliko se nedostatak ili šteta ne mogu brzo otkloniti na Gradilištu, Naručitelj može odobriti Izvoditelju da može popravak takvog dijela Postrojenja obaviti izvan Gradilišta. Takvo odobrenje može imati za posljedicu da Izvoditelj mora povisiti iznos Garancije za dobro izvođenje za iznos tog cijelog dijela ili treba dostaviti drugo odgovarajuće osiguranje.

11.6.

Ostali testovi

Ukoliko otklanjanje nedostatka ili štete može utjecati na izvođenje Radova, Nadzorni inženjer može zatražiti ponavljanje bilo kojeg testa opisanog Ugovorom. Taj zahtjev dostavlja se u roku od 28 dana nakon što se obavi popravak.

Ti testovi će se obaviti u skladu s uvjetima koji su se primjenjivali na prethodne testove, osim da će se obaviti na rizik i trošak one Ugovorne strane koja je odgovorna za troškove popravka prema članku 11.2. (*Troškovi otklanjanja nedostataka*).

11.7.

Pravo pristupa

Dok se ne izda Potvrda o obavljenim radovima Izvoditelj ima pravo pristupa Radovima kako bi se razumnoj mjeri zadovoljili zahtjevi iz ovog članka, osim ako je to u suprotnosti s razumni sigurnosnim ograničenjima Naručitelja.

11.8.

Otkrivanje uzroka nedostataka od strane Izvoditelja

Ukoliko to zatraži Nadzorni inženjer, Izvoditelj će uz njegova uputstva tražiti uzrok nedostati. Osim ako se nedostatak ne treba otkloniti na trošak Izvoditelja prema članku 11.2. (*Trošak otklanjanja nedostataka*), Nadzorni inženjer će se suglasiti ili odrediti iznos Troška takvog traže:

uzroka nedostatka uključujući odgovarajuću dobit u skladu sa člankom 3.5 (*Odluke*), što će biti uključeno u Ugovornu cijenu.

11.9. *Potvrda o obavljenom poslu*

Obveze Izvoditelja neće se smatrati ispunjenima sve dok Nadzorni inženjer ne izda Potvrdu o obavljenom poslu, gdje navodi datum kada je Izvoditelj dovršio svoje obveze prema Ugovoru.

Nadzorni inženjer će izdati Potvrdu o obavljenom poslu u roku od 28 dana nakon isteka posljednjeg Roka za obavijest o nedostacima ili odmah nakon toga kada Izvoditelj dostavi svu Dokumentaciju Izvoditelja i kada dovrši i ispita sve Radove, uključivo i otklanjanje eventualnih nedostataka. Kopija Potvrde o obavljenom poslu dostavit će se i Naručitelju.

Smatrat će se da samo Potvrda o obavljenom poslu predstavlja dokaz da su Radovi prihvaćeni (odobreni).

11.10. *Neispunjene obveze*

Nakon što je izdana Potvrda o obavljenom poslu svaka Ugovorna strana i dalje je odgovorna za ispunjenje svih obveza koje su u to vrijeme ostale neispunjene. Ugovor će se smatrati da je na snazi u svrhu utvrđivanja karaktera i obima neobavljenih obveza.

11.11. *Čišćenje Gradilišta*

Nakon što primi Potvrdu o obavljenom poslu Izvoditelj će s Gradilišta ukloniti svu Opremu Izvoditelja, višak materijala, smeće otpad i Privremene Radove.

Ukoliko sve to nije uklonjeno s Gradilišta u roku od 28 dana nakon što Naručitelj dobije primjerak Potvrde o obavljenom poslu, Naručitelj je ovlašten prodati ili na drugi način raspolagati svime što je ostalo na Gradilištu. Naručitelj ima pravo na plaćanje troškova koji nastanu s tim u vezi ili koji se mogu pripisati prodaji ili uređenju Gradilišta.

Ostatak novca od prodaje dat će se Izvoditelju. Ukoliko je taj iznos manji od troškova Naručitelja, Izvoditelj će mu platiti preostali dio.

12. **Izmjera i procjena**

12.1. *Radovi koji podliježu izmjeri*

U skladu s ovim člankom Radovi će se izmjeriti i procijeniti za plaćanje.

Kadgod Nadzorni inženjer zatraži da se izvrši izmjera bilo kojeg dijela Radova, Predstavnik Izvoditelja će o tome biti pravovremeno obavješten i on će:

- (a) odmah pristupiti ili poslati drugu kvalificiranu osobu da pomogne Nadzornom inženjeru pri izmjeri, i
- (b) dostaviti potrebne informacije koje zatraži Nadzorni inženjer.

Ukoliko Izvoditelj ne prisustvuje izmjeri ili ne pošalje predstavnika, izmjera koju obavi Nadzorni inženjer (ili netko u njegovo ime) smatrat će se točnom.

Osim ako nije Ugovorom drugačije utvrđeno, dokumentaciju, na temelju koje se vrši izmjera svih Stalnih Radova izrađuje Nadzorni inženjer. Kad se tako zatraži, Izvoditelj će izvršiti pregled i

usaglasiti dokumentaciju s Nadzornim inženjerom, a nakon što je usaglašena potpisat će je. Ukoliko Izvoditelj ne izvrši gore navedeno, dokumentacija će biti prihvaćeni kao točna.

Ukoliko Izvoditelj ispita i ne složi se s dokumentacijom, i/ili je ne potpiše kako je dogovoreno, tad će Izvoditelj obavijestiti Nadzornog inženjera o onim pitanjima u kojima smatra da dokumentacija nije točna. Nakon što primi takvu obavijest, Nadzorni inženjer će ponovo pregledati dokumentaciju i potvrditi je ili izmijeniti. Ukoliko Izvoditelj ne obavijesti Nadzornog inženjera u roku od 14 dan nakon što je zatraženo da kontrolira dokumentaciju, tada će se ona smatrati točnom.

12.2. Način izmjere

Osim ako nije drugačije utvrđeno Ugovorom i bez obzira na lokalnu praksu:

- (a) izvršit će se izmjera neto stvarne količine svake stavke Stalnih Radova,
- (b) način izmjere bit će u skladu s Troškovnikom i drugim važećim Prilozima.

12.3. Procjena

Osim ako nije drugačije utvrđeno Ugovorom, Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*) i suglasiti se ili odrediti Ugovornu cijenu procjenom svake stavke radova, koriste dogovorenu ili određenu izmjeru u skladu sa stavcima 12.1. i 12.2. i primjenjujući odgovaraju stopu ili cijenu za stavku.

Za svaku stavku radova odgovarajuća stopa ili cijena bit će ona stopa ili cijena koja je u Ugovoru navedena za takvu stavku, ili - ako nema takve stavke - cijena specificirana za sličan rad. Ne stopa ili cijena smatrat će se odgovarajućom za stavku radova ako:

- (a)
 - (i) izmjerena količina stavke odstupa za više od 10% od količine te stavke Troškovniku ili u drugom Prilogu
 - (ii) promjena količina pomnožena tako navedenom stopom za tu stavku pre 0,01% Prihvaćenog Ugovornog iznosa,
 - (iii) ta promjena u količini direktno mijenja Troškove po jedinici količine te stavke više od 1%,
 - (iv) ako ova stavka nije Ugovorom specificirana kao "stavka s fiksnom cijenom",

ili

- (b)
 - (i) ako je nalog za izvođenje radova dan prema članku 13 (*Izmjene i Dopune*).
 - (ii) u Ugovoru nije specificirana nikakva stopa ili cijena za tu stavku, i
 - (iii) niti jedna specificirana stopa ili cijena nije odgovarajuća jer stavka nije slične ili nije izvedena pod sličnim uvjetima kao bilo koja stavka u Ugovoru.

Svaka nova stopa ili cijena izvest će se prema određenim stopama ili cijenama iz Ugovora razumne korekcije kako bi se uzeli u obzir slučajevi opisani u točkama (a) i/ili (b). Ako niti :

stopa ili cijena nije odgovarajuća za određivanje nove stope ili cijene, ona će se odrediti iz razumnih Troškova za izvođenje radova, zajedno s razumnom dobiti, vodeći računa o svim drugim važnim pitanjima.

Sve dok nije dogovorena ili određena nova stopa ili cijena, Nadzorni inženjer će odrediti privremenu stopu ili cijenu u svrhu plaćanja Privremenih situacija.

12.4.

Izostavljanje

Kad god izostavljanje nekog rada čini Izmjenu ili njen dio, čija vrijednost nije dogovorena, ako:

Izvoditelju nastanu troškovi koji bi se smatrali obuhvaćeni Prihvaćenim Ugovornim iznosom čiji radovi nisu izostavljeni,

(b) Izostavljanje rezultira time da taj iznos ne čini dio Ugovorne cijene, i

(c) Ako se smatra da ovaj trošak nije obuhvaćen procjenom bilo kojeg zamjenskog rada;

tada će Izvoditelj obavijestiti Nadzornog inženjera uz popratne detalje. Nakon što primi takvu obavijest Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5 (*Odluke*) i suglasiti se ili odrediti te troškove koji će biti uključeni u Ugovornu cijenu.

13.

Izmjene i usklađenja

13.1.

Pravo na izmjene

Izmjene može inicirati Nadzorni inženjer u svako doba prije izdavanja Potvrda o preuzimanju Radove, bilo nalogom ili zahtjevom Izvoditelju da dostavi ponudu.

Izvoditelj će izvesti i biti će vezan svim Izmjenama, osim ako Izvoditelj odmah ne obavijesti Nadzornog inženjera navodeći (uz dokaze) da ne može odmah dobiti Sredstva koja se traže u Izmjenama. Nakon što dobije takvu obavijest Nadzorni inženjer će otkazati, potvrditi ili izmijeniti uputu.

Svaka Izmjena može obuhvaćati:

(a) promjene količine bilo koje stavke radova koji su obuhvaćeni Ugovorom (te promjene znače nužno i Izmjenu),

(b) promjene kvalitete i drugih karakteristika bilo kojeg dijela radova,

(c) promjene kota, pozicija i/ili dimenzija bilo kojeg dijela radova,

(d) izostavljanje nekih radova osim ako ih neće izvesti netko drugi,

(e) bilo koje dodatne radove, Postrojenja, Materijale ili usluge koje su potrebne za Stalnih Radove, uključujući i relevantne Testove po dovršetku, bušotine i druga ispitiva i istraživačke radove, ili

(f) promjene redoslijeda ili dinamike izvođenja Radova.

Izvoditelj neće vršiti izmjene i/ili promjene Stalnih Radova, osim ako tako naredi ili odredi Nadzorni inženjer.

Poboljšanja

Izvoditelj može u svako doba dostaviti Nadzornom inženjeru pismeni prijedlog koji će (prema mišljenju Izvoditelja), ako bude prihvaćen, (i) ubrzati dovršenje radova, (ii) smanjiti Naručitelju troškove izvedbe, održavanja ili korištenja Radova, (iii) poboljšati efikasnost ili vrijednost dovršenih Radova Naručitelju, ili (iv) na drugi način biti od koristi Naručitelju.

Prijedlog će biti izrađen na trošak Izvoditelja i obuhvaćat će stavke koje su navedene u članku 13.3. (*Postupak Izmjene*).

Ukoliko prijedlog kojeg prihvati Nadzorni inženjer sadrži promjene projekta dijela Stalnih Radova tada će, osim ako obje Ugovorne strane ne dogovore drugačije:

- (a) Izvoditelj projektirati taj dio,
- (b) Primjenjivat će se točke (a) do (d) članka 4.1. (*Opće obveze Izvoditelja*), i
- (c) Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*), ako su te promjene rezultat smanjenja ugovorne vrijednosti tog dijela, i dogovoriti ili odrediti naknadu koja će biti uključena u Ugovornu cijenu. Ta naknada će iznositi polovinu (50%) razlike između sljedećih iznosa:
 - (i) smanjenja ugovorne vrijednosti, koja proizlazi iz promjene, isključujući korekcije iz članka 13.7. (*Korekcija zbog izmjene u zakonodavstvu*) i članka 13.8. (*Korekcija zbog promijene Troškova*), i
 - (ii) smanjenja (ako postoji) vrijednosti izmijenjenih radova za Naručitelja, vodeći računa o svim smanjenjima kvalitete, planiranog trajanja ili učinaka pri korištenju.

Ukoliko je iznos (i) manji nego iznos (ii), tada neće biti nikakve naknade.

Postupak Izmjene

Ako Nadzorni inženjer traži ponudu prije nego što naredi Izmjenu, Izvoditelj će pismeno odgovoriti: što je prije izvedivo, navodeći razloge zašto ne može udovoljiti zahtjevu, ili će dostaviti:

- (a) opis predloženih radova koje treba izvesti i program za njihovo izvođenje
- (b) prijedlog Izvoditelja za sve potrebne modifikacije vremenskog plana prema članku 8.3 (*Vremenski plan*) i promjene Roka dovršetka, i
- (c) prijedlog Izvoditelja za procjenu Izmjena.

Nakon što primi takav prijedlog (iz članka 13.2. (*Poboljšanja*)) Nadzorni inženjer će što je prije izvedivo odgovoriti potvrdno, negativno ili će dati svoj komentar. Izvoditelj neće kasniti s jednim poslom dok čeka odgovor. Sve upute za izvedbu Izmjena, sa zahtjevom da s registriraju Troškovi, izdaje Nadzorni inženjer Izvoditelju, koji će potvrditi primitak.

Svaka Izmjena procijenit će se u skladu sa člankom 12 (*Izmjera i Procjena*), osim ako Nadzorni inženjer ne odredi ili odobri drugačije u skladu s ovim člankom

13.4.

Plaćanje u važećoj valuti

Ako je Ugovorom predviđeno plaćanje Ugovorne cijene u više od jedne valute, tada će se specificirati iznos koji se plaća u svakoj važećoj valuti, i to kadgod je dogovorena, odobrena ili određena korekcija, kako je gore navedeno. U ovu će se svrhu odrediti stvarni ili očekivani odnos valuta za Troškove izmijenjenih radova kao i odnosi različitih valuta specificiranih za plaćanje Ugovorne cijene.

13.5.

Paušalni iznosi

Svaki Paušalni iznos koristit će se isključivo na temelju uputa Nadzornog inženjera, a Ugovorna cijena će se adekvatno korigirati. Ukupni iznos plaćen Izvoditelju obuhvaćat će samo iznose za rad, snabdijevanje i usluge na koje se odnosi Paušalni iznos, sukladno uputama Nadzornog inženjera. Za svaki Paušalni iznos Nadzorni inženjer može odrediti da:

- (a) Izvoditelj izvede radove (uključivo isporuku Postrojenja, Materijala ili usluga) a koji su procijenjeni na temelju članka 13.3. (*Postupak Izmjene*); i/ili
- (b) da Izvoditelj nabavi Postrojenja, Materijale ili usluge od imenovanog Podizvoditelja (iz članka 5 (*imenovani Podizvoditelj*)) ili na drugi način; u kojem slučaju će Ugovorna cijena obuhvaćati:
 - (i) stvarno plaćene iznose (ili koji dopijevaju na plaćanje) od strane Izvoditelja, i
 - (ii) iznos za režijske troškove i dobit, što će se računati kao postotak stvarnih iznosa primjenom odgovarajućeg postotka iz odgovarajućeg Priloga. Ukoliko takav postotak nije naveden primijenit će se postotak naveden u Dodatku ponudi.

Kada to zatraži Nadzorni inženjer, Izvoditelj će kao dokaz dostaviti kotacije, fakture, vaučere i račune ili priznanice.

13.6.

Radovi plativi po satu

Za radove manjeg obima ili nepredviđene radove Nadzorni inženjer može narediti Izmjene koje se izvode kao radovi plativi po satu. Radovi se procjenjuju u skladu s Prilogom radova plativih po satu iz Ugovora, a primijenit će se sljedeći postupak. Ukoliko Ugovor ne sadrži Prilog radova plativih po satu ova točka se ne primjenjuje.

Prije nego se naruče Sredstva potrebna za radove, Izvoditelj će Nadzornom inženjeru dostaviti cijene. Plaćanje Izvoditelju će se vršiti na temelju dostave fakture, računa ili priznanica za bilo koja Sredstva.

Osim za stavke za koje Prilog radova plativih po satu ne navodi plaćanje, Izvoditelj će svaki dan Nadzornom inženjeru dostavljati točne izvještaje u duplikatu koji će obuhvaćati sljedeće podatke u odnosu na sredstva korištena u izvođenju radova koji su obavljani prethodnog dana:

- (a) ime, zanimanje i vrijeme provedeno na radu za Osoblje Izvoditelja
- (b) naziv, tip i vrijeme provedeno na radu za Opremu Izvoditelja i Privremene Radove, i
- (c) količinu i vrstu korištenih Postrojenja i Materijala.

Nadzorni inženjer će potpisati jednu kopiju svakog izvještaja, ukoliko je točan ili kada bude usaglašen i bit će vraćen Izvoditelju. Tada će Izvoditelj dostaviti Nadzornom inženjeru izvještaj :

cijenama za te stavke, prije nego budu uključene u sljedeći izvještaj prema članku 14.3. (*Zahtjev za izdavanje Privremene situacije*).

13.7.

Korekcije zbog izmjene u zakonodavstvu

Ugovorna cijena će se korigirati kako bi se obuhvatila sva povećanja i smanjenja Troškova koji su rezultat promjene Zakona Zemlje (uključivo i uvođenje novih Zakona ili stavljanje van snage i izmjenu postojećih) ili sudska ili službena tumačenja takvih Zakona nakon Osnovnog datuma, a što utječe na Izvoditelja u obavljanju njegovih obveza iz Ugovora.

Ukoliko Izvoditelj kasni (ili će kasniti) i/ili ima (ili će imati) dodatne Troškove koji su rezultat takvih promjena Zakona ili njihove interpretacije nakon Osnovnog datuma, Izvoditelj će o tome obavijestiti Nadzorni inženjera i prema članku 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*) ima pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*).
- (b) plaćanje takvih Troškova, što će biti uključeno u Ugovornu cijenu.

Nakon što primi takvu obavijest Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*) i suglasiti se ili odrediti ta pitanja.

13.8.

Korekcija zbog promjene troškova

U ovom članku "tablica s podacima za korekciju" znači popunjenu tablicu s podacima za korekciju iz Dodatka ponudi. Ukoliko takve tablice s podacima za korekciju nema, ovaj članak neće se primjenjivati.

Ako se ovaj članak primjenjuje, iznosi koji se plaćaju Izvoditelju bit će korigirani za rast ili pad troškova radne snage, Sredstava i drugih podataka za Radove, i to dodatkom ili smanjivanjem iznosa koji su definirani formulama propisanim ovim člankom. Ukoliko pun iznos kompenzacije za svaki rast ili pad Troškova nije pokriven odredbama ovog ili drugih članaka, smatrat će se da Prihvaćeni Ugovorni iznos obuhvaća nepredviđene iznose koji pokrivaju druge poraste ili smanjenja troškova.

Korekcije koje se primjenjuju na iznose koji se inače plaćaju Izvoditelju koji su procijenjeni u skladu s odgovarajućim Prilozima i koji su potvrđeni Situacijama, odredit će se iz formula za svaku od valuta u kojima je plativa Ugovorna cijena. Korekcije se neće primijeniti na radove koji su procijenjeni na temelju Troškova ili tekućih cijena. Primijenit će se sljedeći opći tip formula:

$$p_n = a + b \frac{L_n}{L_0} + c \frac{E_n}{E_0} + d \frac{M_n}{M_0} + \dots$$

gdje je:

"P_n" je korektivni višekratnik koji se primjenjuje na procijenjenu ugovornu cijenu u odgovarajućoj valuti radova izvedenih u razdoblju "n", a ovo razdoblje se smatra jednim mjesecom, ukoliko nešto drugo nije navedeno u Dodatku ponude;

"a" je fiksni koeficijent, koji se nalazi u odgovarajućoj tablici s podacima za korekciju, a koji predstavlja nepromjenjivi dio u ugovornim plaćanjima;

"b", "c", "d"... su koeficijenti koji predstavljaju procijenjeni dio svakog elementa troška koji se odnosi na izvođenje Radova, kako je navedeno u odgovarajućoj tablici s podacima za korekciju; takvi elementi troškova iz tablice mogu biti pokazatelj izvora kao što su rad, oprema i materijali;

"Ln", "En", "Mn", ... su indeksi tekućih troškova ili referentne cijene za razdoblje "n", izraženi u odgovarajućoj valuti plaćanja, svaki od njih primjenjuje se na odgovarajući element troškova iz tablice na dan 49 dana prije posljednjeg dana razdoblja (na koje se odnosi određena Potvrda o plaćanju); i

"Lo", "Eo", "Mo",... su indeksi baznih troškova ili referentne cijene, izražene u odgovarajućoj valuti plaćanja, svaki od njih primjenjuje se na odgovarajući element troškova iz tablice na Osnovni datum.

Koristit će se indeksi troškova ili referentnih cijena iz tablice s podacima za korekciju. Ukoliko je upitan njihov izvor, odredit će ih Nadzorni inženjer. U tu svrhu uzet će se u obzir vrijednosti indeksa na navedene datume (navedeno u četvrtom i petom stupcu tablice) u svrhu pojašnjenja izvora; iako ovi datumi (i također ove vrijednosti) ne moraju nužno odgovarati indeksima baznih troškova.

U slučaju kada "valuta indeksa" (iz tablice) nije odgovarajuća valuta plaćanja, svaki će indeks biti pretvoren u odgovarajuću valutu plaćanja po prodajnom tečaju, kako ga utvrđuje središnja banka Zemlje, za tu valutu na gornji datum na koji se indeks treba primijeniti.

Sve dok nema svakog indeksa za tekuće troškove, Nadzorni inženjer će odrediti privremeni indeks za izdavanje Privremene situacije. Kada budu dostupni indeksi tekućih troškova, korekcija će se ponovno izračunati na adekvatan način.

Ako Izvoditelj ne dovrši Radove unutar Roka dovršetka, korekcija cijena nakon toga bit će izvršena uz korištenje ili (i) svakog indeksa ili cijene primjenjive na dan 49 prije dana isteka Roka dovršetka Radova, ili (ii) tekućeg indeksa ili cijene: ovisno o tome koji je povoljniji za Naručitelja.

Koeficijenti za svaki od faktora troškova iz tablice odnosno tablica s podacima za korekciju bit će korigirani jedino ako ih se smatra nerazumnim, neizbalansiranim ili neprimjenjivim, kao rezultat Izmjena.

14. Ugovorna cijena i plaćanje

14.1. Ugovorna cijena

Osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima:

- (a) Ugovorna cijena će biti ugovorena ili će se odrediti prema članku 12.3.(Procijena) i bit će podložna korekciji u skladu s Ugovorom;
- (b) Izvoditelj će platiti poreze, carine i davanja koja mora prema Ugovoru i Ugovorna cijena se neće korigirati zbog tih troškova osim kako je to navedeno u članku 13.7. (Korekcij zbog Izmjene u zakonodavstvu);
- (c) sve količine koje budu navedene u Troškovniku ili drugim Prilozima su procijenjeni količine i ne treba ih smatrati stvarnim i točnim količinama:
 - (i) za Radove koje treba izvesti Izvoditelj, ili
 - (ii) u svrhu članka 12 (Izmjera i procjena), i

- (d) u roku od 28 dana nakon Datuma početka Izvoditelj će Nadzornom inženjeru dostaviti prijedlog raščlambe za svaku ukupno ugovorenu cijenu iz Priloga. Nadzorni inženjer može to uzeti u obzir kada priprema Situaciju, ali nije na to obvezan.

12.

Avansno plaćanje

Naručitelj će platiti avans, kao beskamatni zajam za mobilizaciju, kada Izvoditelj dostavi garanciju u skladu s ovim člankom. U Dodatku ponudi bit će naveden sveukupni iznos avansa, broj i vremenski raspored rata (ako ih ima više od jedne), kao i važeće valute i proporcije.

Sve dok Naručitelj ne primi takvu garanciju ili ako ukupni iznos avansa nije naveden u Dodatku ponudi, ovaj članak se neće primjenjivati.

Nadzorni inženjer će izdati Privremenu situaciju za prvu ratu nakon što primi Izjavu (prema članku 14.3. (*Zahtjev za izdavanje Privremene situacije*)) i nakon što Naručitelj dobije (i) Garanciju za dobro izvođenje u skladu sa člankom 4.2. (*Garancija za dobro izvođenje radova*) i (ii) garanciju na isti iznos i u istoj valuti kao i avans. Tu garanciju će izdati pravna osoba iz zemlje (ili neke druge jurisdikcije) na koju pristane Naručitelj, a bit će u onom obliku kakav je priložen Posebnim uvjetima ili u nekom drugom obliku koji odobri Naručitelj.

Izvoditelj će osigurati da je garancija valjana i na snazi sve dok avans ne bude otplaćen, ali se njen iznos može progresivno umanjivati za iznos koji otplaćuje Izvoditelj, kako je to iskazano u Situacijama. Ako uvjeti garancije specificiraju i njen datum isteka, a iznos avansa ne bude otplaćen do 28 dana prije tog datuma isteka, Izvoditelj će produžiti važenje garancije sve dok avans ne bude u potpunosti otplaćen.

Avans će se otplaćivati postotkom odbitka u Situacijama. Ako u Dodatku ponudi nisu navedeni drugi postoci:

- (a) odbici će početi sa Situacijom u kojoj ukupni iznos svih potvrđenih privremenih plaćanja (bez avansa i odbitaka i otplate zadržanog iznosa) prijeđe deset (10%) Prihvaćenog Ugovornog iznosa, umanjeno za Paušalne iznose; i
- (b) odbici će se vršiti po stopi amortizacije jedne četvrtine (25%) iznosa svake Situacije (bez avansa i odbitaka i otplate zadržanog iznosa) u valuti i u omjerima avansa, sve dok avans ne bude potpuno otplaćen.

Ako avans nije otplaćen prije izdavanja Potvrde o preuzimanju za Radove ili prije Raskida iz članka 15. (*Raskid od strane Naručitelja*), članka 16. (*Obustava i Raskid od strane Izvoditelja*) ili članka 19 (*Viša sila*), tada odmah dospjeva cijeli preostali dug i Izvoditelj ga mora platiti Naručitelju.

14.3.

Zahtjev za izdavanje Privremene situacije

Izvoditelj će dostaviti Nadzornom inženjeru, poslije kraja svakog mjeseca, Izvještaj u 6 kopija u onom obliku kako to zatraži Nadzorni inženjer, u kojem će iznijeti sve iznose za koje Izvoditelj smatra da mu pripadaju, zajedno s popratnom dokumentacijom koja će obuhvaćati izvještaj o napredovanju radova tokom mjeseca, u skladu sa člankom 4.21. (*Izvještaji o napredovanju radova*).

Izvještaj će obuhvaćati sljedeće stavke, koje će biti izražene u raznim valutama u kojima se plaća Ugovorna cijena, i to po sljedećem redoslijedu:

- (a) procijenjenu ugovornu vrijednost obavljenih Radova i Dokumentaciju Izvoditelja koja je izrađena do kraja mjeseca (uključivo Izmjene, ali bez članaka koje su navedene u točkama (b) do (g) u nastavku);
- (b) sve iznose koji se dodaju ili odbijaju zbog promjena u zakonodavstvu i promjena u troškovima, u skladu sa člankom 13.7. (*Korekcije zbog izmjene u zakonodavstvu*) i člankom 13.8. (*Korekcije zbog promjene troškova*);
- (c) sve iznose koji se odbijaju kao zadržani iznos, a izračunavaju se primjenom postotka zadržanja navedenog u Dodatku ponudi na sveukupni iznos gore navedenih svota, sve dok tako zadržani iznos od strane Naručitelja ne dosegne maksimalni iznos Zadržanog iznosa koji je naveden u Dodatku ponudi;
- (d) sve iznose koji se dodaju ili oduzimaju na ime avansa i otplate u skladu sa člankom 14.2. (*Avansno plaćanje*);
- (e) sve iznose koji se dodaju ili odbijaju za Postrojenja i Materijale u skladu sa člankom 14.5. (*Postrojenja i Materijali namijenjeni za Radove*);
- (f) sve ostale dodatke ili odbitke koji dopijevaju prema Ugovoru ili na drugi način, uključujući one iz članka 20. (*Potraživanja, sporovi i arbitraža*); i
- (g) odbitak iznosa koji su potvrđeni u svim prethodnim Situacijama.

14.4. *Prikaz dinamike plaćanja*

Ako Ugovor sadrži prikaz dinamike plaćanja u kojem su specificirani obroci u kojima će se platiti Ugovorna cijena, ukoliko drugačije ne stoji u tom prikazu:

- (a) obroci navedeni u tom prikazu dinamike plaćanja predstavljat će procijenjenu ugovornu vrijednost za potrebe točke (a) članka 14.3 (*Zahtjev za izdavanje Privremene situacije*);
- (b) članak 14.5 (*Postrojenja i Materijali namijenjeni za Radove*) neće se primjenjivati; i
- (c) ako ti obroci nisu definirani s obzirom na stvarni napredak izvođenja Radova, i ako je stvarni napredak manji od onoga utvrđenog u prikazu dinamike plaćanja, tada Nadzorni inženjer može postupiti prema članku 3.5 (*Odluke*) i usuglasiti se ili odrediti revidirane obroke, koji će uzimati u obzir mjeru u kojoj je napredak manji od onog na kojem su prijašnji obroci bili zasnovani.

Ukoliko Ugovor ne sadrži prikaz dinamike plaćanja, Izvoditelj će predati neobvezujuću procjenu plaćanja čije dospjeće očekuje u svakom tromjesečju. Prva će procjena biti podnesena u roku od 42 dana od Datuma početka. Revidirane procjene podnositi će se tromjesečno, do izdavanja Potvrde o preuzimanju za Radove.

14.5 *Postrojenja i Materijali namijenjeni za Radove*

Ako se primjenjuje ovaj članak, Privremena situacija će obuhvaćati prema točki (e) članka 14.3. (i) iznos za Postrojenja i Materijale koji su poslani na Gradilište za ugradnju u Stalne Radove i (ii) smanjenje kada je ugovorna vrijednost takvih Materijala uključena kao dio Stalnih Radova prema točki (a) članka 14.3. (*Zahtjev za izdavanje Privremene situacije*).

Ukoliko liste iz točkaka (b)(i) ili (c)(i) ovdje u nastavku nisu obuhvaćene Dodatkom ponudi, tada se ova točka ne primjenjuje.

Nadzorni inženjer će odrediti i potvrditi sve dodatke ukoliko su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) Izvoditelj je:

- (i) vodio bilješke na zadovoljavajući način (uključivo i narudžbe, priznanice, Troškove korištenje Postrojenja i Materijala) koje se mogu kontrolirati, i
- (ii) dostavio izvještaj o Troškovima za nabavku i isporuku Postrojenja i Materijala na Gradilište, uz popratne zadovoljavajuće dokaze;

ili

(b) relevantna Postrojenja i Materijali:

- (i) su ona navedena u Dodatku ponudi za plaćanje nakon isporuke,
- (ii) su isporučeni u Zemlju na Gradilište u skladu s Ugovorom; i
- (iii) su opisani u čistoj teretnici ili drugom dokazu o isporuci koji je dostavljen Nadzornom inženjeru zajedno s dokazom o plaćanju vozarine i osiguranja, svi drugi dokument koji se traži i bankovna garancija, koju izdaje institucija i u obliku koje prihvati Naručitelj u iznosu i u valuti koji su jednaki dospjelom iznosu prer ovom članku: ova garancija može imati sličan oblik kao i oblik koji se navodi u članku 14.2. (Avansno plaćanje) i ostat će na snazi sve dok Postrojenja i Materijali nisu propisno uskladišteni na Gradilištu i zaštićeni od otuđenja, oštećenja uništenja;

ili

(c) određena Oprema i Materijali su:

- (i) oni navedeni za plaćanje u Dodatku ponudi nakon isporuke na Gradilište, i
- (ii) isporučeni i propisno uskladišteni na Gradilištu, zaštićeni za slučaj otuđenja oštećenja ili uništenja i koji su u skladu s Ugovorom.

Dodatni iznos koji treba potvrditi iznosit će osamdeset posto iznosa kojeg Nadzorni inženjer odobri za troškove Postrojenja i Materijala (uključivo isporuka na Gradilište), vodeći računa o dokumentaciji koja je navedena u ovom članku i o ugovornoj vrijednosti Postrojenja i Materijala

Valute za taj dodatni iznos iste su kao i one u kojima dopijeva plaćanje kada je ugovorna vrijednost uključena prema točki (a) članka 14.3. (*Zahtjev za izdavanje Privremene situacije*). Ta Situacija obuhvaća važeće smanjenje koje je jednako, u istoj valuti i omjeru, kao i taj dodatni iznos za određena Postrojenja i Materijale.

14.6

Izdavanje Privremene situacije

Niti jedan iznos neće biti potvrđen niti plaćen sve dok Naručitelj ne primi i odobri Garanciju dobro izvođenja. Nadzorni inženjer će nakon toga, u roku od 28 dana nakon što primi Izvještaj popratnu dokumentaciju, izdati Naručitelju Privremenu situaciju u kojoj navodi iznos za koji Nadzorni inženjer pravedno određuje da dopijeva, uz popratne pojedinosti i detalje.

Međutim, prije izdavanja Potvrde o preuzimanju Radova, Nadzorni inženjer nije obavezan ovjeriti Privremenu situaciju u iznosu koji bi (nakon zadržanog iznosa i drugih odbitaka) bio manji od minimalnog iznosa Privremene situacije navedene u Dodatku ponudi. U tom slučaju Nadzorni inženjer će dostaviti Izvoditelju adekvatnu obavijest.

Privremena situacija neće biti zadržana zbog bilo kojeg razloga, osim:

- (a) ako ono što je Izvoditelj isporučio ili posao koji je obavio nije u skladu s Ugovorom, trošak zamjene ili popravka može se zadržati sve dok popravak ili zamjena nisu izvršeni; i/ili
- (b) ako Izvoditelj ne izvede neki rad ili obvezu u skladu s Ugovorom, a Nadzorni inženjer ga je obavijestio da tako učini, vrijednost takvog rada ili obveze može se zadržati sve dok radovi ili obveze nisu obavljene.

Nadzorni inženjer može u svakoj Situaciji izvršiti bilo koje ispravke ili izmjene koje se odnose na bilo koju prethodnu Situaciju. Situacija ne predstavlja prihvaćanje, odobrenje ili suglasnost Nadzornog inženjera.

14.7.

Plaćanje

Naručitelj će Izvoditelju platiti:

- (a) prvu ratu avansa u roku od 42 dana nakon izdavanja Pisma o prihvaćanju ili u roku od 21 dan nakon što primi dokumentaciju u skladu sa člankom 4.2. (*Garancija za dobro izvođenje radova*) i člankom 14.2. (*Avansno plaćanje*), već prema tome koji je datum kasniji;
- (b) iznos potvrđen u svakoj Privremenoj situaciji u roku od 56 dana nakon što Nadzorni inženjer primi Izvještaj i popratnu dokumentaciju; i
- (c) iznos koji je potvrđen u Konačnoj situaciji u roku od 56 dana nakon što Naručitelj primi ovu Situaciju.

Plaćanje koje dospijeva u bilo kojoj valuti bit će izvršeno na bankovni račun koji je naveo Izvoditelj u zemlji plaćanja (za tu valutu) navedenoj u Ugovoru.

14.8.

Zakašnjelo plaćanje

Ako Izvoditelj ne primi plaćanje u skladu sa člankom 14.7. (*Plaćanje*), tada ima pravo na zatezne kamate koje se obračunavaju mjesečno na neplaćeni iznos tokom perioda kašnjenja. Taj period počinje s datumom određenim za plaćanje iz članka 14.7. (*Plaćanje*), bez obzira na datum kada je izdana Privremena situacija (u slučaju točke (b) tog istog članka).

Osim ako u Posebnim uvjetima nije drugačije navedeno, te zatezne kamate obračunavaju se p godišnjoj stopi od tri posto iznad diskontne stope Središnje banke u valuti plaćanja zemlje i bit će plaćene u toj valuti.

Izvoditelj ima pravo na to plaćanje bez formalne obavijesti ili potvrde i bez prejudiciranja ostal prava ili sredstava.

14.9.

Plaćanje Zadržanog iznosa

Kada je za Radove izdana Potvrda o preuzimanju, Nadzorni inženjer će potvrditi prvu polovinu Zadržanog iznosa za isplatu Izvoditelju. Ako se Potvrda o preuzimanju izdaje za Fazu ili

Radova, potvrdit će se i platiti određeni dio Zadržanog iznosa. Taj omjer iznosi dvije petine (40%) omjera izračunatog dijeljenjem procijenjene ugovorne vrijednosti Faze ili dijela Radova s procijenjenom konačnom Ugovornom cijenom.

Odmah nakon isteka posljednjeg datuma Roka za obavijest o nedostacima, Nadzorni inženjer će ovjeriti preostali dio Zadržanog iznosa za isplatu Izvoditelju. Ako je Potvrda o preuzimanju izdana za Fazu, izdat će se potvrda, u odgovarajućem omjeru, za drugu polovinu Zadržanog iznosa, koja će se isplatiti odmah nakon isteka Roka za obavijest o nedostacima za Fazu. Taj omjer iznosi dvije petine (40%) omjera izračunatog dijeljenjem procijenjene ugovorne vrijednosti Faze s procijenjenom konačnom Ugovornom cijenom.

Međutim, ukoliko prema članku 11 (*Odgovornost za nedostatke*) ostanu za dovršiti neki radovi, Nadzorni inženjer je ovlašten zastati s ovjerom procijenjenog troška tih radova dok navedeni radovi ne budu izvršeni.

Kada se računaju navedeni omjeri neće se u obzir uzimati korekcije iz članka 13.7. (*Korekcija zbog promjene u zakonodavstvu*) i članka 13.8. (*Korekcija zbog promjene troškova*).

14.10. *Izveštaj o dovršetku radova*

U roku od 84 dana nakon što primi Potvrdu o preuzimanju za Radove, Izvoditelj će Nadzornom inženjeru dostaviti 6 kopija Izveštaja o dovršetku radova uz popratnu dokumentaciju, i to u skladu sa člankom 14.3. (*Zahtjev za izdavanje Privremene situacije*) u kojem će navesti:

- (a) vrijednost obavljenih radova u skladu s Ugovorom do datuma navedenog u Potvrdi o preuzimanju Radova,
- (b) sve ostale iznose za koje Izvoditelj smatra da su dospjeli, i
- (c) procjenu svih ostalih iznosa za koje Izvoditelj smatra da će mu dospjeti prema Ugovoru. Procijenjeni iznosi bit će posebno prikazani u Izveštaju o dovršetku radova.

Nadzorni inženjer će tada izvršiti ovjeru u skladu sa člankom 14.6. (*Izdavanje Privremene situacije*).

14.11. *Zahtjev za izdavanje Konačne situacije*

U roku od 56 dana nakon što primi **Potvrdu o obavljenom poslu**, Izvoditelj će Nadzornom inženjeru dostaviti nacrt konačne izjave u 6 kopija s popratnom dokumentacijom u obliku koji je odobrio Nadzorni inženjer, a u kojem će biti detaljno navedeni:

- (a) vrijednost obavljenih radova u skladu s Ugovorom,
- (b) svi ostali iznosi za koje Izvoditelj smatra da su mu dospjeli prema Ugovoru ili na drug način.

Ukoliko se Nadzorni inženjer ne složi ili ne može ovjeriti neki dio nacrta konačne izjave, Izvoditelj će dostaviti dodatne informacije koje Nadzorni inženjer razumno zatraži i u nacrtu će izvršiti izmjene koje oni međusobno dogovore. Izvoditelj će pripremiti i dostaviti Nadzornom inženjeru dogovorenu konačnu izjavu. Taj dogovoreni izvještaj se u ovim uvjetima naziva "Konačna izjava".

Ukoliko se, nakon rasprave između Nadzornog inženjera i Izvoditelja i svih dogovorenih izmjena nacrta konačne izjave pokaže da postoji spor, Nadzorni inženjer će Naručitelju dostaviti Privremenu situaciju (i kopiju Izvoditelju) za dogovorene dijelove nacrta konačne izjave. Nakon toga, ukolik

spor nije riješen prema članku 20.4. (*Odluka VRS*) ili članku 20.5. (*Sporazumno rješenje spora*), Izvoditelj će tada pripremiti i dostaviti Naručitelju Konačnu izjavu (i kopiju Nadzornom inženjeru).

14.12.

Oslobađanje od obveza

Kada dostavlja Konačnu izjavu, Izvoditelj će također dostaviti i pismeno oslobađanje od obveza kojim se potvrđuje da ukupni iznos konačne izjave predstavlja potpuno i konačno namirenje svih iznosa koji dospijevaju Izvoditelju prema ili u vezi s Ugovorom. Ta potvrda o oslobađanju od obveza može specificirati da stupa na snagu kada se Izvoditelju vrati Garancija za dobro izvođenje i taj preostali dugovani iznos, u kom slučaju oslobađanje od obveza stupa na snagu s tim datumom.

14.13.

Izdavanje Konačne situacije

Nadzorni inženjer će u roku od 28 dana, nakon što primi Konačnu izjavu i pismenu potvrdu o oslobađanju od obveza u skladu sa člankom 14.11. (*Zahtjev za izdavanje Konačne situacije*) i člankom 14.12. (*Oslobađanje od obveza*), Naručitelju izdati Konačnu situaciju u kojoj će navesti:

- (a) iznos koji je konačno dospio, i
- (b) nakon što odobri Naručitelju sve iznose koje je on prethodno platio i sve iznose na koje Naručitelj ima pravo, saldo (ako postoji) koji Naručitelj duguje Izvoditelju ili Izvoditelj Naručitelju, već prema tome kakav je slučaj.

Ako Izvoditelj nije zatražio Konačnu situaciju u skladu sa člankom 14.11. (*Zahtjev za izdavanje Konačne situacije*) i člankom 14.12. (*Oslobađanje od obveza*), Nadzorni inženjer će od Izvoditelja zatražiti da tako učini. Ukoliko Izvoditelj ne podnese zahtjev u roku od 28 dana, Nadzorni inženjer će izdati Konačnu situaciju na iznos za koji smatra da je točan.

14.14.

Prestanak odgovornosti Naručitelja

Naručitelj neće imati nikakvu odgovornost prema Izvoditelju za bilo što prema ili u vezi Ugovorom ili za izvođenje Radova, osim ako Izvoditelj nije uključio određeni iznos isključivo z to:

- (a) u Konačnu izjavu i
- (b) u Konačni izvještaj o Radovima iz članka 14.10. (*Izvještaj o dovršetku radova*) (osim : pitanja koja se pojavljuju nakon izdavanja Potvrde o preuzimanju Radova).

Naravno, ovaj članak neće ograničavati odgovornost Naručitelja u odnosu na obvezu na naknad štete ili u odnosu na obvezu u slučaju prijevare, namjere ili grube nepažnje Naručitelja.

14.15.

Valute plaćanja

Ugovorna cijena bit će plaćena u valuti ili valutama koje su navedene u Dodatku ponudi. Osim : u Posebnim uvjetima nije drugačije navedeno, ako je navedeno više valuta, plaćanje će se izvršiti sljedeći način:

- (a) ako je Prihvaćeni Ugovorni iznos naveden samo u Lokalnoj valuti:
 - (i) omjeri ili iznosi Lokalne i Strane valute i fiksni tečaj za obračun plaćanja bi onakvi kakvi su navedeni u Dodatku ponudi, osim ako obje Ugovorne strane dogovorile drugačije;

- (ii) plaćanja i odbici prema članku 13.5. (*Paušalni iznosi*) i članku 13.7 (*Korekcija zbog izmjena u Zakonodavstvu*) izvršit će se u važećoj valuti i važećim omjerima; i
- (iii) ostala plaćanja i odbici prema točkama (a) do (d) članka 14.3. (*Zahtjev za izdavanje Privremene situacije*) izvršit će se u valutama i u omjerima koji su navedeni u točkama (a)(i) ovog članka;
- (b) plaćanje štete navedene u Dodatku ponudi izvršit će se u valutama i u omjerima koji su navedeni u Dodatku ponudi;
- (c) ostala plaćanja Izvoditelja Naručitelju izvršit će se u valuti u kojoj je Naručitelju nastao trošak, ili u valuti koju dogovore obje Ugovorne strane;
- (d) ako iznos koji Izvoditelj mora platiti Naručitelju u određenoj valuti prelazi iznos koji Naručitelj treba platiti Izvoditelju u toj valuti, Naručitelj može namiriti saldo tog iznosa iz iznosa koji dospijevaju Izvoditelju u drugim valutama; i
- (e) ukoliko nisu navedene tečajne stope u Dodatku ponudi, tada će se primijeniti one koje su važeće na Osnovni datum i koje odredi Središnja banka Zemlje.

15. Raskid od strane Naručitelja

15.1. Obavijest za otklanjanje nedostataka

Ukoliko Izvoditelj propusti izvršiti bilo koju obvezu iz Ugovora, Nadzorni inženjer može putem obavijesti zatražiti od Izvoditelja da popravi ili otkloni nedostatak u određenom razumnom roku.

15.2. Raskid od strane Naručitelja

Naručitelj ima pravo raskinuti Ugovor ukoliko Izvoditelj:

- (a) ne postupi prema članku 4.2. (*Garancija za dobro izvođenje radova*) ili prema obavijesti iz članka 15.1. (*Obavijest za otklanjanje nedostataka*),
- (b) napusti Radove ili na drugi način jasno pokaže namjeru da neće nastaviti s izvođenjem svojih obveza iz Ugovora,
- (c) bez opravdanog razloga:
 - (i) ne nastavi s Radovima u skladu sa člankom 8 (*Početak, kašnjenje i obustava*), ili
 - (ii) ne postupi u skladu s obavijest iz članka 7.5. (*Neprihvatanje*) ili članka 7. (*Popravci*) u roku od 28 dana po njenom primitku.
- (d) dade u podizvođenje kompletne Radove ili ustupi Ugovor bez potrebnog sporazuma,
- (e) bankrotira ili postane nesolventan, ode u likvidaciju, protiv njega su provedene prisilne mjere, nagodi se s vjerovnicima ili nastavi s poslovanjem pod prisilnom upravom u korijevnika, ili ako je izvršen čin koji (prema važećim Zakonima) ima sličan učinak ovoga događajima, ili
- (f) dade ili ponudi (direktno ili indirektno) bilo kojoj osobi mito, dar, proviziju ili nešto drugo vrijedno, kao poticaj ili nagradu:

- (i) za neko činjenje ili nečinjenje u vezi s Ugovorom, ili
- (ii) za davanje prednosti ili zanemarivanje neke osobe u vezi s Ugovorom,

ili ako bilo tko od Osoblja Izvoditelja, zastupnika ili Podizvoditelja dade ili ponudi (direktno ili indirektno) bilo kome takvu vrstu poticaja ili nagrade kako je to opisano u točki (f). U svakom slučaju nagrade i poticaji Osoblju Izvoditelja koji su u skladu sa zakonom neće davati pravo na raskid Ugovora.

Kada se dogodi jedan od gore navedenih događaja ili okolnosti Naručitelj može raskinuti ugovor : odstraniti Izvoditelja s Gradilišta uz obavijest koju mora dati 14 dana unaprijed. U slučaju primjene točke (e) ili (f) Naručitelj može raskinuti putem obavijesti Ugovor odmah.

Odluka Naručitelja da raskine Ugovor neće prejudicirati njegova druga prava iz Ugovora ili inače.

Izvoditelj će tada napustiti Gradilište i dostaviti će Nadzornom inženjeru sva zatražena Sredstva, svu Dokumentaciju Izvoditelja kao i ostalu projektnu dokumentaciju koju je izradio. U svakom slučaju Izvoditelj će uložiti sve napore da odmah ispuni svaku razumnu odluku koja je navedena u obavijesti (i) za ustupanje bilo kojeg podugovora, i (ii) za zaštitu života ili imovine ili zbog sigurnosti Radova.

Nakon raskida, Naručitelj može dovršiti Radove i/ili organizirati da to učine drugi subjekt Naručitelj i ti subjekti mogu koristiti Sredstva, Dokumentaciju Izvoditelja ili drugu projektnu dokumentaciju koju je izradio Izvoditelj ili je izrađena u njegovo ime.

Naručitelj će tada obavijestiti Izvoditelja da će predati Opremu Izvoditelja i Privremene Radove Izvoditelju na Gradilištu ili blizu njega. Izvoditelj će odmah organizirati njihovo uklanjanje na svoj rizik i na svoj trošak. Ako do tog vremena Izvoditelj nije izvršio dospelja plaćanja Naručitelju, o stvari Naručitelj može prodati kako bi namirio ta potraživanja. Eventualni ostatak tih sredstava platiti će se Izvoditelju.

15.3. *Obračun na dan raskida*

Nakon što je obavijest o raskidu iz članka 15.2. (*Raskid od strane Naručitelja*) stupila na snagu Nadzorni inženjer će, čim to bude izvedivo, postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*) i dogovoriti ili utvrditi vrijednost Radova, Sredstava i Dokumentacije Izvoditelja, kao i sve ostale iznose koji dospijevaju Izvoditelju za izvršene radove u skladu s Ugovorom.

15.4. *Plaćanje nakon Raskida*

Nakon što je obavijest o raskidu iz članka 15.2. (*Raskid od strane Naručitelja*) stupila na snagu Naručitelj može:

- (a) postupiti u skladu sa člankom 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*),
- (b) zadržati daljnja plaćanja Izvoditelju sve dok se ne utvrde troškovi izvođenja radova, dovršenja i otklanjanje eventualnih nedostataka, ugovorne kazne i svi ostali troškovi koji su nastali i koje je napravio Izvoditelj, i/ili
- (c) nadoknaditi od Izvoditelja sve gubitke i štete koje je imao Naručitelj kao i sve dodatne troškove dovršenja Radova nakon što odobri iznose koji dospijevaju Izvoditelju prema članku 15.3. (*Obračun na dan raskida*). Nakon naknade svih takvih gubitaka, šteta i dodatnih troškova, Naručitelj će platiti Izvoditelju svaki preostali iznos.

5. Pravo Naručitelja na Raskid

Naručitelj ima pravo raskinuti Ugovor u svako doba kako mu to odgovara, uz obavijest Izvoditelju o takvom raskidu. Raskid će stupiti na snagu 28 dana nakon datuma kada Izvoditelj primi takvu obavijest ili Naručitelj vrati Garanciju za dobro izvođenje, već prema tome koji je datum kasniji. Naručitelj neće raskinuti Ugovor prema ovom članku kako bi Radove sam izveo ili organizirao da ih izvede drugi izvoditelj.

Nakon raskida Izvoditelj će postupiti u skladu sa člankom 16.3. (*Prestanak Radova i uklanjanja Opreme Izvoditelja*) i bit će plaćen u skladu sa člankom 19.6. (*Raskid po slobodnoj volji, plaćanje i oslobođenje od obveza*).

6. Obustava i raskid od strane Izvoditelja

6.1. Pravo Izvoditelja na privremenu obustavu radova

Ako, Nadzorni inženjer ne postupi u skladu sa člankom 14.6. (*Izdavanje Privremene situacije*) ili Naručitelj ne postupi u skladu sa člankom 2.4. (*Financijski aranžmani Naručitelja*) ili člankom 14.7. (*Plaćanje*), Izvoditelj može privremeno obustaviti radove (ili smanjiti obim radova) nakon što daje obavijest najmanje 21 dan unaprijed, a obustava traje sve dok Izvoditelj ne dobije Situaciju, prihvatljiv dokaz ili plaćanje i to onako kako je to opisano u obavijesti.

Taj čin Izvoditelja neće prejudicirati njegovo pravo na zatezne kamate prema članku 14.8. (*Zakašnjelo plaćanje*) i na raskid iz članka 16.2. (*Raskid od strane Izvoditelja*).

Ako Izvoditelj naknadno primi takvu Situaciju, dokaz ili plaćanje (kako je to opisano u relevantnom članku i u gore navedenoj obavijesti) prije davanja obavijesti o raskidu, Izvoditelj će nastaviti normalni posao čim to bude razumno izvedivo.

Ako Izvoditelj kasni i/ili mu nastanu Troškovi kao rezultat privremene obustave radova (ili smanjenja obima radova) u skladu s ovim člankom, Izvoditelj će o tome obavijestiti Nadzornog inženjera i prema članku 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*) ima pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*)
- (b) plaćanje takvih Troškova uključujući razumnu dobit, što će biti uključeno u Ugovornu cijenu.

Nakon što primi takvu obavijest Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*) te će se suglasiti ili će odrediti navedeno.

16.2. Raskid od strane Izvoditelja

Izvoditelj ima pravo raskinuti Ugovor ako:

- (a) Izvoditelj ne primi odgovarajuće dokaze u roku od 42 dana nakon davanja obavijesti članka 16.1. (*Pravo Izvoditelja da obustavi radove*) i u vezi nepostupanja u skladu sa člankom 2.4. (*Financijski aranžmani Naručitelja*),
- (b) Nadzorni inženjer ne izda odgovarajuću Situaciju u roku od 56 dana nakon što primi Izj. i popratnu dokumentaciju,

- (c) Izvoditelj ne primi dospjele iznose prema Privremenoj situaciji u roku od 42 dana nakon isteka roka iz članka 14.7. (*Plaćanje*) u kojem roku treba izvršiti plaćanje (osim odbitaka u skladu sa člankom 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*),
- (d) Naručitelj u bitnome ne izvršava svoje obveze iz Ugovora,
- (e) Naručitelj se ne pridržava članaka 1.6. (*Sporazum*) ili 1.7. (*Ustupanje*).
- (f) Produljena obustava negativno utječe na cjelokupne Radove kako je opisano u članku 8.11. (*Produljena obustava*), ili
- (g) Naručitelj bankrotira ili postane nesolventan, ode u likvidaciju, protiv njega su provedene prisilne mjere, nagodi se s vjerovnicima ili nastavi s poslovanjem pod prisilnom upravom u korist vjerovnika, ili ako je izvršen čin koji (prema važećim Zakonima) ima sličan učinak ovim događajima. ili

U slučaju tih događaja ili okolnosti Izvoditelj može raskinuti Ugovor, nakon što 14 dana unaprijed dostavi Naručitelju obavijest. U slučaju točke (f) ili (g) Izvoditelj može uz obavijest odmah raskinuti Ugovor.

Odluka Izvoditelja da raskine Ugovor neće utjecati na njegova druga prava koja ima iz Ugovora ili na osnovu nečega drugog.

16.3. *Prestanak radova i uklanjanje Opreme Izvoditelja*

Nakon što je obavijest o Raskidu stupila na snagu prema članku 15.5. (*Pravo Naručitelja na raskid*), ili 16.2. (*Raskid od strane Izvoditelja*) ili 19.6. (*Raskid po slobodnoj volji, plaćanje i oslobođenje od obveza*), Izvoditelj će odmah:

- (a) prekinuti sve daljnje radove osim onih koje naredi Nadzorni inženjer u svrhu zaštite života i imovine ili sigurnosti Radova,
- (b) predati Dokumentaciju Izvoditelja, Postrojenja, Materijale i druge radove za koje je Izvoditelj primio plaćanje, i
- (c) ukloniti sva ostala Sredstva s Gradilišta, osim onoga što je neophodno radi sigurnosti, te će i napustiti Gradilište.

16.4. *Plaćanje nakon Raskida*

Nakon što je obavijest o Raskidu prema članku 16.2. (*Raskid od strane Izvoditelja*) stupila na snagu, Naručitelj će odmah:

- (a) vratiti Garanciju za dobro izvođenje Izvoditelju,
- (b) platiti Izvoditelja u skladu sa člankom 19.6. (*Raskid po slobodnoj volji, plaćanje i oslobođenje od obveza*), i
- (c) platiti Izvoditelju iznos na ime izgubljene dobiti, gubitka ili štete koju pretrpi Izvoditelj kao rezultat takvog raskida.

Rizik i odgovornost

17.1. Obeštećenja

Izvoditelj će obešteti Naručiitelja, Osoblje Naručiitelja i njihove zastupnike u pogledu svih potraživanja šteta, gubitaka i troškova (uključivo i troškove odvjetnika i sudske pristojbe) u odnosu na:

- (a) tjelesne povrede, obolijevanje ili smrt bilo koje osobe a što je uzrokovano projektom Izvoditelja (ako postoji), izvedbom i dovršenjem Radova i otklanjanjem nedostataka, osim ako se to može pripisati nemaru, namjerni ili kršenju Ugovora od strane Naručiitelja, Osoblja Naručiitelja ili njegovih zastupnika, i
- (b) štetu na ili gubitak imovine (koja nisu Radovi) u onoj mjeri kada takva šteta ili gubitak:
 - (i) nastanu kao posljedica projekta Izvoditelja, izvedbe i dovršenja Radova i zbog otklanjanja nedostataka,
 - (ii) nastanu zbog nemara, namjernog čina ili kršenja Ugovora od strane Izvoditelja, Osoblja Izvoditelja, njihovih zastupnika ili nekog drugoga kojeg on posredno ili neposredno zaposli.

Naručiitelj će obešteti Izvoditelja, Osoblje Izvoditelja i njihove zastupnike zbog potraživanja, štete, gubitaka i troškova (uključivo i troškove odvjetnika i sudske pristojbe) u vezi sa (1) tjelesnim povredama, bolešću ili smrću što se može pripisati nemaru, namjerni ili kršenju Ugovora od strane Naručiitelja, Osoblja Naručiitelja ili njihovih zastupnika i (2) pitanjima za koja se odgovornost može isključiti iz osiguranja, što je opisano u točkama (d) (i), (ii) i (iii) članka 18.3. (*Osiguranje protiv povreda osoba i oštećenja imovine*).

17.2. Briga Izvoditelja za Radove

Izvoditelj će imati punu odgovornost za brigu o Radovima i Sredstvima od Datuma početka sve dok ne bude izdana Potvrda o preuzimanju za Radove (ili se smatra da je izdana prema članku 10.1. (*Preuzimanje Radova ili Faze*)), kada odgovornost za brigu o Radovima prelazi na Naručiitelja. Ako je Potvrda o preuzimanju izdana (ili se smatra da je izdana) za neku Fazu ili dio Radova, odgovornost za brigu o toj Fazi ili dijelu Radova prelazi na Naručiitelja.

Nakon što je odgovornost prešla na Naručiitelja, Izvoditelj je odgovoran za brigu o svim preostalim radovima na dan koji je naveden u Potvrdi o preuzimanju, sve dok ti preostali radovi ne budu dovršeni.

Ukoliko se na Radovima, Sredstvima ili Dokumentaciji Izvoditelja dogodi gubitak ili šteta tokom perioda kada je Izvoditelj odgovoran za brigu o njima, i to zbog bilo kojeg razloga koji nije naveden u članku 17.3. (*Rizici Naručiitelja*), Izvoditelj će nadoknaditi gubitak ili ispraviti štetu na rizik i na trošak Izvoditelja tako da Radovi, Sredstva i Dokumentacija Izvoditelja odgovaraju Ugovoru.

Izvoditelj je odgovoran za svaki gubitak ili štetu koji nastanu djelovanjem Izvoditelja nakon što je izdana Potvrda o preuzimanju. Izvoditelj je također odgovoran za svaki gubitak ili štetu koje se dogode nakon izdavanja Potvrde o preuzimanju i koje nastanu zbog prethodnih događaja za koje je bio odgovoran Izvoditelj.

17.3.

Rizici Naručiitelja

Rizici na koje se odnosi dolje navedeni članak 17.4 su:

- (a) rat, neprijateljstva (bilo da je rat objavljen ili nije), invazija, djelovanje stranih neprijatelja
- (b) pobuna, terorizam, revolucija, ustanak, vojna ili uzurpirana vlast ili građanski rat u Zemlji
- (c) nemiri i neredi u Zemlji koje ne uzrokuje osoblje Izvoditelja i drugi zaposlenici Izvoditelja i Podizvoditelja,
- (d) ratno streljivo, eksplozivne naprave, ionizirajuće zračenje ili radioaktivno zagađenje Zemlji, osim ako nije uzrokovano korištenjem takvog streljiva, eksploziva, zračenja radioaktivnosti od strane Izvoditelja,
- (e) zračni valovi uzrokovani zrakoplovom ili drugim letjelicama koje lete zvučnim nadzvučnim brzinama,
- (f) korištenje ili zauzimanje od strane Naručiitelja bilo kojeg dijela Stalnih Radova, osim to nije specificirano Ugovorom,
- (g) projektiranje bilo kojeg dijela Radova od strane Osoblja Naručiitelja ili drugih za kojeg odgovoran Naručiitelj,
- (h) djelovanje prirodnih sila koje su Nepredvidive ili se od iskusnog Izvoditelja ne bi mogle razumno očekivatida poduzme odgovarajuće preventivne mjere.

17.4.

Posljedice rizika Naručiitelja

Ukoliko neki od rizika iz članka 17.3. gore navedenih rezultira gubitkom ili štetom na Radovima Sredstvima ili Dokumentaciji Izvoditelja, Izvoditelj će odmah o tome obavijestiti Nadzornog inženjera i ispraviti će taj gubitak ili štetu u mjeri u kojoj to traži Nadzorni inženjer.

Ukoliko Izvoditelj zbog ispravljanja štete ili gubitka pretrpi kašnjenje i/ili Troškove, Izvoditelj će dati drugu obavijest Nadzornom inženjeru i prema članku 20.1. (Potraživanja Izvoditelja) ima pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*)
- (b) plaćanje takvih Troškova, što će biti uključeno u Ugovornu cijenu. U slučaju davanja primjenjuju točke (f) i (g) članka 17.3. (*Rizici Naručiitelja*) plaćanje će uključivati razumnu dobit na Troškove.

Nakon što dobije tu drugu obavijest, Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 20.1. (*Odluke*) i dogovoriti ili definirati ta pitanja.

17.5.

Prava intelektualnog i industrijskog vlasništva

U ovom članku "povreda" znači povredu (ili navodnu povredu) patenta, registriranog prava autorskog prava, zaštitnog znaka, zaštitnog imena ili drugog prava intelektualnog ili industrijskog vlasništva koje se odnosi na Radove; a "potraživanje" znači potraživanje (ili postupak ostvarenja potraživanja) kojim se poziva na povredu.

Kada jedna Ugovorna strana ne obavijesti drugu Ugovornu stranu o bilo kakvom potraživanju u roku od 28 dana nakon što primi zahtjev, smatrat će se da je prva Ugovorna strana odbila pravo na odštetu prema ovom članku.

Naručitelj će obešteti Izvoditelja od svih potraživanja kojima se stavlja na teret povreda koja je ili je bila:

- (a) neizbježan rezultat Izvoditeljevog pridržavanja Ugovora ili
- (b) rezultat korištenja Radova od strane Naručitelja:
 - (i) u drugačiju svrhu od one koja je navedena ili koja se jasno podrazumijev Ugovorom, ili
 - (ii) u vezi s predmetom kojeg nije isporučio Izvoditelj, osim ako je takvo korištenje bilo javljeno Izvoditelju prije Osnovnog datuma ili ako je navedeno u Ugovoru.

Izvoditelj će obešteti Naručitelja od svih potraživanja koja nastanu u vezi sa (i) proizvodnjom korištenjem, prodajom ili uvozom bilo kojih Sredstava, ili (ii) projektom za kojeg je odgovor Izvoditelj.

Ukoliko Ugovorna strana ima pravo na odštetu iz ovog članka, Ugovorna strana koja plaća odštetu može (na svoj trošak) voditi pregovore za rješenje spora kao i suđenje ili arbitražu koja može proizići iz toga. Druga Ugovorna strana će, na zahtjev i na trošak Ugovorne strane koja plaća odštetu, pomoći u pobijanju zahtjeva. Ta druga Ugovorna strana (i njeno Osoblje) neće davati nikakva priznanja koja bi mogla negativno utjecati na Ugovornu stranu koja plaća odštetu, osim ako Ugovorna strana koja plaća odštetu ne vodi nikakve pregovore, sporove ili arbitražu nakon što je od nje zatražila druga Ugovorna strana.

17.6. Ograničenje odgovornosti

Niti jedna Ugovorna strana nije odgovorna drugoj Ugovornoj strani za nemogućnost korištenja Radova, izgubljenu dobit, gubitak bilo kojeg ugovora ili za bilo koju indirektnu ili posljedičnu štetu koju pretrpi druga Ugovorna strana u vezi s Ugovorom, osim onoga iz članka 16.4. (*Plaćanje na Raskida*) i 17.1. (*Obeštećenja*)

Sveukupna odgovornost Izvoditelja prema Naručitelju u vezi s Ugovorom, osim onoga iz članka 4.19. (*Struja, voda, plin*), članka 4.20 (*Oprema Naručitelja i besplatni materijal*), članka 17.5. (*Prava intelektualnog i industrijskog vlasništva*) neće prijeći iznos koji je naveden u Posebnim uvjetima ili (ako iznos nije naveden) Prihvaćeni Ugovorni iznos.

Ovaj članak neće ograničavati odgovornost Ugovorne strane koja je počinila kršenje Ugovora u slučaju prevare, namjere ili grube nepažnje.

18. Osiguranje

18.1. Opći zahtjevi za osiguranje

U ovom članku "Ugovorna strana koja ugovora osiguranje" označava, za svaku vrstu osiguranja Ugovornu stranu koja je odgovorna da sklopi i da održava osiguranje navedeno u relevantnom članku.

Gdje god je Izvoditelj Ugovorna strana koja ugovora osiguranje, svako osiguranje će biti zaključeno putem osiguravatelja i prema uvjetima koje odobri Naručitelj. Ovi uvjeti bit će u skladu sa

uvjetima koje su Ugovorne strane dogovorile prije datuma Pisma o prihvaćanju. Takav dogovor c uvjetima ima prednost pred odredbama ovog članka.

Kadgod je Naručitelj Ugovorna strana koja ugovora osiguranje, svako osiguranje sklopit će se s osiguravateljem pod uvjetima koji su u skladu s prilogom Posebnih uvjeta.

Ako se traži da se iz police obeštete zajednički osigurane osobe, pokriće će se primjenjivat odvojeno za svakog osiguranika kao da je izdana posebna polica za svakog od zajednički osiguranika. Ukoliko polica namiruje štetu za dodatnog zajedničkog osiguranika, naime u osiguranika specificiranog u ovom članku, (i) Izvoditelj će nastupiti prema ovoj polici za raču ovog dodatnog zajedničkog osiguranika, osim što Naručitelj nastupa za račun svog Osoblja, (i dodatni zajednički osiguranik neće imati pravo dobiti plaćanje direktno od osiguravatelja niti ć moći imati direktne aranžmane s osiguravateljem, i (iii) Ugovorna strana koja ugovora osiguranje ć zahtjevati od svih dodatnih zajedničkih osiguranika da se pridržavaju uvjeta navedenih u polici.

Svaka polica osiguranja protiv gubitka ili štete omogućavat će da se plaćanja vrše u valutama kojima se nadoknađuje gubitak ili šteta. Plaćanja dobivena od osiguravatelja koristit će se s nadoknadu gubitka ili popravak štete.

Relevantna Ugovorna strana koja ugovora osiguranje dostavit će drugoj Ugovornoj strani rokovima koji su navedeni u Dodatku ponudi (računano od Datuma početka) sljedeće:

- (a) dokaz da su zaključena osiguranja opisana u ovom članku
- (b) kopije polica osiguranja opisanih u članku 18.2. (*Osiguranje Radova i Oprema Izvoditelj* i u članku 18.3 (*Osiguranje protiv povreda osoba i oštećenja imovine*).

Kada je plaćena svaka premija, Ugovorna strana koja ugovara osiguranje dostavit će drug Ugovornoj strani dokaz o plaćanju. Kadgod dostavlja dokaz ili police, Ugovorna strana k ugovara osiguranje također će obavijestiti i Nadzornog inženjera.

Svaka Ugovorna strana će se pridržavati uvjeta koji su navedeni u svakoj polici osigurar Ugovorna strana koja ugovara osiguranje obavještavat će osiguratelje o svim relevantn promjenama u izvođenju Radova i vodit će računa da se osiguranje obnavlja i održava u sklad ovim člankom.

Niti jedna Ugovorna strana neće vršiti materijalne izmjene uvjeta bilo kojeg osiguranja prethodnog odobrenja druge Ugovorne strane. Ukoliko osiguratelj izvrši (ili pokuša izvršiti) l kakvu izmjenu, Ugovorna strana koju prvu obavijesti osiguratelj odmah će o tome obavijestiti dr Ugovornu stranu.

Ukoliko Ugovorna strana koja ugovara osiguranje ne održava punovaljanima bilo koje osigura na što je obvezana prema Ugovoru, ili ne dostavi zadovoljavajuće dokaze i kopije polica u sklad ovim člankom, druga Ugovorna strana može (po svom izboru i bez utjecaja na druga pravi sredstva) izvršiti osiguranje i platiti dospelje premije. Ugovorna strana koja ugovara osigur platit će iznos tih premija drugoj Ugovornoj strani, a Ugovorna cijena će se adekvatno modificir:

Ništa u ovom članku ne ograničava obveze i odgovornosti Izvoditelja ili Naručitelja prema dru uvjetima Ugovora ili na drugi način. Iznosi koji nisu osigurani ili ih osiguravatelj nije nadokn platit će Izvoditelj i/ili Naručitelj u skladu s ovim obvezama i odgovornostima. Ukoliko Ugov strana koja ugovara osiguranje ne izvrši i ne produžava osiguranje koje je dostupno i koje t sklopiti i produžavati prema Ugovoru, a druga Ugovorna strana niti ne odobri propust niti ugc

osiguranje za pokriće rizika koji nisu pokriveni takvim propustom, sve iznose koji bi trebali biti vraćeni iz tog osiguranja platit će Ugovorna strana koja ugovara osiguranje.

Plaćanja jedne Ugovorne strane drugoj Ugovornoj strani vršit će se prema članku 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) odnosno članku 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*).

18.2

Osiguranje Radova i Opreme Izvoditelja

Ugovorna strana koja ugovara osiguranje osigurat će Radove, Postrojenja, Materijale i Dokumentaciju Izvoditelja u iznosu koji najmanje iznosi punu naknadu troškova, uključujući: troškove rušenja, uklanjanja otpadaka kao i profesionalne troškove i dobit. Osiguranje će stupiti na snagu s datumom do kojeg treba dostaviti dokaze prema točki (a) članka 18.1. (*Opći zahtjevi za osiguranje*) i traje do datuma izdavanja Potvrde o preuzimanju Radova.

Ugovorna strana koja ugovara osiguranje održavat će osiguranje u svrhu pribavljanja pokrića sve do datuma izdavanja Potvrde o obavljenom poslu, za gubitak ili štetu za koju je odgovoran Izvoditelj: proizlazi iz razloga koji se dogodio prije izdavanja Potvrde o preuzimanju, kao i za gubitak ili štetu koju uzrokuje Izvoditelj prilikom poduzimanja bilo kojih drugih radnji (uključujući i one iz članka 11. (*Odgovornost za nedostatke*)).

Ugovorna strana koja ugovara osiguranje osigurat će Opremu Izvoditelja najmanje na njenu punu vrijednost, uključivo i dopremu na Gradilište. Za svaki dio Opreme Izvoditelja osiguranje će biti u snazi tijekom transporta na Gradilište i sve do trenutka kada više nije potrebna kao Oprema Izvoditelja.

Osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima, osiguranja iz ovog članka:

- (a) bit će sklopljena i održavana od strane Izvoditelja kao Ugovorne strane koja ugovara osiguranje,
- (b) bit će zaključena u ime Ugovornih strana kao zajednički osiguranih osoba koje imaju zajedno pravo primati plaćanja od osiguratelja, a plaćanja na raspolaganju ili podijelje između Ugovornih strana koristit će se isključivo u svrhu otklanjanja gubitka ili štete,
- (c) pokrivat će sve gubitke i štete iz bilo kojeg razloga koji nije naveden u članku 17.3. (*Rizici Naručitelja*).
- (d) također će pokriti gubitak ili štetu na dijelu Radova koji su nastali zbog toga što Naručitelj koristio ili zauzeo drugi dio Radova, kao i gubitak i štetu zbog rizika navedenih u točkama (c), (g) i (h) članka 17.3. (*Rizici Naručitelja*), ali u svakom slučaju isključuju rizici koji se ne mogu osigurati po komercijalno razumnim uvjetima, s odbicima događaju koji nisu viši od iznosa koji je naveden u Dodatku ponudi (ukoliko nije naveden iznos, ova točka (d) se neće primjenjivati), i
- (e) a također može isključiti gubitak, štetu i popravak:
 - (i) dijela Radova koji ima nedostatak zbog greške u projektu, materijalima ili izradi će pokriće obuhvaćati sve druge dijelove koji su propali ili oštećeni kao direktna posljedica tih nedostataka i koji nisu opisani u točki ((ii) dolje)
 - (ii) dijela Radova koji je uništen ili oštećen sa svrhom da se popravi bilo koji drugi dio Radova, ako je taj drugi dio s nedostacima zbog greške u projektiranju, materijala ili izradi,

- (iii) dijela Radova koji je preuzeo Naručitelj, osim do granice kada je Izvoditelj odgovoran za gubitak ili štetu, i
- (iv) Sredstava dok nisu u Zemlji, prema članku 14.5. (*Postrojenja i Materijal namijenjeni za Radove*).

Ukoliko pokriće opisano u točki (d) gore prestane biti dostupno po komercijalno prihvatljivim uvjetima i to nakon više od godinu dana nakon Osnovnog datuma, Izvoditelj će (kao Ugovorna strana koja ugovara osiguranje) obavijestiti Naručitelja navodeći popratne detalje. Nakon tog; Naručitelj (i) ima pravo prema članku 2.5. (*Potraživanja Naručitelja*) na plaćanje iznosa koji je jednak takvim komercijalno prihvatljivim uvjetima koje je Izvoditelj mogao očekivati da mu s isplate za takvo pokriće, i (ii) ako ne ugovori sam osiguranje po komercijalno prihvatljivim uvjetima, smatrat će se da je odobrio propust iz članka 18.1. (*Opći zahtjevi za osiguranje*)

18.3.

Osiguranje protiv povreda osoba i oštećenja imovine

Ugovorna strana koja ugovara osiguranje sklopit će osiguranje od odgovornosti svake Ugovorni strane za gubitak, štetu, smrt ili tjelesno oštećenje koje se može dogoditi na materijalnoj imovini i bilo kojoj osobi (osim za stvari koje su osigurane prema članku 18.2. (*Osiguranje Radova Opreme Izvoditelja*)) ili bilo kojoj osobi (osim osobama koje su osigurane prema članku 18. (*Osiguranje Osoblja Izvoditelja*)), a što može proizići iz Izvoditeljeve realizacije ugovora i što može dogoditi prije izdavanja Potvrde o obavljenom poslu.

Takvo osiguranje bit će sklopljeno s ograničenjem po događaju koje nije manje od izno navedenog u Dodatku ponudi, bez ograničenja broja događaja. Ukoliko iznos nije naveden Dodatku ponudi, ova točka se ne primjenjuje.

Osim ako nije drugačije navedeno u Posebnim uvjetima Ugovora, osiguranja navedena u ovc članku:

- (a) sklopit će i održavati Izvoditelj kao Ugovorna strana koja ugovara osiguranje,
- (b) bit će sklopljena u zajedničko ime Ugovornih strana,
- (c) produžit će se kako bi pokrila odgovornost za gubitak i štetu na imovini Naručitelja (o za predmete koji su osigurani prema članku 18.2.), a što nastane zbog realizacije ugov od strane Izvoditelja, i
- (d) mogu međutim isključiti odgovornost ako ona proizlazi iz:
 - prava Naručitelja da se Stalni Radovi izvode na, iznad, ispod ili preko bilo kojeg zemlj i da ovo zemljište bude u njegovom posjedu za izvođenje Stalnih Radova,
 - (ii) štete koja je neizbježni rezultat obveze Izvoditelja da izvodi Radove i otklanja nedostatke, i
 - (iii) iz razloga koji su navedeni u članku 17.3. (*Rizici Naručitelja*), osim ako je po moguće prema komercijalno prihvatljivim uvjetima.

18.4. Osiguranje Osoblja Izvoditelja

Izvoditelj će sklopiti i održavati osiguranje od odgovornosti za potraživanja, štete, gubitke i troškove (uključujući troškove odvjetnika i sudske pristojbe) koji proizlaze iz povrede, bolesti ili smrti bilo koje osobe koju zapošljava Izvoditelj ili bilo koje osobe koje pripada Osoblju Izvoditelja.

Naručitelj i Nadzorni inženjer će također biti oštećeni iz police osiguranja, osim ako takvo osiguranje isključuje gubitke i potraživanja koja su uzrokovana bilo kakvim postupkom ili nemarom Naručitelja ili Osoblja Naručitelja.

Osiguranje će biti na snazi tijekom cijelog vremena u kojem navedeno soblje pomaže u izvođenju Radova. Za svoje zaposlenike osiguranje može sklopiti Podizvoditelj, ali Izvoditelj je odgovoran da se pridržava ovog članka.

19. Viša sila

19.1. Definicija više sile

U ovom članku "Viša sila" znači izuzetan događaj ili okolnost:

- (a) koja je izvan kontrole Ugovorne strane,
- (b) koju Ugovorna strana nije mogla razumno izbjeći prije sklapanja Ugovora,
- (c) koju, kad je nastala, Ugovorna strana nije mogla razumno izbjeći ili svladati, i
- (d) koja se ne može u bitnome pripisati drugoj Ugovornoj strani.

Viša sila obuhvaća, ali se ne ograničava, na izuzetne događaje ili okolnosti koje su dolje navedene, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti od (a) do (d):

- (i) rat, neprijateljstva (bilo objavljeni ili ne), invazije, napad inozemnih neprijatelja,
- (ii) pobuna, terorizam revolucija, vojna ili uzurpirana vlast ili građanski rat,
- (iii) pobuna, neredi, štrajk ili obustava rada od strane osoba koje nisu Osoblje Izvoditelja i drugi zaposlenici Izvoditelja i Podizvođača,
- (iv) ratno streljivo, eksplozivni materijali, ionizirajuće zračenje ili radioaktivno zagađenje, osim ako to nije uzrokovano korištenjem od strane Izvoditelja takvog streljiva, eksploziva, zračenja ili radioaktivnosti, i
- (v) prirodne katastrofe kao potres, uragani, tajfuni ili vulkanska aktivnost.

19.2. Obavijest o Višoj sili

Ako je Ugovorna strana spriječena, ili će biti spriječena, Višom silom da izvršava bilo koju svoju obvezu iz Ugovora, tada će o tome obavijestiti drugu Ugovornu stranu navodeći događaj ili okolnosti koje čine Višu silu i navest će obveze koje ne može ili neće moći ispunjavati. Obavijest će se dati u roku od 14 dana nakon što je Ugovorna strana saznala (ili je trebala saznati) za relevantni događaj ili okolnost koja čini Višu silu.

Nakon što je dostavila obavijest, Ugovorna strana će biti oslobođena od izvršavanja takvih obveza za vrijeme trajanja Više sile.

Bez obzira na druge odredbe ovog članka, Viša sila se neće primijeniti na obveze bilo koje Ugovorne strane da izvrši plaćanje drugoj Ugovornoj strani prema Ugovoru.

19.3. *Obveza da se maksimalno smanji kašnjenje*

Svaka Ugovorna strana će u svako doba uložiti sve razumne napore da smanji kašnjenje u realizaciji Ugovora, a koje je rezultat Više sile.

Ugovorna strana će obavijestiti drugu Ugovornu stranu kada prestane Viša sila.

19.4. *Posljedice Više sile*

Ako je Izvoditelj spriječen u obavljanju bilo koje od svojih Ugovornih obveza zbog Više sile, o čemu je dostavio obavijest prema članku 19.2. (*Obavijest o Višoj sili*) i zbog toga kasni i/ili mu nastanu troškovi zbog takve Više sile, prema članku 20.1. (*Potraživanja Izvoditelja*) Izvoditelj ima pravo na:

- (a) produljenje roka za svako takvo zakašnjenje, ako dovršenje kasni ili će kasniti, prema članku 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*)
- (b) plaćanje svih takvih Troškova, ako je događaj ili okolnost one vrste koja je opisana u točkama (i) do (iv) članka 19.1. (*Definicija Više sile*), i ako se slučaj iz točke (ii) do (iv) dogodio u Zemlji.

Nakon što primi takvu obavijest Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*), te će dogovoriti ili odrediti navedeno.

19.5. *Utjecaj Više sile na Podizvoditelja*

Ako Podizvoditelj, prema bilo kojem ugovoru ili sporazumu koji se odnosi na Radove, ima pravo na oslobođenje zbog Više sile prema dodatnim uvjetima ili onima koji su širi nego oni navedeni u ovom članku, takvi dodatni ili prošireni događaji više sile neće osloboditi Izvoditelja od neizvršavanja obveze, niti će imati pravo na olakšice prema ovom članku.

19.6. *Raskid po slobodnoj volji, plaćanje i oslobođenje od obveza*

Ako je izvođenje bitnog dijela cjelokupnih Radova, a koji su u tijeku, spriječeno kroz period od 84 dana u kontinuitetu zbog razloga Više sile, o čemu je dana obavijest prema članku 19.2. (*Obavijest o Višoj sili*), ili tijekom više perioda koji zajedno iznose više od 140 dana, također zbog razloga Više sile o kojoj je poslana obavijest, tada svaka Ugovorna strana može drugoj Ugovornoj strani dati obavijest o raskidu Ugovora. U tom slučaju raskid će stupiti na snagu 7 dana nakon što je poslana obavijest, a Izvoditelj će postupiti u skladu sa člankom 16.3. (*Prestanak Radova i uklanjanje Opreme Izvoditelja*).

Nakon takvog raskida Nadzorni inženjer će utvrditi vrijednost izvršenih radova i izdat će Situaciju koja obuhvaća:

- (a) iznose koji se plaćaju za sve obavljene radove za koje je cijena navedena u Ugovoru;
- (b) Troškove Postrojenja i Materijala koji su naručeni za Radove i koji su isporučeni Izvoditelju, ili za koje je Izvoditelj obavezan primiti pošiljku: ta Postrojenja i Materijali postaju vlasništvo Naručitelja (i on za njih snosi rizik) kad ih on plati, a Izvoditelj će ih dati na raspolaganje Naručitelju;

- (c) sve druge Troškove ili obveze koje je Izvoditelj u tim okolnostima razumno pretrpio očekujući dovršenje Radova;
- (d) Troškove uklanjanja Privremenih Radova i Opreme Izvoditelja s Gradilišta i vraćanje tih stavaka Izvoditelju za radove u njegovoj zemlji (ili na bilo koju drugu destinaciju po istoj cijeni); i
- (e) Troškove vraćanja Izvoditeljevih zaposlenika koji su bili zaposleni samo u vezi s Radovima na dan raskida.

Oslobođenje od izvođenja prema Zakonu

Bez obzira na sve druge odredbe ovog članka, ukoliko dođe do događaja ili okolnosti koje su izvan kontrole Ugovornih strana (uključivo, ali ne ograničavajući se samo na Višu silu), a koji čine nemogućim ili nezakonom za obje Ugovorne strane ispunjavanje njihovih ugovornih obveza, ili koji, prema pravu koje je mjerodavno za Ugovor, omogućavaju Ugovornim stranama da budu oslobođene od daljnjeg ispunjenja Ugovora, tada će, nakon što jedna Ugovorna strana obavijesti drugu Ugovornu stranu o takvom događaju ili okolnosti:

- (a) Ugovorne strane će biti oslobođene od daljnjeg ispunjenja Ugovora, bez utjecaja na prava bilo koje Ugovorne strane u odnosu na bilo koje prethodno kršenje Ugovora, i
- (b) iznos koji Naručitelj treba platiti Izvoditelju će biti isti koji je plativ prema članku 19.6. (*Raskid po slobodnoj volji, plaćanje i oslobođenje od obveza*) kao da je Ugovor raskinut prema članku 19.6.

Potraživanja, sporovi i arbitraža

Potraživanja Izvoditelja

Ukoliko Izvoditelj smatra da ima pravo na produljenje Roka dovršetka i/ili na dodatno plaćanje prema bilo kojoj članku ovih Uvjeta ugovora ili na drugi način u vezi s Ugovorom, Izvoditelj će obavijestiti o tome Nadzornog inženjera i opisati događaj ili okolnost koja opravdava takvo potraživanje. Obavijest će se dati što je prije izvedivo ali najkasnije u roku od 28 dana nakon što je Izvoditelj saznao ili je trebao saznati za događaj ili okolnost.

Ukoliko Izviđač ne dostavi obavijest o potraživanju u roku od 28 dana, Rok dovršetka neće se produljiti, Izvoditelj nema pravo na dodatno plaćanje, a Naručitelj će biti oslobođen od svih obveza u vezi s takvim potraživanjem. U protivnom će se primjenjivati sljedeće odredbe ovog članka.

Izvoditelj će također dostaviti sve druge obavijesti koje se traže Ugovorom, kao i sve popratne detalje za potraživanje, a koji se odnose na takav događaj ili okolnosti.

Izvoditelj će voditi ažurirane podatke koji su potrebni da bi se potkrijepilo bilo koje potraživanje, i na gradilištu ili na drugom mjestu koje odobri Nadzorni inženjer. Nakon što primi obavijest prema ovom članku, Nadzorni inženjer može pratiti vođenje podataka i/ili zatražiti od Izvoditelja da vodi dalje ažurirane podatke, ne priznajući time obvezu Naručitelja. Izvoditelj će dozvoliti Nadzornom inženjeru da kontrolira bilješke i dostavit će kopije Nadzornom inženjeru (ako se to od njega zatraži).

Izvoditelj će Nadzornom inženjeru dostaviti potraživanje sa svim detaljima koja obuhvaćaju s prateće detalje o osnovi za potraživanje i za produljenje roka i/ili za dodatno plaćanje unutar roka od 42 dana nakon što je Izvoditelj saznao (ili je trebao saznati) za događaje i okolnosti koje d:

pravo na potraživanje ili u roku koji predloži Izvoditelj a odobri Nadzorni inženjer. Ako događaj ili okolnost koji daju pravo na potraživanje ima trajne posljedice:

- (a) takvo obrazloženo potraživanje smatrat će se privremenim;
- (b) Izvoditelj će dostavljati daljnja privremena potraživanja mjesečno, navodeći sveukupno kašnjenje i/ili sveukupni potraživani iznos, kao i dodatne detalje koje razumno zatraži Nadzorni inženjer; i
- (c) Izvoditelj će konačno potraživanje dostaviti u roku od 28 dana nakon što prestanu posljedice događaja ili okolnosti, ili u roku koji predloži Izvoditelj a odobri Nadzorni inženjer.

Nadzorni inženjer će odgovoriti pristankom ili odbijanjem i dati će detaljan komentar u roku od 42 dana nakon što primi zahtjev ili dodatne detalje koji potkrepljuju prethodno potraživanje ili u roku koji predloži Nadzorni inženjer a odobri Izvoditelj. Nadzorni inženjer može također tražiti sve potrebne dodatne detalje, ali će u svakom slučaju dati odgovor o osnovi potraživanja u tom roku.

Svaka Situacija obuhvaćat će iznose za bilo koje potraživanje za koje je razumno dokazano da je dospjelo prema relevantnim odredbama Ugovora. Sve dok nisu dostavljeni podaci koji su dovoljni da se potkrijepi cjelokupno potraživanje, Izvoditelj ima pravo na plaćanje samo onog dijela potraživanja koje može dokazati i potkrijepiti.

Nadzorni inženjer će postupiti u skladu sa člankom 3.5. (*Odluke*) i dogovoriti ili odrediti (i) produljenje Roka dovršetka (prije ili nakon njegovog isteka) u skladu sa člankom 8.4. (*Produljenje Roka dovršetka*) i/ili (ii) dodatno plaćanje na koje Izvoditelj ima pravo prema Ugovoru.

Zahtjevi iz ovog članka su dodatni zahtjevi uz one iz bilo kojeg drugog članka koji se primjenjuje na potraživanje. Ukoliko Izvoditelj ne postupi u skladu s ovim ili drugim člankom u vezi potraživanja, kod produljenja roka i/ili dodatnog plaćanja uzet će se u obzir koliko je taj propust spriječio ili prejudicirao pravilno ispitivanje potraživanja, osim ako potraživanje nije otpalo prema drugoj točki ovog članka.

10.2. *Imenovanje Vijeća za rješavanje sporova*

Sporove će riješiti Vijeće za rješavanje sporova (VRS) u skladu sa člankom 20.4. (*Odluke vijeća za rješavanje sporova*) Ugovorne strane će zajednički imenovati VRS do datuma koji je naveden u Dodatku ponudi.

VRS se sastoji od jedne ili tri kvalificirane osobe ("članovi"), kako je to navedeno u Dodatku ponudi. Ukoliko broj nije naveden tada se VRS sastoji od tri osobe, ako Ugovorne strane ne dogovore drugačije.

Ukoliko VRS treba imati tri osobe, svaka Ugovorna strana će imenovati jednog člana kojeg treba odobriti druga Ugovorna strana. Ugovorne strane će konzultirati ta oba člana i dogovoriti će se o trećem članu koji će biti predsjednik.

Ako je popis potencijalnih članova uključen u Ugovor, članovi će biti izabrani između onih sa popisa, osim bilo koje osobe koja nije u mogućnosti ili nije voljna prihvatiti imenovanje u VRS.

Sporazum između Ugovornih strana i jednog jedinog člana ili svakog od tri člana sadržavat će Opće uvjete Sporazuma o rješavanju sporova koji se nalazi u Dodatku ovim Općim uvjetima, zajedno sa svim izmjenama koje oni međusobno dogovore.

Uvjeti naknade za jedinog člana ili za svakog od tri člana, uključujući i naknadu za svaku stručnjaka kojeg VRS konzultira, dogovorit će Ugovorne strane kada dogovaraju uvjete imenovanja. Svaka Ugovorna strana mora platiti polovinu te naknade.

Ako u bilo koje vrijeme Ugovorne strane tako odluče, predmet spora mogu zajednički podnijeti VRS-u na mišljenje. Niti jedna Ugovorna strana neće konzultirati VRS o bilo kojem pitanju iz prethodne suglasnosti druge Ugovorne strane.

Ako u bilo koje vrijeme Ugovorne strane tako dogovore, one mogu imenovati odgovarajuću kvalificiranu osobu ili osobe kao zamjenu (ili moguću zamjenu) za jednog ili više članova VRS-a. Osim ako Ugovorne strane ne dogovore drugačije, imenovanje zamjenika će stupiti na snagu ako član odbije sudjelovati ili je onemogućen djelovati zbog smrti, invalidnosti, ostavke ili prestanka imenovanja.

Ako nastupi bilo koja od tih okolnosti, a nema odgovarajuće zamjene, zamjena će se imenovati isti načinom kako je imenovana ili dogovorena osoba koju treba zamijeniti, kako je to opisano u ovom članku.

Imenovanje svakog člana može prestati zajedničkim dogovorom obje Ugovorne strane, ali samostalnim činom Naručitelja ili Izvoditelja. Osim ako Ugovorne strane drugačije ne dogovore, imenovanje VRS (kao i svakog člana) prestaje kada stupi na snagu oslobađanje od obveza prema članku 14.12. (*Oslobađanje od obveza*).

20.3. *Nepostojanje sporazuma o Vijeću za rješavanje sporova*

Ako nastupi bilo koji od sljedećih slučajeva, naime:

- (a) se Ugovorne strane ne dogovore o imenovanju jedinog člana VRS-a do datuma koji je naveden u prvoj točki, članka 20.2. ,
- (b) bilo koja Ugovorna strana propusti do tog datuma imenovati jednog člana VRS-a koji sastoji od 3 člana (da ga odobri druga Ugovorna strana),
- (c) se Ugovorne strane ne dogovore o imenovanju trećeg člana (koji je predsjednik) VRS-a do tog datuma, ili
- (d) se Ugovorne strane ne dogovore o imenovanju zamjene u roku od 42 dana nakon datuma kada jedini član ili jedan od tri člana odbije sudjelovanje ili ne može sudjelovati zbog smrti, invalidnosti, ostavke ili prestanka imenovanja,

tada će tijelo za imenovanja ili službena osoba navedena u Posebnim uvjetima, imenovati tog člana VRS-a nakon što to zatraži jedna ili obje Ugovorne strane i nakon potrebnih konzultacija s Ugovornom stranom. To imenovanje je konačno. Svaka Ugovorna strana obvezna je platiti polovinu naknade tijelu koje vrši imenovanje ili službenoj osobi.

20.4. *Odluke Vijeća za rješavanje sporova (Odluka VRS)*

Ukoliko dođe do spora (bilo koje vrste) između Ugovornih strana u vezi s Ugovorom ili izvođenjem Radova, kao i do spora u vezi s potvrdom, odlukom, uputom, mišljenjem ili procjenom Nadzornog inženjera, svaka Ugovorna strana može se pismeno obratiti zahtjevom VRS-u da donese odluku o dostavi kopije drugoj Ugovornoj strani i Nadzornom inženjeru. Pri tome se treba obavezno pozivati na ovaj članak.

U slučaju da VRS ima tri člana, smatrat će se da je VRS primio takav zahtjev onog datuma kada ga je primio predsjednik VRS-a.

Obje Ugovorne strane će odmah dostaviti VRS-u sve dodatne obavijesti, osigurati pristup Gradilištu i odgovarajuće uređaje koje VRS traži u svrhu donošenja odluke o takvom sporu. Smatra se da VRS ne nastupa u svojstvu arbitražnih sudaca.

U roku od 84 dana nakon što primi zahtjev za rješavanje spora, ili u roku koji predloži VRS i odobre obje Ugovorne strane, VRS će donijeti odluku koja će biti obrazložena i koja će se također pozivati na ovaj članak. Odluka je obvezujuća za obje Ugovorne strane koje će je odmah provesti, osim ako ne bude revidirana sporazumno ili arbitražnom odlukom kako je to opisano u daljnjem tekstu. Osim ako Ugovorne strane već nisu odustale od Ugovora ili je Ugovor raskinut, Izvoditelj će nastaviti s radovima u skladu s Ugovorom.

Ako je bilo koja Ugovorna strana nezadovoljna odlukom VRS-a, tada bilo koja Ugovorna strana može, u roku od 28 dana nakon primitka odluke, obavijestiti drugu Ugovornu stranu o tom nezadovoljstvu. Ukoliko VRS ne donese odluku u roku od 84 dana nakon što primi zahtjev za rješavanje spora, svaka Ugovorna strana može u roku od 28 dana nakon što je istekao taj rok obavijestiti drugu Ugovornu stranu o svom nezadovoljstvu.

U oba slučaja u obavijesti o nezadovoljstvu treba se pozvati na ovaj članak i navesti predmet spora i razloge nezadovoljstva. Osim onoga što je navedeno u članku 20.7. (*Nepoštivanje odluke VRS-a*) i 20.8. (*Prestanak imenovanja VRS-a*) niti jedna Ugovorna strana nema pravo započeti arbitražu o sporu sve dok ne bude predana obavijest o nezadovoljstvu u skladu s ovim člankom.

Ako je VRS dostavio odluku o sporu obim Ugovornim stranama i niti jedna Ugovorna strana nije dostavila obavijest o nezadovoljstvu u roku od 28 dana nakon primitka odluke VRS-a, tada odluka postaje konačna i obvezujuća za obje Ugovorne strane.

20.5. *Sporazumno rješenje spora*

Kada je prema članku 20.4. (*Odluka VRS-a*) predana obavijest o nezadovoljstvu, obje Ugovorne strane će nastojati sporazumno riješiti spor prije početka arbitraže. Osim ako obje Ugovorne strane nisu drugačije dogovorile, arbitraža može početi na ili nakon pedesetšestog dana od datuma predaje obavijesti o nezadovoljstvu, čak i ako nije niti bilo pokušaja da se spor riješi sporazumno.

20.6. *Arbitraža*

Osim ako je riješen sporazumno, svaki spor u vezi kojeg odluka VRS-a nije postala konačna obvezujuća, konačno će se riješiti pred međunarodnom arbitražom. Osim ako obje Ugovorne strane ne dogovore drugačije:

- (a) spor će se konačno riješiti prema Arbitražnim pravilima Međunarodne trgovačke komore,
- (b) spor će rješavati tri arbitražna suca koja su imenovana u skladu s tim Pravilima, i
- (c) arbitražni postupak vodit će se na jeziku komunikacije koji je utvrđen u članku 1.4. (*Pravni jezik*)

Arbitražni suci imaju sve ovlasti da otvore, pregledaju i revidiraju sve potvrde, odluke, uputne mišljenja i ocjene Nadzornog inženjera kao i sve odluke VRS, koji su relevantni za spor. Ništa i ne može diskvalificirati Nadzornog inženjera da bude pozvan kao svjedok i da dade iskaz pred arbitrima o bilo kojem pitanju relevantnom za spor.

Niti jedna Ugovorna strana neće biti ograničavana u postupku pred arbitrima u odnosu na dokaze ili argumente koji su prije izneseni pred VRS-om u svrhu donošenja odluke. Sve odluke VRS-a bit će dostupne arbitraži.

Arbitraža može započeti prije ili nakon dovršenja Radova. Obveze Ugovornih strana, Nadzornog inženjera i VRS-a neće se mijenjati zbog činjenice da se arbitražni postupak vodi tijekom izvođenja Radova.

20.7. *Nepoštivanje odluke VRS-a*

U slučaju da:

- (a) niti jedna Ugovorna strana nije dostavila obavijest o nezadovoljstvu u roku koji je naveden u članku 20.4. (*Odluka VRS-a*),
- (b) odluka VRS-a je postala konačna i obvezujuća i
- (c) Ugovorna strana ne postupi u skladu s tom odlukom,

tada druga Ugovorna strana, bez utjecaja na ostala njezina prava, može pokrenuti arbitražu sukladno članku 20.6. (*Arbitraža*). Članak 20.4. (*Odluka VRS-a*) i članak 20.5. (*Mirno rješenje spora*) u tom slučaju neće se primjenjivati.

20.8. *Prestanak imenovanja VRS-a*

Ako između Ugovornih strana dođe do spora koji proizlazi iz Ugovora ili izvođenjem Radova, a nije imenovano VRS-a bilo zbog toga što je prestalo imenovanje VRS-a ili zbog drugog razloga:

- (a) neće se primjenjivati članak 20.4. (*Odluka VRS-a*) i članak 20.5. (*Sporazumno rješenje spora*),
- (b) može se neposredno pokrenuti arbitraža iz članka 20.6. (*Arbitraža*).

DODATAK

Opći uvjeti Sporazuma o rješavanju sporova

Definicije

Svaki "Sporazum o rješavanju sporova" je tripartitni sporazum između:

- (a) Naručitelja
- (b) Izvoditelja, i
- (c) "Člana" koji je u Sporazumu o rješavanju sporova definiran kao:
 - (i) jedini član VRS-a (ili "sudac"), a pozivanje na "Ostale članove" ne primjenjuje se, ili
 - (ii) jedna od tri osobe koje su zajednički nazvane VRS (ili Vijeće za rješavanje sporova), a druge dvije osobe nazivaju se "Ostali članovi".

Naručitelj i Izvoditelj sklopili su (ili namjeravaju sklopiti) ugovor pod nazivom "Ugovor" koji je definiran u Sporazumu o rješavanju sporova, a koji uključuje ovaj Dodatak. U Sporazumu o rješavanju sporova riječi i izrazi koji nisu drugačije definirani imat će ono značenje koje im je dano Ugovorom.

Opće odredbe

Osim ako nije drugačije navedeno u Sporazumu o rješavanju sporova, on će stupiti na snagu na najkasniji od sljedećih datuma:

- (a) na Datum početka koji je utvrđen Ugovorom,
- (b) kada Naručitelj, Izvoditelj i Član potpišu Sporazum o rješavanju sporova, ili
- (c) kada Naručitelj, Izvoditelj i svaki od Ostalih članova (ako ih ima) potpišu sporazum o rješavanju sporova.

Kada Sporazum o rješavanju sporova stupi na snagu, Naručitelj i Izvoditelj će svaki zasebno o tome obavijestiti Člana. Ukoliko Član ne primi niti jednu od te dvije obavijesti u roku od šest mjeseci nakon sklapanja Sporazuma, on će biti ništav i on više neće biti na snazi.

Angažiranje Člana je osobno imenovanje. Član može u svako doba dati otkaz Naručitelju i Izvoditelju putem obavijesti najmanje 70 dana unaprijed i Sporazum o rješavanju sporova prestat će važiti nakon isteka tog roka.

Nije dozvoljeno ustupanje ili podugovaranje Sporazuma o rješavanje sporova bez prethodnog pismenog pristanka svih Strana i Ostalih članova (ako ih ima).

Jamstva

Član jamči i suglasan je da će biti neovisan i nepristran u odnosu na Naručitelja, Izvoditelja i Nadzornog inženjera. Član će svakog od njih i Ostale članove (ako ih ima) odmah obavijestiti o svakoj činjenici ili okolnosti koja nastupi, a nije u skladu s jamstvom i sporazumom o neovisnosti i nepristranosti.

Pri imenovanju Člana, Naručitelj i Izvoditelj oslonili su se na izjave Člana da je:

- (a) iskusan u poslu koji će Izvoditelj izvršiti prema Ugovoru,
- (b) iskusan u tumačenju ugovorne dokumentacije, i
- (c) da tečno govori jezik komuniciranja koji je definiran Ugovorom.

Opće obveze Člana

Član :

- (a) neće imati nikakva financijska ili druga potraživanja prema Naručitelju, Izvoditelju ili Nadzornom inženjeru, niti financijske zahtjeve iz Ugovora osim plaćanja koja mu pripadaju prema Sporazumu o rješavanju sporova;
- (b) neće biti bivši zaposlenik ili konzultant Naručitelja, Izvoditelja ili Nadzornog inženjera, osim u okolnostima koje su pismenim putem otkrivene Naručitelju i Izvoditelju prije potpisivanja Sporazuma o rješavanju sporova;
- (c) će pismenim putem, a prije potpisivanja Sporazuma o rješavanju sporova i prema svojem saznanju i sjećanju, obavijestiti Naručitelja, Izvoditelja i Ostale članove (ako ih ima), o svim profesionalnim ili osobnim odnosima s bilo kojim direktorom, djelatnikom ili zaposlenikom Naručitelja, Izvoditelja ili Nadzornog inženjera, kao i o svakom prethodnom angažmanu u sveukupnom projektu kojega je Ugovor sastavni dio;
- (d) neće tijekom trajanja Sporazuma o rješavanju sporova biti zaposlen kao konzultant ili u nekom drugom svojstvu kod Naručitelja, Izvoditelja ili Nadzornog inženjera, osim ako te pismeno ne dogovore Naručitelj, Izvoditelj i Ostali članovi (ako ih ima);
- (e) postupat će u skladu s procesnim pravilima koja se nalaze u Aneksu i stavkom 20.4. Uvjeta ugovora;
- (f) neće davati savjete Naručitelju, Izvoditelju, Osoblju Naručitelja ili Osoblju Izvoditelja što se tiče izvođenja Ugovora, osim u skladu s procesnim pravilima koja se nalaze u Aneksu;
- (g) neće se, sve dok je Član, upuštati u diskusiju niti će sklapati sporazume s Naručiteljem, Izvoditeljem ili Nadzornim inženjerom u vezi zapošljavanja kod njih, bilo kao konzultant ili u drugom svojstvu, nakon što prestane njegova funkcija prema Sporazumu o rješavanju sporova;
- (h) osigurat će svoju dostupnost za sve posjete gradilištu i saslušanja koja su potrebna;
- (i) će se upoznati s Ugovorom i s napredovanjem Radova (kao i svim ostalim dijelovima projekta kojega je Ugovor sastavni dio) proučavanjem sve primljene dokumentacije o kojoj će se voditi tekuća evidencija;
- (j) smatrat će podatke iz Ugovora i sve aktivnosti VRS-a i saslušanja privatnima povjerljivima i neće ih objavljivati i otkrivati bez prethodnog pismenog odobrenja Naručitelja, Izvoditelja i Ostalih članova (ako ih ima); i
- (k) bit će na raspolaganju za davanje savjeta i mišljenja o svim relevantnim pitanjima iz Ugovora kada to od njega zatraže i Naručitelj i Izvoditelj, uz prethodni pristanak Ostalih članova (ako ih ima).

Opće obveze Naručiitelja i Izvoditelja

Naručitelj, Izvoditelj, Osoblje Naručiitelja i Osoblje Izvoditelja neće tražiti savjet ili konzultaciju sa Članom u vezi s Ugovorom, osim u sklopu redovnog obavljanja djelatnosti VRS-a prema Ugovoru i Sporazumu za rješavanje sporova, te osim ako su Naručiitelj, Izvoditelj i Ostali članovi (ako ih ima) prethodno tako dogovorili. Naručiitelj i Izvoditelj će biti odgovorni da Osoblje Naručiitelja i Osoblje Izvoditelja poštuje ovu odredbu.

Naručitelj i Izvoditelj obvezuju se međusobno i prema Članu, osim ako nije drugačije pismeno potvrđeno od strane Naručiitelja, Izvoditelja, Člana i Ostalih članova (ako ih ima), da Član neće:

- (a) biti imenovan kao arbitražni sudac u bilo kojoj arbitraži iz Ugovora;
- (b) biti pozvan kao svjedok da svjedoči u bilo kojem sporu pred arbitrima koji su imenovani za bilo koju arbitražu iz ugovora; ili
- (c) snositi odgovornost za bilo koja potraživanja za bilo što učinjeno ili propušteno prilikom obavljanja ili predviđenog obavljanja funkcija Člana, osim ako su čin ili propust učinjeni u lošoj vjeri.

Naručitelj i Izvoditelj ovime solidarno obeštećuju Člana od potraživanja u odnosu na koje je oslobođen odgovornosti prema prethodnom stavku.

Kadgod Naručiitelj ili Izvoditelj podnesu spor VRS-u temeljem članka 20.4. Uvjeta Ugovora, a uslijed čega Član postaje dužan posjetiti gradilište i prisustvovati saslušanju, Naručiitelj i Izvoditelj će ishoditi odgovarajuće osiguranje u iznosu koji će pokriti razumne troškove Člana. Neće se uzimati u obzir nikakva druga dospjela plaćanja ili već isplaćeni iznosi Članu.

Plaćanje

Članu će biti plaćeno na sljedeći način, u valuti koja je navedena u Sporazumu o rješavanju sporova:

- (a) honorar po kalendarskom mjesecu, što će se smatrati plaćanjem u punom iznosu za:
 - (i) dostupnost za posjet gradilištu i saslušanja, pod uvjetom da dobije obavijest 28 dan unaprijed;
 - (ii) upoznavanje i daljnje praćenje svih faza projekta i vođenje relevantne dokumentacije;
 - (iii) sve uredske i režijske troškove koji obuhvaćaju i tajničke usluge, fotokopiranje uredski materijal, koji troškovi su nastali u vezi s njegovim dužnostima;
 - (iv) sve obavljene usluge osim onih koje su navedene u paragrafima (b) i (c) ovog članka

Plaćanje honorara će započeti zadnjeg dana kalendarskog mjeseca u kojem je Sporazum o rješavanju sporova stupio na snagu; i plaćat će se do zadnjeg dana kalendarskog mjeseca u kojem je izdana Potvrda o preuzimanju za sve Radove.

Počevši od prvog dana kalendarskog mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je izdana Potvrda o preuzimanju za sve Radove, honorar će biti umanjen za 50%. Tako umanjeni honorar bit će plaćen do prvog dana kalendarskog mjeseca u kojem Član da ostavku ili u kojem je Sporazum o rješavanju sporova na drugi način raskinut.

- (b) dnevnicu, što se smatrati plaćanjem u punom iznosu za:
- (i) svaki dan ili dio dana do maksimalno dva dana provedenog na putu u svakom smjeru putovanja između kuće Člana i gradilišta ili druge lokacije na kojoj se održava sastanak s Ostalim članovima (ako ih ima);
 - (ii) svaki radni dan za posjete gradilištu, saslušanju ili za pripremu odluka; i
 - (iii) svaki dan proveden u proučavanju dokumentacije kao priprema za saslušanje.
- (c) sve razumne troškove koji su nastali u vezi s dužnostima Člana, uključujući troškove telefona, kurirske službe, faksova i teleksa, putne troškove, hotelske troškove i troškove prehrane: za sve stavke koje premašuju iznos od 5% dnevnice iz paragrafa (b) ovog članka bit će potreban račun;
- (d) sve poreze u Zemlji koji se plaćaju na isplate Članu prema ovom članku 6. (osim ako nije državljanin ili ima stalni boravak u Zemlji).

Honorar i dnevnice bit će specificirane u Sporazumu o rješavanju sporova. Osim ako nije drugačije specificirano, ovi honorari ostaju fiksni prva 24 kalendarska mjeseca, a nakon toga će se modificirati sporazumom između Naručitelja, Izvoditelja i Člana, i to na svaku godišnjicu stupanja na snagu Sporazuma o rješavanju sporova.

Član će fakture za plaćanje mjesečnog honorara kao i avio-karata dostavljati unaprijed kvartalno. Fakture za druge troškove i za dnevnice dostavljat će se po okončanju posjete gradilištu ili saslušanju. Uz sve fakture treba dostaviti kratak opis obavljenih aktivnosti tijekom relevantnog perioda i adresirati ih na Izvoditelja.

Izvoditelj će platiti svaku fakturu Člana u cijelosti u roku od 56 kalendarskih dana nakon što primi svaku fakturu, a od Naručitelja će zatražiti (u Izjavama prema Ugovoru) naknadu polovine iznosa tih faktura. Naručitelj će tada izvršiti plaćanje Izvoditelju u skladu s Ugovorom.

Ukoliko Izvoditelj ne plati Članu iznos na koji ovaj ima pravo prema Sporazumu o rješavanju sporova, Članu će dospjele iznose platiti Naručitelj, kao i sve ostale iznose koji su potrebni da se nastavi rad VRS-a; to neće utjecati na prava ili pravne lijekove dostupne Naručitelju. Pored svih ostalih prava koja proizlaze iz takvog propusta, Naručitelj ima pravo na naknadu svih isplaćenih iznosa koji prelaze iznos polovine ovih plaćanja, uključujući i sve troškove za povrat tih iznosa: zatezne kamate izračunate po stopi koja je navedena u stavku 14.8. Uvjeta Ugovora.

Ukoliko Član ne primi isplatu dospjelih iznosa u roku od 70 dana nakon dostave valjanih faktura Član može (i) obustaviti svoje usluge (bez obavijesti) sve dok ne primi uplatu, i/ili (ii) dati ostavku uz obavijest prema članku 7 ovog Sporazuma.

Raskid

U svako doba: (i) Naručitelj i Izvoditelj mogu zajednički raskinuti Sporazum o rješavanju sporov uz obavijest Članu 42 dana unaprijed; ili (ii) Član može dati ostavku kako je to određeno člankom 2.

Ako se Član ne pridržava Sporazuma o rješavanju sporova, Naručitelj i Izvoditelj mogu, n prejudicirajući svoja ostala prava, raskinuti taj Sporazum uz obavijest Članu. Obavijest stupa na snagu kada je primi Član.

Ako se Naručitelj ili Izvoditelj ne pridržavaju Sporazuma o rješavanju sporova, Član može, ne prejudicirajući svoja ostala prava, raskinuti taj Sporazum uz obavijest Naručitelju i Izvoditelju. Obavijest stupa na snagu kada je prime obje Strane.

Svaka takva obavijest, ostavka ili raskid konačni su i obvezujući za Naručitelja, Izvoditelja i Člana. Međutim, obavijest samo Naručitelja ili samo Izvoditelja, a ne obojice, neće proizvoditi učinak.

8

Neispunjenje obveze od strane Člana

Ukoliko Član ne ispuni neku svoju obvezu iz članka 4., on nema pravo na plaćanje naknada ili troškova i nadoknadit će Naručitelju i Izvoditelju, ne prejudicirajući njihova ostala prava, naknade i troškove koje su Član i Ostali članovi (ako ih ima) primili za postupke ili odluke (ako ih ima) VRS-a, koje se smatraju ništavima ili bez učinka.

9

Sporovi

Bilo koji spor ili zahtjev koji proizlazi iz ili je u vezi sa Sporazumom o rješavanju sporova ili iz ili u vezi s kršenjem, raskidom ili nevaljanošću Sporazuma o rješavanju sporova, konačno će se riješiti arbitražom u skladu s važećim Pravilnikom o Štalnom izbranom sudištu pri Hrvatskoj gospodarskoj komori.

Broj arbitara bit će jedan.

Mjerodavno pravo bit će hrvatsko.

Jezik arbitraže bit će hrvatski.

Mjesto arbitraže bit će Zagreb.

ANEKS

Procesna pravila

1. Osim ako Naručitelj i Izvoditelj nisu drugačije dogovorili, VRS će obilaziti gradilište u razmacim koji nisu duži od 140 dana, uključivo i vrijeme ključnih građevinskih događaja, i to na zahtjev ili Naručitelja ili Izvoditelja. Osim ako Naručitelj, Izvoditelj i VRS drugačije ne dogovore, period između uzastopnih obilazaka neće biti manji od 70 dana, osim ako nije potrebno sazvati saslušanj na dolje opisani način.
2. Vrijeme i dnevni red svakog obilaska zajednički će dogovoriti VRS, Naručitelj i Izvoditelj, ili ako takav dogovor ne postoji, tada o tome odlučuje VRS. Svrha obilaska gradilišta je omogućiti VRS-u da se upozna i da dalje prati napredovanje Radova, kao i sve aktualne ili potencijalne probleme i zahtjeve.
3. Obilascima gradilišta prisustvovat će Naručitelj, Izvoditelj i Nadzorni inženjer i njih će koordinirati Naručitelj zajedno s Izvoditeljem. Naručitelj će osigurati odgovarajuću opremu za sastanka kopiranje kao i tajničke usluge. Na kraju svakog obilaska gradilišta i prije odlaska s gradilišta, VRS će pripremiti izvještaj o svojim aktivnostima tokom posjete, a primjerke će dostaviti Naručitelju i Izvoditelju.
4. Naručitelj i Izvoditelj će dostaviti VRS-u jednu kopiju svih dokumenata koje VRS zatraži, uključiv i Ugovornu dokumentaciju, izvještaje o napredovanju, upute o izmjenama, potvrde i svu ostal dokumentaciju koja se odnosi na realizaciju Ugovora. Sva komunikacija između VRS-a i Naručitelja ili Izvoditelja dostavit će se drugoj Ugovornoj strani u kopiji. Ako se VRS sastoji od više osoba, Naručitelj i Izvoditelj dostavit će svakoj osobi primjerke te zatražene dokumentacije kao korespondenciju.
5. Ako se neki spor podnese VRS-u u skladu sa stavkom 20.4. Uvjeta Ugovora, VRS će postupiti u skladu sa stavkom 20.4. i ovim Pravilima. Ovisno o roku koji je određen za objavu odluke i ovisno o drugim relevantnim faktorima, VRS će:
 - (a) postupati nepristrano i pošteno prema Naručitelju i Izvoditelju i svakome da odgovarajuću mogućnost da se izjasne o slučaju,
 - (b) primijeniti postupak koji je adekvatan sporu i izbjegavat će nepotrebna kašnjenja troškove.
6. VRS može voditi saslušanje o sporu, a u tom slučaju će odlučiti o datumu i mjestu saslušanja i može tražiti da Naručitelj i Izvoditelj dostave pismenu dokumentaciju i argumente prije ili u toku saslušanja.
7. Osim ako Naručitelj i Izvoditelj nisu drugačije pismeno dogovorili, VRS ima pravo provesti istražne radnje, odbiti prisustvo na saslušanju osobama koje nisu predstavnici Naručitelja i Izvoditelja i Nadzornog inženjera, i može postupati i bez prisustva bilo koje strane, a koja je prema mišljenju VRS-a primila obavijest o saslušanju, ali će isto tako moći, prema vlastitoj diskreciji odlučiti da li će i u kojem omjeru koristiti takvo pravo.
8. Naručitelj i Izvoditelj, između ostaloga, opunomoćuju VRS da:
 - (a) utvrdi postupak koji će se primijeniti u rješavanju spora,

- (b) odluči o vlastitoj jurisdikciji VRS-a kao i o obimu svakog spora koji mu je dostavljen,
- (c) vodi saslušanja onako kako smatra da je dobro i ne pridržavajući se pravila ili postupaka osim onih koji se nalaze u Ugovoru ili u ovim Pravilima,
- (d) vodi inicijativu u utvrđivanju činjenica koje su potrebne za donošenje odluke,
- (e) koristi znanje vlastitih stručnjaka, ako ih ima
- (f) odluči o plaćanju zatezних kamata u skladu s Ugovorom,
- (g) odluči o svim privremenim mjerama ili mjerama osiguranja, i
- (h) otvori, pregleda i revidira potvrde, odluke, presude, upute, mišljenja ili procjene od strane Nadzornog inženjera, koji su važni za spor.

9.

VRS tijekom saslušanja neće davati nikakva mišljenja koja se tiču merituma argumenta kojeg iznesu Ugovorne strane. Nakon toga će VRS donijeti odluku i dati o tome obavijest u skladu sa člankom 20.4. ili kako se pismeno dogovore Naručitelj i Izvoditelj. Ako se VRS sastoji od tri člana:

- (a) sastat će se odvojeno nakon saslušanja kako bi pripremili donošenje presude i kako bi raspravljali o tome;
- (b) nastojat će donijeti jednoglasnu odluku: ako je to nemoguće, odluka će se donijeti većinom glasova Članova, koji mogu zahtijevati od Člana koji je u manjini da pripremi pismeni izvještaj koji će se dostaviti Naručitelju i Izvoditelju; i
- (c) ako Član ne prisustvuje sastanku ili saslušanju, ili ne ispuni svoju zadaću, druga dva Člana mogu nastaviti s donošenjem odluke, osim ako se:
 - (i) i Izvoditelj i Naručitelj s time ne slože, ili
 - (ii) odsutni Član je predsjednik i ako naredi drugim Članovima da ne donose odluku.

POSEBNI UVJETI UGOVARANJA

DIO II – POSEBNI UVJETI UGOVORANJA

Klauzula 1 Opće odredbe

Klauzula 1.1 - Definicije

Točka 1.1.2 Stranke i osobe

Dodati slijedeće definicije:

"Europska banka za obnovu i razvoj»

znači Europsku banku za obnovu i razvoj, One Exchange Square, London EC2A 2JN, Velika Britanija

Europska investicijska banka

znači Europsku investicijsku banku, 100, Boulevard Konrad Adenauer, L-2950 Luxemburg

Pod-točka 1.4 Pravo i jezik:

Dodati na kraju pod-točke:

Ugovor će se ravnati po hrvatskim zakonima. Engleski će biti jezik ugovora. Hrvatski jezik će biti jezik komunikacije na gradilištu. Sve pisane komunikacije bit će na hrvatskom, uz engleski prijevod. Vidi također pod-točku 6.8 (*Izvođačev nadzor*).

Pod-točka 1.5 Prioritet dokumenata

Dodati paragrafu c):

Dodatak Ponudi.

Pod-točka 1.8 Briga i pribavljanje dokumenata

Dodati na kraju drugog paragrafa:

Svi Izvođačevi dokumenti (u šest primjeraka) će biti podneseni na engleskom i hrvatskom jeziku. U slučaju nepodudaranja, engleska verzija dokumenata će prevladati.

Dodati pod-točku 1.15 Inspekcije i revizija sa strane Banke

"Izvođač će dopustiti Banci da pregleda Izvođačeve račune i arhivu u vezi s izvršenjem Ugovora i dat će da izvrši reviziju sa strane revizora koje imenuje Banka, ako to Banka bude zahtijevala."

Pod-točka 2.4 Naručiteljevi financijski aranžmani

Prihvatljivi Naručiteljev financijski aranžman se definira kao ugovor o zajmu između EBRD/EIB (Europske banke za obnovu i razvoj/Europske investicijske banke) i Naručitelja.

Dodati na kraju paragrafa;

Obustava zajma ili kredita

"U slučaju da financijska agencija imenovana u Dodatku Ponudi suspendira Zajam ili Kredit Naručiitelju, iz kojeg dijela se vrše plaćanja Izvršitelju:

- (a) Naručiitelj je obvezan obavijestiti Izvršitelja o takvoj obustavi u roku od 7 dana od primitka obavijesti o suspenziji sa strane financijske agencije.

Klauzula 3.1 – Inženjer

Inženjer će dobiti specijalno odobrenje Naručiitelja prije

- (a) davanja pristanka podizvođačima (pod-točka 4.4)
- (b) odlučivanja o produljenju vremena za dovršetak za više od 3 dana (pod-točka 8.4);
- (c) omogućavanja odstupanja za više od 1% (pod-točka 13).

Dodatna pod-točka 3.6: Sastanci Uprave

Inženjer ili predstavnik Izvođača može tražiti od drugih da prisustvuju sastanku uprave kako bi pregledali aranžmane za buduće radove. Inženjer će bilježiti rad sastanaka uprave i dostavljati kopije zapisnika onima koji su prisustvovali sastanku i Naručiitelju. U zapisniku, odgovornosti za eventualne akcije koje treba oduzeti trebaju biti u skladu s Ugovorom.

Klauzula 4 – Izvođačeve opće obveze

Dodati na kraju pod-točke 4.1:

"Izvođač će odmah obavijestiti Inženjera o pogrešci, propustu, zabuni ili defektu na nacrtima ili radnim specifikacijama koje je napravio Naručiitelj, Inženjera ili neku treću stranu, a koje je Izvođač našao tijekom pregleda ugovornih dokumenata ili tijekom izvršavanja radova."

Pod – točka 4.2

Na kraju drugog paragrafa pod-točke 4.2 umetnuti:

Osiguranje za dobro izvršenje posla će biti izdano u obliku bankovne garancije. Bit će izdano a) bilo od banke smještene u Zemlji, ili b) direktno, neke strane banke prihvatljive za Naručiitelja.

Pod – točka 4.17 Izvođačeva oprema

Na kraju pod- točke 4.17, dodati slijedeće paragrafe:

Izvođačeva oprema koja je u vlasništvu Izvođača (bilo direktno ili indirektno) bit će smatrana vlasništvom Naručiitelja koje će vrijediti od njezina prispjeća na Gradilište. Ovaj prijenos vlasništva neće:

- a) utjecati na odgovornost ili obvezu Naručiitelja,

- b) prejudicirati pravo Izvođača na ekskluzivnu primjenu dodijeljene Izvođačeve opreme u svrhu radova, ili
- c) utjecati na Izvođačevu odgovornost da rukuje i održava Izvođačevom opremom

Vlasništvo svake pozicije bit će vraćeno Izvođaču kad ovaj bude ovlašten bilo da je ukloni s Gradilišta ili kad primi Certifikat o preuzimanju radova, već prema tome što se dogodi prvo.

Pod-točka 4.21 Dnevnik radova
Dodati na kraju prvog paragrafa:

"Dnevnik radova iz ovog paragrafa će biti podnesen na engleskom i hrvatskom jeziku."

Pod-točka 6.8. Umetnuti na kraju pod-točke 6.8.

"Razuman dio Izvođačeva nadzornog osoblja imat će radno znanje hrvatskog jezika ili će Izvođač morati imati dovoljan broj kompetentnih prevoditelja na raspolaganju na Gradilištu tijekom radnog vremena."

Pod-točka 6.12 Strano osoblje i rad
Slijedeći tekst pod-točke bit će dodan:

"Izvođač može uvesti bilo koje od osoblja koje je potrebno za izvođenje Radova. Izvođač mora osigurati ovo osoblje i priskrbiti im potrebne vize za boravak i radne dozvole. Izvođač će biti odgovoran za povratak na mjesta s kojih su bili regrutirani ili u njihovo mjesto boravišta uvezenog Izvođačeva osoblja. U slučaju smrti u Zemlji bilo kojeg od ovih članova osoblja ili njihovih obitelji, Izvođač će slično biti odgovoran za aranžman pokopa."

Klauzula 7

Pod-točka 7.3 Inspekcija

Na kraju pod-točke 7.3 treba dodati slijedeću pod-točku:

Osoblje Naručitelja ili inženjer će djelovati u skladu sa zahtjevima Zakona o gradnji (NN (Službeno glasilo) 52/99) te Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji (NN 75/99).

Pod-točka koju treba dodati:

7.9. Sva roba će imati podrijetlo i prihvatljiv izvor zemalja kao što je definirano u EBRD-ovim "Politikama i pravilima nabavki"

Pod-točka 13.8 Prilagodbe pri promjenama troškova

Ova pod - točka se neće primjenjivati.

Klauzula 14 – Slijedeća pod-točka dodaje se u Klauzuli 14 Ugovora:

Pod-točka 14.9 Isplata zadržanog novca
Slijedeći tekst treba biti dodan na kraju pod-točke:

"Kad zadržani novac dosegne polovicu (50%) limita Zadržanog novca utvrđenog u Dodatku Ponude, Inženjer će ovjeriti a Naručitelj će izvršiti plaćanje polovice (50%) limita zadržanog novca Izvođaču ako dobije garanciju, u obliku i pribavljenu sa strane subjekta kojeg odobri Naručitelj, u iznosima i valutama koji odgovaraju plaćanjima. Izvođač će osigurati da garancija bude važeća i provediva sve dok Izvođač ne izvrši i završi Radove i popravi pogreške, kao što je navedeno kod Osiguranja dobrog izvršenja radova u pod-točki 4.2, a koja će u skladu s tim biti vraćena Izvođaču. Ovo oslobađanje zadržavanja treba biti umjesto oslobađanja druge polovice Zadržanog novca prema drugom paragrafu pod-točke 14.9"

Pod-točka 15.2 Prekid sa strane Naručitelja
Pod-točka 15.2 (f) se zamjenjuje slijedećom odredbom:

"Ako se po ocjeni Naručitelja Izvođač upleo u korumpirane postupke ili prijevare, pri natjecanju ili u izvršenju Ugovora, u svrhu ove Klauzule:

"korumpirani postupci" znače nuđenje, davanje, primanje ili nagovaranje na bilo koju stvar ili vrijednost kako bi se utjecalo na postupak službene osobe, ili prijetnja povredom osobi, imovini ili ugledu, u vezi s procesom nabavki ili pri izvršenju ugovora kako bi se dobio ili zadržao posao ili neprikladna prednost u vođenju posla; a

"praksa prijevare" znači krivo prikazivanje činjenica kako bi se utjecalo na proces nabavki ili izvršenja ugovora na štetu klijenta, i uključuje u praksu dosluha među ponuđačima (prije ili nakon podnošenja ponuda) stvorenu kako bi se uspostavile ponudbene cijene na artifičijelnom, ne-konkurentskom nivou i klijent lišio povlastice slobodne i otvorene konkurencije."

Pod-točka 20.3 Neuspjeh da se DAB (Odbor za razrješavanje sporova) usuglasi
Subjekt imenovanja u svrhu ove klauzule bit će Predsjednik FIDIC-a.

Pod-točka 20.6 Arbitraža
Prva rečenica je promijenjena i glasi:

a) U slučaju spora između Naručitelja i hrvatskog izvođača, spor će biti upućen na arbitražu na Odbor za arbitraže Hrvatske gospodarske komore, smještene u Zagrebu, u skladu s propisima. Jezik arbitražnog postupka bit će hrvatski.

b) U slučaju spora između Naručitelja i stranog izvođača, spor će biti upućena na arbitražu Arbitražnom sudu u Ženevi, Švicarska, u skladu s Propisima Međunarodne trgovinske komore u Parizu. Jezik arbitražnog postupka bit će engleski.

Možda ćete htjeti dodati druge Klauzule koje sugerira FIDIC.

**PRIHVAĆENI DODATAK PONUDI I
PRIHVAĆENI ARBITAR**

DODATAK UZ PONUDU

Stavka	Točka	Podaci
Ime i adresa poslodavca	1.1.2.2.&1.3.	"Hrvatske autoceste" d.o.o., Širolina 4, 10000 Zagreb, HRVATSKA
Naziv izvođača:	1.1.1.1.	
Naziv i adresa inženjera	1.1.2.4.	"IGH" d.d., Ianka Rakuše 1, 10000 Zagreb, Croatia;
Rok za dovršetak radova	1.1.3.3.	24 mjeseca
Razdoblje za prijavljivanje mana	1.1.3.7.	3 godine
Elektronski sustav transmisije	1.3.	Ne primjenjuje se
Važeće pravo	1.4.	Hrvatski zakoni
Jezik	1.4.	Važeći jezik Ugovora bit će engleski jezik.
Jezik komuniciranja	1.4.	Hrvatski, engleski prijevod treba biti u prilogu
Vrijeme pristupa gradilištu	2.1.	Početni datum (7 dana nakon potpisivanja ugovora)
Iznos osiguranja za dobro izvršenje posla	4.2.	10% od prihvaćenog ugovornog iznosa, bez PDV-a
Normalno radno vrijeme	6.5.	2 smjene (svaka od 8 radnih sati) = 16 h/dnevno (uključujući subote)
Štete od kašnjenja radova	8.7.& 14.15.(b)	0,1% konačne ugovorne cijene za svaki dan u valutama i iznosima u kojima je plativa ugovorna cijena
Maksimalan iznos štete od kašnjenja	8.7.	5% od konačne ugovorne cijene
Prilagodba promjena u troškovima;	13.8.	Neće se primjenjivati
Ukupno plaćanje avansa	14.2.	Bit će plaćeno nakon 15. siječnja 2005;
Valute i omjeri	14.2.	valute i omjeri u kojima će ugovorna cijena biti plativa
Amortizacija avansnog plaćanja	14.2.(b)	10% od svakog potvrđenog iznosa privremenog plaćanja
Broj i vremenski raspored rata	14.3.	Mjesečno. Plaćanja privremenih potvrda će započeti nakon 15. siječnja 2005.

Postotak zadržavanja	14.3.	5% od svake privremene potvrde o plaćanju
Minimalan iznos privremene potvrde	14.6.	0,25 mil. EURA
Valuta plaćanja	14.15.	valute i iznosi u kojima će ugovorna cijena biti plativa
Uvjeti osiguranja (a) dokazi osiguranja (b) relevantne police	18.1. 18.1.	30 dana 30 dana
Maksimalan iznos odbitaka za osiguranje nalagodavčevih rizika	18.2.(d)	prema uobičajenim uvjetima osiguranja u Hrvatskoj
Minimalan iznos za osiguranje trećih strana	18.3.	125.000,00 EURA za svaki slučaj, broj slučajeva neograničen
Najkasniji datum za imenovanje DAB-a (Arbitražnog odbora)	20.2.	28 dana nakon dana početka
DAB (Arbitražni odbor) će biti	20.2.	jedan ocjenjivač
Ako se ne prihvati imenovanje DAB, to će izvršiti	20.3.	Predsjednik FIDIC-a ili osoba koju imenuje Predsjednik

DODATAK I UZ PONUDBENE PODATKE
ŽIVOTOPIS PREDLOŽENOG ARBITRA

Životopis Ljudevit Herceg

Datum rođenja: 29. rujna, 1946
Mjesto rođenja: Zagreb

1. Obrazovanje

- Doktorat, Građevinarski fakultet, Sveučilište u Zagrebu (1990)
- Postdiplomski studij "Teorija konstrukcije", Građevinarski fakultet, Sveučilište u Zagrebu (1983-1986)
- Dipl. ing., Građevinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu (1971)

2. Stručni radovi

- Provedeni istraživački rad na području ispitivanja konstrukcija
- Objavljeno više od trideset znanstvenih radova na međunarodnim i nacionalnim znanstvenim skupovima i u službenim publikacijama.
- Objavljeni mnogi stručni radovi s područja eksperimentalnih istraživanja konstrukcija
- Uključen u popis istraživača Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske – pod reg. brojem – 015631.

3. Zaposlenje

- 1971-1997 Građevinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
- 1997-2004 Pomoćnik Ministra u Odjelu za obnovu, Ministarstva javnih radova, obnove i izgradnje
Vodeći položaj u ovom Ministarstvu uključuje stjecanje izuzetnih znanja u dodjeljivanju i vođenju ugovora za gradnju, uključujući praćenje i izvršenje takvih ugovora u pogledu općih i specijalnih uvjeta ugovora.
- 2003 imenovan načelnikom Instituta tehničke mehanike pri Građevinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Dr. Ph. Ljudevit Herceg, Docent, Dipl. ing. građ.
Prilesje V. odvojak br. 3
HR – 10000 Zagreb
HRVATSKA